

Szentesi Felsőpárti Óvoda Pedagógiai Programja 2020

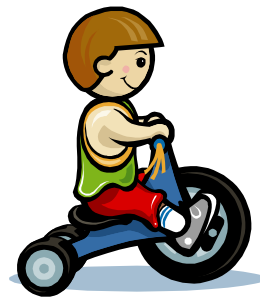
SZÁZSZORSZÉP ÓVODA

DAMJANICH ÓVODA

NAGYTÓKEI ÓVODA

MÁTÉFFY ÓVODA

RÁKÓCZI ÓVODA

*Szentes
Rákóczi F. u. 46-48.*

**A Szentesi Felsőpárti Óvoda
nevelőtestületének programja**

Az óvoda működését Szentes Város Önkormányzata által meghatározott szervezeti struktúrában és alapfeladattal végzi, melyet az Alapító okiratban rögzített.

Programot készítette: Geréné Dunaháti-Vas Márta intézményvezető

A jogelőd intézmények pedagógiai programjának felhasználásával a módosításban részt vett: Rakk Hajnalka, Geréné Dunaháti-Vas Márta, Virág Györgyné, Gere Ernőné.

*Véleményezte és elfogadta: a nevelőtestület és az óvodák
Szülői Szervezete*

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

<p>Intézmény OM - azonosítója: 201056</p> 	<p>Készítette a nevelőtestület: <i>Opál Dabóti - K. Cs.</i> Intézményvezető</p> <p>Ph</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</p>	
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 84/2020.(V. 15) határozatszámon a nevelőtestület elfogadta:</p> <p><i>J. F. K.</i> nevelőtestület nevében</p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított</p> <p><i>Zsuzsanna Zsigmond</i> szakmai munkaközösség - vezető</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen: pl: pedagógiai asszisztens státusz biztosítása 2020. 09.01.-től, továbbá az évente megrendezésre kerülő gyermekközösségi napok rendezvény költségvetésének finanszírozása (stb amit terveznek...) a fenntartó egyetértését megadta a</p> <p>...../2020. (.....) ..... Ökt. vagy más fenntartói határozatszámon</p> <p>..... a fenntartó képviseletében</p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.</p> <p><i>S. V.</i> b) az iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő</p> <p>128. § (8)- Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét.</p> <p><i>Steluta V. Huszár</i> óvodapszichológus</p>
<p align="center">Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda vezetője a 84/2020 (V. 15.) határozatszámon jóváhagyta</p> <p><i>Opál Dabóti - K. Cs.</i> intézményvezető</p>	
<p align="center">A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak</p> <p><i>Hosnyán Gyöngyi Horváth Éva</i> a szülői közösség képviseletében</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.szentes.hu</p>	<p>Érvényes: A kihirdetés napjától 2020. május 15. visszavonásig</p>
<p>Verziószám: 3/2020. (ahányadik módosítása a programnak)</p>	<p>Iktatószám: 84/2020 (V.15.) Készült: 2 db eredeti példány</p>

TARTALOMJEGYZÉK

	Bevezető	7
	Helyzetkép	8
	Jövőkép	9
	Programunk rövid története	10
	ONAP-ban megfogalmazott elvárásoknak és a PP-ban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés	11
	Jogszabályi hivatkozások	12
1.	Pedagógiai alapelveink	13
3.	Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép, óvodapszichológuskép, dajkakép	14
2/1.	Gyermekkép	14
2/2.	Óvodakép	16
2/3.	Pedagóguskép	18
2/4.	Óvodapszichológuskép	20
2/5.	Dajkakép	21
3.	Küldetésnyilatkozatunk	21
4.	Nevelési programunk célkitűzései	22
4/1.	Célok az egészséges életmód kialakítása terén	23
4/2.	Célok az érzelmi, erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció fejlesztése terén	23
4/3.	Célok az anyanyelvi és értelmi képesség fejlesztése terén	24
4/4.	Speciális fejlesztés terén	24
5.	Inkluzív pedagógiai	25
5/1	A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai nevelésének programja	25
5/2	A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során	33
6.	Tehetséggondozás	38
7.	A nevelés feladatrendszerei	39
7/1.	Az egészséges életmód alakítása	39
7/2.	Egészségfejlesztési program	40
7/3	Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	47
7/4	Anyanyelvi nevelés	53
8.	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	57
8/1.	Játék	57
8/2.	Munka jellegű tevékenység	59
8/3.	Anyanyelv fejlesztése	61
8/4.	Tevékenységbe ágyazott tanulás	63
5/5.	A tanulás lehetséges formái az óvodában	65
9.	Komplex foglalkozások rendszere	67
9/1.	A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	67
9/2.	Művészeti tevékenység	72

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

9/3.	Vers, mese	72
9/4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	74
9/5.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	75
9/6.	Mozgás	78
9/7.	Tevékenységek szerinti napirend kerete	80
10.	A fejlődés várható eredményei területenként	81
10/1.	A fejlődés várható eredménye az egészséges életmódra nevelés területén	81
10/2.	A fejlődés várható eredménye a játéktevékenységek során	82
10/3.	A fejlődés várható eredménye a munka jellegű tevékenység során	84
10/4.	A fejlődés várható eredménye az anyanyelvi fejlesztés során	84
10/5.	A fejlődés várható eredménye a tanulási tevékenységek során	84
10/6.	A fejlődés várható eredménye a külső világ tevékeny megismerése során	84
10/7.	A fejlődés várható eredménye a matematikai tartalmú tevékenységek során	85
10/8.	A fejlődés várható eredményei mese, vers hatására	85
10/9.	A fejlődés várható eredménye a rajzolás, festés, mintázás. kézimunka hatására	86
10/10.	A fejlődés várható eredménye az ének, zene, énekes játék hatására	86
10/11.	A fejlődés várható eredménye a mozgás hatására	87
11.	A Százszorszép Tagóvoda program kiegészítése	88
12.	A dr. Mátéffy utcai Tagóvoda program kiegészítése	89
13.	Az óvodai élet megszervezéseinek elvei	91
A.)	Személyi feltételek	91
B.)	Tárgyi feltételek	96
13/1.	Intézményi elvárások	96
13/2.	A nevelés tervezése és időkeretei	98
13/3.	Gyermekek fejlődésének, előre haladásának mérése, értékelése	101
13/4.	A pedagógiai munka dokumentációi	104
14.	Kapcsolatrendszerek a programunkban	105
14/1.	Család-óvoda együttműködésének pedagógiai formái	105
14/2.	Bölcsődével - Gyermekotthonnal való együttműködésünk	110
14/3.	Iskolával való együttműködésünk	110
14/4.	Pedagógiai Szakszolgálattal és Szakértői Bizottsággal való együttműködésünk	112
14/5.	Közművelődési intézményekkel való együttműködésünk	113
14/6.	Kapcsolatunk az egészséges életmódra nevelés feladatainak megvalósításában résztvevő intézményekkel	113
14/7.	Kapcsolatunk Szentes Város Önkormányzatával és a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal	114
14/8.	Kapcsolatunk külhoni magyar óvodákkal	114
14/9.	Kapcsolatunk tagóvodáinkkal	114
14/10.	Kapcsolatunk a város többi óvodájával	115
14/11.	Kapcsolatunk a CSM-i Pedagógiai Oktatási Központtal	115
14/12.	Szentesi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	115
14/13.	FOR- és Nonprofit Szervezetek	115

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

15.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	116
15/1.	Az óvodai szociális segítő tevékenység	118
16.	Az ellenőrzés és értékelés rendszere	119
16/1.	Vezetői ellenőrzések	119
	MELLÉKLETEK	122
	- A program tartalmi megvalósításához ajánlott módszertani kiadványok	122
	- A programunk megvalósításához szükséges eszközigény	123
	- Közoktatási Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	124
	-A PP értékelése, felülvizsgálata	146
	-A PP személyi és területi hatálya	146
	- Nyilvánosságra hozatal módja, formája	146
	- Legitimációs záradék	147

BEVEZETŐ

Valljuk, hogy az óvodai élet minden napját úgy kell megszerveznünk, hogy a gyermek annak minden percét **játékként** élhesse meg. A szabad játék és a tudatos tervszerű munka a gyermekek személyiségének, képességeinek kibontakoztatását, fejlődését eredményezze.

A nevelőközösségünkben kialakult **elfogadó, egymást segítő nevelői attitűdöt**, a gyermekek felé közvetítendő értéknek tartjuk.

Inkluzív szemléletünk és az ennek megfelelő pedagógiai munkánk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a későbbiekben megalapozza a társadalomba való sikeres integrációt. Tudatosan szervezett, tervezett nevelési helyzetek megteremtésével, személyre szóló fejlesztő munkával a hozott hátrányokat csökkentjük, és ez által a gyermek esélyeit javítjuk az iskolai tanuláshoz.

A gyermekek kiegyensúlyozott **személyiségfejlődésének elősegítése** érdekében a szülők és az óvodapedagógusok egymást segítő, megbecsülő nevelőpartnerek kell, hogy legyenek.

Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a **gyermekeket megvédjük** az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki bántalmazás, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás bármilyen formájától.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodák értékeit, hagyományait, egyéni arculatát megőrizzük, de mind emellett nevelőtestületünk nyitott legyen az új szakmai kihívásokra és a köznevelésben bekövetkezett változásokra is.

Intézményünk gyermekközpontú, melyben biztosítjuk azokat a kedvező körülményeket, amelyekben az individuum ki tudja bontakoztatni magát, melyben a tevékenykedtetés a középpontban áll. Célunk olyan pedagógiai környezet kialakítása és fenntartása, ahol kialakul a biztonságot nyújtó szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény és a környezettudatos magatartás.

Intézményünk nevelőtestülete olyan pedagógiai munkát sugároz, melyben érvényesül a gyermek személyiségének tisztelete, feltétel nélküli elfogadása, a nevelői tolerancia, a gyermekközpontúság, az együttműködési készség. A sajátos nevelési igényű gyermekek, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlősége és integrációja biztosított minden tagóvodában.

A gyermek elsődleges, szabadon választott tevékenysége legyen a játék, mely során kibontakozhatnak képességei, ismeretei gyarapodhatnak, fejlődhet személyisége, választási lehetőségeket kaphat, meg tanulhat dönteni.

Törekszünk arra, hogy pedagógusaink és a pedagógiai munkát segítő dolgozóink szakmailag felkészültek, egészségesek, kiegyensúlyozottak, derűsek legyenek

Helyzetkép

Szentes és környéke ősidők óta lakott település, amely napjainkra iparszerű mezőgazdasága és növényi kultúrája révén vált ismertté. Városunk a Tisza folyó mentén fekszik, és kettészeli a Kurca folyó, mely partján liget, strand, parkok, sportpálya áll.

Településünkre jellemző, hogy a panel építésű lakótelepek mellett az ősi településjegyek is jelen vannak. Az óvodák működését jelentősen befolyásolja a külső környezet, a célok megvalósításánál figyelembe vettük a környezeti adottságokat, melyek azonban az évek során nagymértékben megváltoztak. Ezeket a változásokat folyamatosan figyelemmel kísértük, stratégiánkban. Városunkban a közművelődés feltételei is adottak. Van színházunk, gyermek- és felnőtt könyvtárunk, művelődési házaink, középiskoláink, általános iskoláink, zeneiskolánk. Fontos, hogy a gyermekekkel megismertessük a város legjelentősebb épületeit, kulturális örökségét. Óvodai körzetünk összetétele sokszínű.

Szociokulturális háttér

Tapasztaljuk, hogy a családok, a családokon belül a gyermekek életkörülményei mennyire befolyásolóan alakítják óvodai nevelésünket. Ahogy szerte az országban észlelhető, a mi városunkban is nyomon követhetők a technikai fejlődés hatásai, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, s vonzatként az életszínvonal romlása, tartalékok felélése, a családi klímában fellelhető frusztráció.

Központi Rákóczi utcai Óvoda (Rákóczi u. 46-48.), a felsőpárti városrészben helyezkedik el. Több, mint 100 éves múltú, két épületből áll, melyben 8 óvodai csoport működik, 204 férőhellyel.

Szászsorszép Tagóvoda 1977-ben épült. A kertvárosi lakótelepen helyezkedik el, négycsoportos, 110 férőhelyes intézmény. Szentes város egyik legfiatalabb, legmodernebb óvodája.

Dr. Mátéffy Ferenc utcai Tagóvoda a város egyik régi lakónegyedében található, eredetileg iskola volt. Többszöri bővítés után jelenleg 4 csoporttal, 110 férőhellyel működik.

Damjanich utcai Tagóvoda (Damjanich u. 37.), a város peremkerületén helyezkedik el. Két óvodai csoporttal, tágas jól felszerelt udvarral működik 44 fő férőhellyel.

Nagytókei Tagóvoda a városhoz tartozó kistérségben, Szentestől 17 km-es távolságban, 500 fős településen helyezkedik el. Tágas udvarral körülvett, 32 éves épületben működő intézmény. 1 csoportszobából, öltözőből, konyhából és technikai helyiségekből áll, 26 fő férőhellyel.

A stratégiai tervezést megelőzően feltártuk intézményünk helyzetét, ennek alapján erősségnek tekintjük, az óvodai munkát pozitívan befolyásoló személyi és tárgyi feltételeket, melyek hozzájárulnak a nevelőmunka színvonalas megvalósításához és ahhoz, hogy pozitív kép alakuljon ki intézményünkről partnereinkben.

Gyengeséggé vettük számba azokat a belső hiányosságokat, problémákat, melyek lassítják az innovációt.

A lehetőségek kategóriájába soroljuk azokat a célokat, melyek megvalósíthatóak a rendelkezésünkre álló erőforrások jobb kihasználásával.

Veszélyként számba vettük azokat a tényezőket, melyek gátolják vagy megakadályozzák céljaink megvalósulását.

A programválasztás indoklása:

A pedagógiai program megválasztásánál építettünk természetes környezeti adottságainkra. A gyermekeket a természet, a növények és állatok szeretetére, tiszteletére és ennek megóvására neveljük. Tudatosítjuk bennük, hogy az embernek szüksége van a természet adta lehetőségekre. Célkitűzéseink között szerepel az egészségvédő, természetvédő és környezetvédő magatartás kialakítása, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése, gyermekközpontú és családorientált szemlélet. Élünk a nagytőkei tagóvoda által nyújtott lehetőségekkel is.

Az intézmény tagóvodái helyi adottságaiknak megfelelően környezeti igények figyelembevételével valósítják meg programunkat.

Jövőkép

Intézményeink kívül-belül gyönyörűen felújított, korszerűsített épületekben, parkosított udvarral, biztonságos játékokkal működjenek.

Intézményünk nevelőtestülete olyan pedagógiai munkát sugározzon, melyben érvényesül a gyermek személyiségének tisztelete, feltétel nélküli elfogadása, a nevelői tolerancia, a gyermekközpontúság az együttműködési készség. A nevelőtestületünk tagjai alkotóközösséggé váljanak, akik képesek egymást feltétel nélkül elfogadni és tisztelni. Sokszínű, sokoldalúan képzett, igényes munkával elégítsék ki a gyermekek egyéni szükségleteit. Ideális csoportlétszámok biztosítása. A nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben a pedagógus legyen a gyermek partnere. Együtt, közös élményekkel fedezzék fel a világot. Pozitív megerősítésekkel, humorral, empátiával segítsük a személyiségük kibontakozását. A gyermek elsődleges, szabadon választott tevékenysége a játék, mely során kibontakozhatnak képességei, ismeretei gyarapodhatnak, fejlődhet személyisége, választási lehetőségeket kaphat, megtanulhat dönteni.

Az iskola elvárásainak továbbra is annyiban tudunk megfelelni, hogy minden gyermeknek lehetővé tesszük a számára legoptimálisabb időpontban az iskolakezdést. Felvértezzük őket kreativitással, stressz- és kudarctűrő képességgel, nyitottsággal, érdeklődéssel és tudásvágygal. A szülők legyenek partnereink a gyermekek nevelésében, működjenek együtt a gyerekekért. Megvalósítható igényeiket teljesítjük, értékékként közvetítjük gyermekeink szeretetét, feltétel nélküli elfogadását. Gondjaikkal, problémáikkal kereshessenek meg bennünket és legjobb tudásunk szerint igyekszünk azokon segíteni.

Pedagógusaink és a pedagógiai munkát segítő dolgozóink legyenek egészségesek, kiegyensúlyozottak, derűsek. Munkahelyünk biztos megélhetést, létbiztonságot nyújtson. Tudásunk érték, mely az anyagi megbecsülésben nyilvánuljon meg. Ne kelljen tartanunk a létszámleépítéstől, csoportok megszüntetésétől. Valamennyi pedagógus érdeklődésének megfelelően szakdiplomát szerezhessen, melyekkel speciális igényeket is ki tudunk elégíteni. Eszközellátottságunk legyen kiváló. Álljanak rendelkezésünkre a technika vívmányai, IKT

eszközök és a legkorszerűbb segédanyagok. A Központi Gyermekélelmezési Konyhával a kapcsolat legyen partneri, rendszeresen mérjék fel a gyermekek és a munkatársak elégedettségét, igényét az ételek összeállításával, minőségével kapcsolatban. Biztosítsák az egészséges táplálkozást.

Kapcsolatunk a fenntartóval továbbra is maradjon nagyon jó, melynek alapja az időbeni tájékoztatás, a kiszámíthatóság. Ismerje el innovációs munkánkat. Oktatáspolitikai koncepciójának kidolgozásában építsen intézményünk egyedi sajátosságaira.

Programunk rövid története

1999-ben elkészítettük helyi óvodai nevelési programunkat „Örömteli nevelés – boldog gyermek” címmel. 2004. augusztus 31-ig dolgoztunk e program alapján. 2004-ben az 1993. évi LXXIX. Köznevelésről szóló törvény módosítása tette szükségessé programjaink átdolgozását, kiegészítését.

2006/2007. nevelési évben a kompetencia alapú óvodai programcsomag kipróbálójaként (HEFOP/2005/2.1.6.) a TŰZ, VÍZ, FÖLD, LEVEGŐ műveltségtartalmak szerinti tematerv-javaslatokkal, és annak kiegészítő segédleteivel dolgozott óvodánkban egy csoport. A kipróbálás időszaka után nevelőtestületünk a különböző tanulás szervezési eljárások alkalmazásával a pedagógiai, módszertani szabadság meghagyásával az óvoda hagyományainak, helyi sajátosságainak figyelembevételével készítette el a helyi nevelési programját a körzet összevonások után 2007-ben. Ettől az évtől a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, családok felkarolása előtérbe került.

A program újabb felülvizsgálatára és átdolgozására **2009/2010-es nevelési évben** került sor, figyelembe véve az Országos Alapprogramban bekövetkezett változásokat. Napjainkban egyre sürgetőbbé válik új készségek, kompetenciák elsajátítása. Az egész életen át tartó tanulásra csak oly módon készíthetjük fel önmagunkat és a ránk bízott gyermekeket, ha a hangsúlyt az alapkészségek és a kulcskompetenciák fejlesztésére helyezzük.

Intézményünkben **2010. augusztus 02-től „Az egyenlő esélyért Szentesen”** TÁMOP-3.3.2-08/2-2008-0038 sz. projekt keretén belül **működik az Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR)**, mely meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében. Az IPR jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az együttműködések kialakításának ösztönzése azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Az oktató nevelő munka tervezése során a (HEFOP/2005/2.1.6.) a tűz, víz, föld, levegő műveltségtartalmak tematerv-javaslatait, az ünnepköröket és évszakokat, a helyi hagyományainkat, a néphagyományokat továbbá az Országos Óvodai Alapprogram elveit, ajánlásait vesszük figyelembe.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- A pedagógiai programunk összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramjával.
- A pedagógiai programunk a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési oktatási feladatait, céljait
- Folyamatosan nyomon követjük a pedagógiai programban foglaltak megvalósulását.
- A nevelési év tervezésekor megtörténik a tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül.
- A munkatervben leírtakat a tagóvoda vezetőinek kötelessége eljuttatni minden pedagógushoz.
- A tervekhez folyamatszabályozás és eljárásrend is készült, melyben jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók.
- A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervei megfelelnek a munkatársak szakmai tudásának az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak
- A nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.

Jogszabályi hivatkozások

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 277/1997 (XII. 22) Kormányrendelet. A pedagógus-továbbképzésről
- 1997. évi XXXI. törvény. A gyermekek védelméről és jogairól
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

1. Pedagógiai alapelveink

„...ha úgy érezzük, hogy valaki őszintén elfogad olyannak, amilyen vagyok, akkor már is hajlandó vagyok elmozdulni: elgondolkozni, hogyan szeretnék megváltozni, fejlődni, mássá válni, még inkább azzá, amivé válnom csak lehetséges.”

(Thomas Gordon)

a.) Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával. Az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége a **játék**, melyet önként, szabadon, belső késztetésből végez. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut, fejlődik kapcsolat, - és együttműködő készsége. A tanulás és a munka is játékból indul ki, és a játékban fejlődik. Ezért az óvodai élet minden napját úgy szervezzük, hogy a gyermek annak minden percét **játékként** élhesse meg. Legyen lehetősége a tevékenység idejét, ritmusát saját maga megválasztania az adott napirendi kereten belül.

b.) Minden gyermeket eljuttatunk - saját belső erőit aktivizálva és jogainak teljes körű tiszteletben tartása mellett - képességeinek maximumára. A gyermek fejlődés iránti igényét ébren tartjuk, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégítjük. Képességei kibontakoztatásának folyamatában joga van az önálló kezdeményezésre, az érdeklődésétől függő szabad tevékenységválasztásra, a kutatásra, egyéni felfedezésre.

c.) Egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva fejlesztjük képességeit, viselkedésének önszabályozását kialakítjuk, szabadságát megadva erősítjük önbizalmát. Tudatosan szervezett, tervezett nevelési helyzetek megteremtésével, személyre szóló fejlesztő munkával a hozott hátrányokat csökkentjük, és ezáltal esélyeit javítjuk az iskolai tanuláshoz.

d.) Rend és fegyelem segíti a gyermeket abban, hogy saját maga életét megszervezze, megértse, elfogadja, gyakorolja, viselkedését, magatartását, érzelmi életét pozitív irányban fejlessze. Mindezek olyan életvezetési technikákat adnak a gyermek számára, melyek a harmonikus személyiségfejlődés alapját biztosítják. Segítik a közösségi élet szabályaihoz való alkalmazkodást.

e.) Az ismeretszerzés útja a természet (közvetlen és tágabb környező világ) **megfigyelése** és a **kísérletező tapogatózás** útján szerzett élmény. A tapasztalatszerzés forrásait életközelség, természetközelség, eredetiség jellemzi, melyek azután saját ismeretként a cselekvésben is megjelennek. A tanulási folyamatban **segítő részvételünkkel** alakul a gyermek ítélőképessége. Tapasztalatait **egyénileg**, vagy **kiscsoportokban** szerzi és gyakorolja, melyet együttműködésünk kísér.

f.) A szülők és az óvodapedagógusok egymást segítő, megbecsülő nevelőpartnerek a gyermekek kiegyensúlyozott **személyiségfejlődése** érdekében.

g.) Nevelőközösségünkben kialakult az **elfogadó, egymást segítő nevelői attitűd**, melyet a gyermekek felé közvetítendő értékek tartunk. A már kialakult hagyományainkra építve nyitottak vagyunk az új nevelési elvek befogadására és közvetítésére. Alkalmazotti közösségünk munkájára, együttműködésére a magas szintű belső igényesség, hatékonyság jellemző.

h.) Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a **gyermeket megvédjük** az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás bármilyen formájától. A gyermek nem vethető alá kegyetlen, embertelen, megalázó testi fenyegetésnek, büntetésnek vagy bánásmódnak.

i) Az intézmény vezetése aktív szerepet vállal az intézmény pedagógiai programjában megjelenő nevelési-oktatási alapelvek, célok és feladatok meghatározásában. Az intézményi terveink elkészítése a nevelőtestület és partnereink bevonásával történik. A nevelési feladatrendszerét és az óvodai élet tevékenységformáit egységes, tervezett pedagógiai folyamatként kezeli. Együttműködik munkatársaival, és példát mutat annak érdekében, hogy az intézmény elérje a pedagógiai alapelvekben, illetve a nevelési program célkitűzéseiben megfogalmazottakat. Az intézményi irányítása során elsősorban a gyermeki fejlődés eredményeinek javítására helyezi a hangsúlyt, pozitívan viszonyul a felmerült ötletekhez, megvizsgálja azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba.

A gyermekek kiegyensúlyozott személyiségfejlődése érdekében a gyermeki kulcskompetenciák fejlesztésére összpontosító nevelő-oktató munkát vár el. A legjobb gyakorlatok eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés.

Nevelőtestületünk erkölcsi közösségi szokásrendje a közösen elkészített etikai kódex alapján valósul meg.

2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép, óvodapszichológuskép, dajkakép

2/1. Gyermekkép

"A gyermeki személyiség egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és terveszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg."

A kisgyermek a felnőttektől függő, érzékeny fejlődő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó szellemi, erkölcsi, testi-lelki szükségletekkel. Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk ezek kielégítésére a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában él környezetével és önmagával.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és

mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Egészséges lesz testileg, ha:

- Életmódja egészséges, mert az őt irányító felnőttek erre különös gondot fordítanak.
- Sokat, kedvére mozoghat, mert a mozgás lételeme.
- Edzett, motorikusan fejlett, mert kipróbálhatja magát, mire képes.

Érzelmileg, lelkileg kiegyensúlyozott lesz, ha:

- Bízik önmagában, mert mi is bízunk benne.
- Elfogad másokat, mert őt is elfogadják.
- Képes szeretetre, mert őt is szeretik.
- Tudja, hogy segíteni jó, mert őt is segítették.
- Vállalja cselekedeteit, mert igazságérzete úgy kívánja.
- Érzelmileg kötődik szülőföldjéhez, nemzetéhez, mert jó tartozni valahová.

Egészséges szellemileg, ha:

- kezdeményező, tevékeny, mert módja van próbálkozni
- óvja, védi környezetét, mert tudja, hogy az élet minden formája érték
- könnyen kommunikál, gondolatait mások számára érthetően fogalmazza meg, mert anyanyelvén színesen gazdag, szókinccsel beszél
- önálló véleménye van, mert mindig meghallgatják
- eligazodik a világ dolgaiban, mert értelmes szabályok között él.

Intézményeinkből olyan szociálisan érzékeny, előítéletektől mentes közösséghez alkalmazkodni tudó gyermekeket szeretnénk elengedni, akik nyitottak, érdeklődőek, önállóak, feladatmegoldásra képesek és el tudják fogadni a másságot, iskolai munkájuk során egyéni képességeiknek megfelelően teljesítenek.

Kiemelt hangsúlyt fektetünk az átlagtól eltérő, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve tehetséges gyermekek nevelésére, fejlesztésére.

2/2. Óvodakép

"Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb 7 éves korig. Az óvoda funkciói: óvó - védő, szociális, nevelő - személyiségfejlesztő funkció"

Az óvoda, mint nevelési intézmény, nem függetleníthető a környezeti hatásoktól. A mindenkori **makró és mikró társadalom kultúrájával, szokásaival, értékrendjével mindig hatással van a nevelési program célkitűzéseire.** Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Nevelőmunkánkban több terület fejlesztése is előtérbe kerül, melyek óvodáink társadalmi, környezeti adottságai miatt sajátos feladatokat jelentenek:

- *A természeti és ökológiai környezettel való harmonikus együttélés kialakítása, az alapvető természetvédelmi ismeretek közvetítése.*
- *Az egyénre, az egészségre történő odafigyelés.*
- *A mikrokörnyezet változásaiból adódó egyenlőtlenségek szociális és pedagógiai kompenzálása.*

Az óvodai csoportba tartozás alapján - **amely homogén és heterogén korösszetételű** - kialakul a közös értékrend, amely az **óvodák egyéni arculatát** eredményezi. Az óvodai közösséget úgy formáljuk, hogy kialakuljon a társadalom számára is hasznos közösségi érzés, közösségi tudat, közösségi szokás, amely a hagyományok tiszteletben tartásán is alapul. Fokozottan segítjük a HHH gyermekek szocializációját és aktív részvételét az óvodai közösségformálásban. Mindezekhez a gyermekeknek **nyitott légkört, demokratikus, szeretetteljes irányítást** biztosítunk, melyben tág teret kap a gyermek önállósága, tevékenységvágya, döntési képességének kibontakoztatása. Óvodáinkban minden

tevékenység a gyermek egyéni örömét, sikerélményét, a közös élményt erősíti.

Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. A gyermeki személyiség kibontakozásának feltétele, egy olyan bizalmat, biztonságot, segítségnyújtó megértést és toleranciát sugárzó **közeg**, ahol maximálisan érvényesítheti szükségleteit és jogait. Testre és lélekre szabott nevelést kap.

Óvodapedagógusaink tisztelik a különbözőséget, nagyfokú empátiával rendelkező képességekkel rendelkeznek. Kreatívak, nyitottak az új iránt, aktívan részt vesznek a továbbképzéseken, önképzéssel is gyarapítják tudásukat.

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „óvoda-iskola átmenet projektet” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdet, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezlet megrendezése a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.

Óvodáinkat jellemzi:

Tevékenységek központúság:

- amelyben tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, jogait, tudatosan építünk a gyermeki aktivitásra és alkotásra,
- amelyben kialakul egy olyan élettér a gyermek számára, ahol mindenki szükségletei szerint megvalósíthatja vágyait, megélheti álmait,
- amelyben sikerorientált készség és képességfejlesztés folyik.

Nevelésközpontúság:

- amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik,
- a **teljes** gyermeki személyiség fejlesztését **tevékenységek** által és **tevékenységen keresztül fejti ki**. A nevelés, mint tudatos értékráhatás, a nevelési helyzetekbe

beépített tevékenységek által valósítható meg.

- Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük.
- Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességük optimálisan fejlődhessenek.
- Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti.
- Az információs társadalom digitális állampolgárát célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.
- A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.
- Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Nyitott óvoda:

- melyben a **nyitottság** nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a nevelőmunkába történő betekintést. Az óvoda nyitottsága hagyományok teremtésével, nyilvános közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

2/3. Pedagóguskép

- Legyen tisztában a gyerekek életkori sajátosságaival és a differenciálás elvét alkalmazva módszerei feleljenek meg a gyerekek fejlettségi szintjének.
- Az óvodapedagógus által választott módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Szakszerű nyelvhasználat jellemzi, a műveltségtartalmak közvetítése során, fogalomhasználata pontos, a gyermekek számára is érthetővé teszi mondanivalóját.
- Éves tervét, nevelési tervét, tematikus tervét esetleg projekttervét intézményünk pedagógiai programjának megfelelően készíti el. Különböző szintű tervei szervesen épülnek egymásra.
- Tervező munka során vegye figyelembe és hangolja össze a pedagógiai folyamat minden lényeges, meghatározó elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.
- Pedagógiai céljainak a tevékenységi terület sajátosságainak a gyermekek szükségleteinek és a környezet lehetőségeinek figyelembevételével választja meg

pedagógiai módszereit. Módszerhasználatát, tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi.

- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével
- Célszerűen és tudatosan használja az IKT eszközöket.
- Felismeri a tanulási és az azt kísérő magatartási problémákat, szükség esetén a szülők, ill. megfelelő szakember segítségét kéri.
- Törekedjen minden egyes gyerek tevékenységének támogatására és segítse őket egyéni felfedezésekben és az egyéni tanulási utak önálló megtalálásában
- A gyermeki tevékenységek, teljesítmények értékelését minden esetben a fejlődésbe vetett hit segítő, támogató attitűd jellemzi.
- Tudatosan figyel a gyermeki kezdeményezések támogatására. A hibák, hiányosságok megfogalmazásakor ügyel arra, hogy tárgyyszerű legyen és mindenkinek lehetőséget ad a javításra.
- Támogatja a gyerekek önálló tapasztalatszerzését, mely során szükség esetén a gyermek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő eszközöket, IKT eszközöket használ.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Munkája során odafigyel a gyerekek egyéni szükségleteire és a megfelelő fejlesztési stratégiáknak a gyermek igényeihez igazodó megvalósítására.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli és korrekt, tapintatos módon javítja.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- A gyermekek számára szóbeli visszajelzéseink egyértelműek és világosak. A gyermekek értékelését fejlesztő céllal és szemlélettel alkalmazza. A pedagógus tudatosan odafigyel arra, hogy a gyermekek önértékelési képességét fejlessze, megteremtse számukra az ön-, és társértékelés helyzetét. Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik folyamatos pozitív visszajelzésekre.
- A nevelési szakasz értékelésére épül a következő periódus feladatai.
- Pedagógiai tevékenysége során célszerűen alkalmazza a páros, egyéni, páros és mikrocsoportos munkaformákat, amelyek során a gyermekek nyomon követhetik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait.
- Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. ünnepség, kirándulás témanap, rendezvények) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
- Tisztában van személyiségének sajátosságaival. Reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és gyengeségeit, a fejlődés érdekében

tudatosan tervezi a saját szakmai jövőjét. Tisztában van a különböző pedagógusszerepek elvárásaival.

- Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli.
- Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit. A tanultakat tudatosan beépíti saját pedagógiai gyakorlatába.
- Óvodapedagógusaink gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül.
- Nevelőtestületünk a továbbképzéseken szerzett tapasztalataikat egymással megosztják, ezért belső továbbképzési konzultációs programokat is szerveznek.
- Munkatársaink képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztéseket.
- Szóbeli és írásbeli kommunikációját folyamatosan és kritikusan elemzi, értékeli és fejleszti.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Pedagógiai tevékenysége során új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, tapasztalatszerzési módokat, és visszacsatolási eljárásokat, IKT- eszközöket, gyermek megismerési technikákat alkalmaz.
- Rendszeresen tájékozódik a digitális eszközökről, a nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológia legújabb eredményeiről, és lehetőség szerint alkalmazza őket.
- Bekapcsolódik különböző szakmai közösségek munkájába. Ennek folyamatáról, valamint eredményeiről szűkebb és tágabb szakmai környezetét folyamatosan informálja.
- Aktív résztvevője az intézmény fejlesztő tevékenységének.
- Szerepet vállal pályázatfigyelésben, pályázatírásban és a megvalósítás feladataiban. Az eredményeket beépíti pedagógiai gyakorlatába.
- Alkalmazza az intézményen belüli és kívüli szakmai kommunikáció online formáit.
- Szakmai tevékenységéről beszámol, publikációit online módon is hozzáférhetővé teszi.
- Ismerje azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek.
- Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsa a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassa őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítse elő, bátorítsa a családok bevonódását az intézmény életébe.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezi, épít a szülők bevonására, aktív részvételére.
- Támogató környezetet nyújt a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez
-

2/4. Óvodapszichológus kép

- Az elméleti tudását képes a gyakorlatban a gyermek igényeinek, szükségleteinek megfelelően használni.

- Állapotfelmérésben, beavatkozásban módszertani sokszínűsége, megoldási alternatívákra törekszik.
- Támazkodik a kliens/gyermek erősségeire, a gyermek környezetében lévő partnerek együttműködő segítségére.
- Alapos, átfogó szakterületi tudással rendelkezik.
- A tevékenységi helyzetnek megfelelő és változatos módszereket, eszközöket alkalmaz.
- A módszereket a gyermek/kliens igényeihez igazítja állapotjavító céllal.
- A rendelkezésre álló állapotfelmérő eszközöket ismeri és megfelelően használja.
- A gyermek igényeinek és az adott problémahelyzetnek megfelelő változatos egyéni/csoportos beavatkozási formákat alkalmaz.
- Lehetővé teszi a gyermek számára megfelelő viselkedési alternatívák kiválasztását, gyakorlását.
- A gyermek problémájának megfelelően tudatosan tervezi a vizsgálatához/beavatkozáshoz illeszkedő stratégiákat, módszereket, eszközöket.
- A rendelkezésre álló eszközöket ismeri és megfelelően használja.
- A beavatkozások hatékonyságát, eredményességét rendszeresen méri, értékeli, összegző tapasztalatait közzé teszi.
- Újdonságok érdeklik, keresi a továbbképzés lehetőségeit.
- A gyermek életkorának, körülményeknek és a helyzetnek megfelelő, változatos módszereket alkalmaz.
- A gyermekek számára lehetővé teszi a számukra megfelelő viselkedési alternatívák kiválasztását, gyakorlását és ösztönzi őket, hogy más élethelyzetekben is kipróbálják.

2/5. Dajkakép

A dajka az óvodáskorú gyermekek gondozásának segítségét végzi óvónői irányítással, a gyermekek közvetlen és közvetett környezetének tisztántartását, az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátását.

- Legyen a gyerekekkel szemben barátságos, kedves.
- A szülővel szemben legyen együtt érző, odafigyelő, együttműködő.
- A gyermekek érdekében segítse az óvodapedagógus munkáját.
- Tartsa tiszteltben és tolerálja a különbözőségeket.
- Magatartásában legyen példamutató.
- Legyen együttműködő a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.

3. Küldetésnyilatkozatunk

Tevékenységünkkel a gyermeki személyiség kibontakoztatását, fejlődését segítjük az életkori és az egyéni sajátosságok messzemenő figyelembevételével.

Célunk, hogy tudatosan tervezett és szervezett nevelési helyzetekben való fejlődés eredményeként képessé váljanak gyermekeink az iskolai tanulásra. A nevelés feltételeinek sokszínűségével kívánjuk segíteni a gyermeket a hozott hátrányok csökkentésében (HHH, SNI), személyre szóló segítő-fejlesztő tevékenységünkkel esélyeit javítjuk.

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Nevelésünk tevékenységekre épül, melyben tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, tudatosan építünk aktivitására és alkotására, így biztosítjuk a sikerorientált készség- és képességfejlesztést. Érzelmi biztonságot nyújtó, demokratikus légkörben kívánjuk gyermekeinket nevelni. A családi nevelés értékeire építünk, a szülőt nevelőtársnak tekintjük. Nevelőmunkánkat a játéktevékenység tiszteletben tartásával úgy végezzük, hogy a gyermek a tanulási helyzeteket is játékként élje meg.

Segítő részvételünk bármely tevékenységében oly mértékű, amely révén a gyermek képes a továbblépésre.

Célkitűzéseink megvalósítására garancia a stabil, sokoldalúan képzett, szakmailag folyamatosan megújulni képes nevelőtestület, melyet egységes pedagógiai szellemiség jellemez. Innovációs tevékenységünkkel folyamatosan fejlesztjük óvodánk tárgyi felszereltségét. Célunk a partnerek rendszeres mérése és igényeiknek kielégítése oly módon, hogy az óvoda alapfunkciója ne sérüljön.

4. Nevelési programunk célkitűzései

**„Ne erőszakkal oktasd a gyermekeket a tanulmányokra drága barátom,
hanem játszva tanuljanak, már csak azért is,
hogy könnyebben megfigyelhesd, melyiknek mire van hajlama”**

(Platon)

Célunk:

A gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét figyelembe véve személyiségének fejlesztése, fejlődésének segítése, amelynek eredményeként:

- Megerősödnek egyéni sajátosságai.
- Pozitív érzellemmel kísért szokásai, viselkedésformái képessé teszik arra, hogy tudjon alkalmazkodni társaihoz, a megváltozott körülményekhez, így képessé válik arra, hogy az iskolai tanulmányait megkezdhesse.
- Megalapozódnak olyan egészségmegőrző szokásai, melyben az egészséges környezet, az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egyaránt fontos.
- Nyitott, érdeklődő a természet dolgai iránt, megalapozódik környezetvédő- és szépítő magatartása.
- A nevelés sokszínűségével és differenciáltságával csökkennek hozott hátrányai, kudarcűrőbbé válik az iskolai tanulmányai során (HHH, HH, BTMN, SNI).

Céljaink a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

4/1. Célok az egészséges életmód kialakítása terén:

- Olyan egészségmegőrző szokások kialakítása, melyek az egészséges környezet, az egészséges táplálkozás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, a rendszeres mozgás iránti igényt megalapozzák.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Sikerkritériumok:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készégszinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat rendezetten, összehajtva helyére teszik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, izlésesre törekvés.

4/2. Célok az érzelmi, erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció fejlesztése terén:

- Olyan szeretetteljes, nyugodt, harmonikus légkör megteremtése, melyben egymást feltétel nélkül elfogadják, a pozitív viselkedésformák kialakításával erősödnek a szocializációs képességek (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem.).
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önértékesítő törekvéseinek.
- Nevelje az óvoda a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A gyermekek ismerkedjenek meg szűkebb és tágabb környezetükkel. Erősödjön nemzeti identitástudatuk, hazaszeretetük, a szülőföldről és a családdal való kötődésük, keresztény kulturális értékeik.

Sikerkritériumok:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.

- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják. Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

4/3. Célok azz anyanyelvi és értelmi képességek fejlesztése terén:

- Olyan, a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épülő fejlesztés, amely játékba ágyazottan, tevékenykedés során erősíti, alakítja a taníthatósághoz szükséges képességeket (megfigyelőképesség, emlékezet, figyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat).
- Az óvodai nevelőtevékenység meghatározó részét képezi az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Sikerkritériumok:

- Képesek lesznek egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására.
- Az ismeretek alapján, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat irányítással és önállóan is megoldanak.
- Képesek lesznek kifejezni érzéseiket, gondolataikat az anyanyelv és az ábrázolás eszközeivel egyaránt.
- Képesek lesznek a kialakult észlelési képességeiket, a finommotoros
- képességeiket összerendezetten használni.

4/4. Célok a speciális fejlesztés terén:

Olyan speciális fejlesztő eljárások alkalmazása - szakemberek irányításával - amely által a sajátos nevelési igényű, BTMN-es, HH és HHH gyermekeket hozzásegítjük hozott hátrányaik csökkentéséhez.

*"Minden nevelő munkája olyan kertészhez hasonlatos, aki különféle növényeket ápol.
Az egyik növény a tűző napsugarat kedveli, a másik a hűvös árnyékot, az egyik a patakpartot,
a másik a kopár hegycsúcsot.*

*Ez homokos talajon nő a legjobban, az kövér agyarban. Valamennyit a neki megfelelő módon
kell ápolni, különben sohasem fejlődik ki teljesen."*

5. Inkluzív Pedagógia

5/1. A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai nevelésének programja

Sajátos nevelési igény és a beilleszkedési tanulási nehézség fogalma, meghatározása

A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 13. pontja szerint:

kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló.

A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 25. pontja szerint:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünkben, az alapító okiratunknak megfelelően integrált óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekek:

1. Enyhén értelmi fogyatékos gyermek (tanulásban akadályozott gyermek)
2. Beszéd fogyatékos gyermek
3. Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek
4. A mozgásszervi fogyatékos, enyhén mozgáskorlátozott gyermek
5. A látássérült, gyengén látó gyermek
6. A hallássérült, nagyothalló gyermek
7. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek

A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 3. szerint: Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk:

A sajátos nevelési igényből vagy a beilleszkedési tanulási magatartási problémáiból fakadó hátrányok csökkentésével, az SNI és a BTMN gyermek esélyegyenlőségének biztosítása és sikeres iskolai majd társadalmi integrációjának előkészítése.

Alapelveink

- Az SNI és a BTMN gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Feladatunknak tekintjük a fejlődésükhöz szükséges környezet kialakítását.
- Lehetőségeinkhez mérten, biztosítjuk a szükséges tárgyi eszközöket.
- Elvárásaink a gyermekek fejlődésének üteméhez igazodnak.
- Figyelünk arra, hogy az SNI és BTMN gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósuljanak meg és a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl őket.
- Egyéni adottsághoz alkalmazkodó bánásmódra törekszünk.
- Kellő időt biztosítunk a tevékenységhez és biztosítjuk a fejlesztés folyamatos, tervszerű, egymásra épülését.
- Felkészült, az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező nevelőtestület biztosítja a SNI és BTMN gyerekek inklúzióját.
- Minden segítséget megadunk a SNI és BTMN gyermekek hátrányainak leküzdéséhez.
- Kiemelten fontos a gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása, a gyermek értékeinek előtérbe helyezése, a gyermek testi-lelki szükségleteihez, fejlődéséhez alkalmazkodó nevelői munka biztosítása, a gyermek önkibontakozásának elfogadása, elősegítése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.
- Partneri kapcsolatot építünk ki a családokkal a gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárjuk fel.

Feladataink:**Elvárások az óvodapedagógusokkal szemben**

- Egyéni fejlesztési tervet készít, a szakértői véleményben felsorolt javaslatokat figyelembe véve. Individuális módszereket, technikákat alkalmaz.
- A foglalkozások, tevékenységek szervezésekor, az itt alkalmazott módszerek megválasztásakor, figyelembe veszi az SNI és BTMN gyermekek igényeit.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek egyéni fejlesztését az egyéni fejlődési naplóban és a csoportnaplóban dokumentálják.
- A fejlesztési tervben megfogalmazott célokat, feladatokat a mindennapi munkánk során igyekszik megvalósítani.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel.
- A gyógypedagógus és a fejlesztőpedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- Megfelelően tájékoztatja az óvoda pedagógusait, pedagógiai munkát segítőket, a szülőket az SNI és BTMN gyermekek fejlődését illetően.
- Folyamatosan együttműködik a szülővel a **segítő tanácsadás** eszközével, melynek eredményeként kialakulhat a helyes szülői attitűd a gyermek

elfogadásában, konfliktusainak megoldásában, saját helyzetének képviseletében.

- Folyamatosan képezi magát a szükséges pedagógiai, módszertani ismeretekben.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezik.
- A foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja.
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez.

Elvárások a gyógypedagógussal szemben

A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus feladatai az együttműködés során:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- A gyógypedagógus javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására.
- Segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Részt vesz a befogadó közösség felkészítésében.
- Részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.
- A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztés ellátása, a szakértői véleményben meghatározottak szerint.
- Alapos, átfogó és korszerű szaktudományos tudással rendelkezik.
- A rehabilitációs, rehabilitációs, tevékenység tartalmának és a tanítási helyzeteknek, megfelelő, változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmaz.
- A gyerekeket önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli, ösztönzi őket az online információk befogadására.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeknek megfelelő, változatos a tanulást-tanítást segítő módszereket alkalmaz, az életkori sajátosságokat és a gyermek aktuális állapotát, fejlettségi szintjét figyelembe véve.
- Az alkalmazott módszerek bevalását a visszamérésből a pedagógusok, szakemberek visszajelzéseiből és a Megyei Szakértői kontrollvizsgálatok alapján értékeli, mely eredményeket felhasználja saját pedagógiai gyakorlatában.
- A rendelkezésére álló tananyagokat, eszközöket, speciális eszközöket – a digitális anyagokat és eszközöket is – ismeri, kritikusan értékeli és megfelelően használja.
- Fogalomhasználata pontos, következetes.
- Az egyéni fejlesztési tervek elkészítésénél mindig figyelembe veszi az óvodai csoportok heti terveinek tartalmi elemeit. Az itt lévő tanulási tartalmakat beépíti a saját terveibe.
- A gyógypedagógus rendelkezik a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység tartalmának tanításához szükséges tervezési és szakmódszertani tudással.
- Pedagógiai munkája során képes építeni a gyerekek más forrásokból szerzett tudására.
- Pedagógiai munkájára a tudatos tervezés jellemző, mely a mérési eredményekre épülő háromhavi fejlesztési tervben valósul meg, amelyeket hatékonyan meg is valósít.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, egyéni képességeit, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait stb.
- Tudatosan tervezi az egyéni rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozás céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, taneszközöket. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.
- A foglalkozást a céloknak megfelelően, logikusan építi fel. Általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli.
- A gyerekek tevékenységét, a tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- Tudatosan törekszik a tanulók motiválására, aktivizálására.
- Terveit a foglalkozás eredményességének függvényében felülvizsgálja.
- A célok meghatározásához figyelembe veszi a tantervi előírásokat, az intézmény pedagógiai programját.
- Célszerűen használja a digitális, online eszközöket.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.
- Kiscsoportos foglalkozások során alkalmazza a differenciálás elvét, figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.
- Figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein.

- Épít a gyerekek szükségleteire, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket.
- Felismeri a gyerekek ismeretszerzési-, képességbéli problémáit és megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Az egyéni és kiscsoportos foglalkozások a különböző tevékenységek, feladatok, játékok biztosításával tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására nyílik lehetőségük a gyerekeknek.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, tanulást támogató környezetet teremt. Bizalommal teli biztonságot nyújtó, elfogadó légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, ahol mindenkinek lehetősége van a javításra.
- A fejlesztés során olyan helyzeteket teremt, ahol a gyerekek önálló döntést hozhatnak. Biztosítja a választás lehetőségét is.
- Ösztönzi a gyerekeket az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a gyerekek képességeinek megfelelően. A szülőknek a gyermek képességének megfelelő számítógépes fejlesztő játékokat ajánl.
- A gyermekek személyiség sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan tárja fel, felismeri a gyerekek tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani – esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Munkájában a nevelést és az oktatást egységben szemléli és kezeli.
- A gyerekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik, melyet nem statikusan, hanem fejlődésében szemléli.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.
- Kiscsoportos foglalkozások alakalmával a gyerekeket egymás elfogadására, tiszteletére neveli.
- Társadalmilag érzékeny, munkájában figyelembe veszi és elfogadja a gyermekek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos
- Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz a kiscsoportos habilitációs, rehabilitációs foglalkozás keretében.
- A csoportos foglalkozás alkalmával csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli.
- Jól ismeri a habilitációs, rehabilitációs tevékenységének tartalmát és célját és képes saját követelményeit ezek figyelembevételével a sajátos nevelési igényű gyermekek ismeretében pontosan körül határolni, következetesen alkalmazni.
- Önállóan képes a gyerekek munkáinak, ill. tevékenységeinek értékeléséből kapott adatokat elemezni, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használni, szükség esetén gyakorlatát módosítani.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a tanulók fejlődését segíti.
- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki.

- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Tudatosan támogatja a gyerekek egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszer alakít ki az intézményen kívül is
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a társszakmák terápiás együttműködésével egészül ki. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A fejlesztő foglalkozás

4. § 6a. A fejlesztő pedagógiai ellátás: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozás,

A fejlesztés célja:

A rehabilitációs, rehabilitációs és a fejlesztő tevékenység céljait a fejlesztheséget megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Feladata:

- A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.
- Képességterületek fejlesztése: vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését (az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt).

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésének szervezeti keretei

Az integráció formája:

Óvodáinkban az integrált fejlesztés a **teljes integráció szintjén** valósul meg, mivel minden gyermek a nevelés-oktatás teljes időtartamában együtt, egy csoportban tartózkodik. Az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének figyelembevételével az együttnevelés minden esetben egyéni fejlesztést is jelent. Az intézményvezető kötelessége, hogy az SNI gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor konduktor-tanító, terapeuta együttműködése szükséges.

Pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztésének igényeit.

Gondot fordítunk arra, hogy az SNI és a BTMN gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, a BTMN gyermek fejlesztőfoglalkozásának a Járási Szakértői Bizottság szakvéleménye az alapja. A fejlesztés céljait minden esetben a fejlesztheséget megfogalmazó gyógypedagógiai –orvosi -pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára építjük, konzultálva, együttműködve gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal. Az óvodai nevelőmunka során figyelembe kell venni, hogy:

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- A gyermek iránti elvárás fogyatékosának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják, életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói,
- meglévő ismeretei, családi háttere.

Befogadó környezet biztosítása:

A Szentesi Felsőpárti Óvoda inkluzív óvoda. Nevelőtestületünk képes az integrált nevelésre és elfogadó magatartással bír, részt veszünk szakirányú továbbképzéseken, amit az intézményvezetés támogat.

Nevelési programunkban az egészséges életmódra nevelés terén az SNI és a BTMN gyermekek jelenléte és elfogadása kiemelten megjelenik a nevelési célokban:

- egészséges életmódra nevelés
- érzelmi biztonság megteremtése,
- közös tevékenységre, közös élményekre épülő fejlesztés
- érzelmi fejlesztés, tapasztalatszerzés,
- kommunikáció és kreativitás fejlesztése
- differenciált fejlesztés

Az elfogadás, tolerancia, együttműködés elősegítése az óvodai csoportokban.

Pedagógiai Programunkban megfogalmazott közösségi magatartást, szocializációt kialakító és fejlesztő pedagógiai feladatok megvalósítása során alakuljon ki a gyermekekben, hogy:

- elfogadják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat,
- értékeljék azt az erőfeszítést, amelyet e gyermek érdekében meg kell tennünk az eredmények eléréséhez,
- ismerjék meg mire képes a hátrányokkal küzdő társuk és milyen erősségei vannak,
- legyen természetes számukra a segítőkészség, odafordulás, elfogadás.
- A sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések *különös tekintettel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojektben megfogalmazott célokkal, feladatokkal.*

Szülői attitűdök alakítása – az SNI és a BTMN gyermekek elfogadtatása

A szülők fogadják el, hogy a kiemelt figyelmet igénylő (BTMN, SNI gyermekek) gyermekek integrált nevelésben részesülnek óvodánkban.

- A gyermekek képességei, készségei fejleszthetők.
- Érzékeljék a gyermek azon tulajdonságait, amelyek csak rá jellemzőek.

- Saját gyermekével megtanítják értékelné a másék gyereket, hátrányaik ellenére is.
- A hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van.
- A szabad játék megmarad minden gyermek számára a nevelés egyik eszközének.
- A gyermeke nevelése, fejlesztése során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.

A szülőkkel való konzultáció

Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai gondoskodnak a szülők megfelelő tájékoztatásáról. Minimum félélévente, az óvodapedagógus fogadóórán vagy előre megbeszélrt időpontban tájékoztatást ad a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődését illetően. A gyermek fejlődését az „Egyéni fejlődési naplóban” rögzíti, amelyet a szülőnek megmutat. A szülővel való konzultáció során, a gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal egyeztetve a szülőnek javaslatokat, ötleteket adhat az otthoni fejlesztési lehetőségeket illetően.

A gyermek gyógypedagógiai fejlesztését végző gyógypedagógus kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek, illetve a gyermek fejlődésével kapcsolatos információk átadásával.

5/2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek (tanulásban akadályozott) együttnevelése a többi gyermekekkel együtt történik, melynek eredményeként a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését a csoporttársakkal megélt élmények, tapasztalatok adják. A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő-gyógypedagógus, logopédus, esetleg pszichológus, mozgásterapeuta.

Beszédfogyatékos gyermek

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkúlia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon,

cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolat kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő-logopédus, gyógypedagógus, esetleg pszichológus, mozgásterapeuta.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek fejlesztése is az együttnevelés keretében történik. Pszichés zavar feltárása esetén, speciális terápiák alkalmazásával, intenzív, komplex nevelési környezetben történik a fejlesztés. A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő-fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszerv rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A mozgásszervi fogyatékos (enyhén mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén:

- Mozgásfejlesztés
- Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése
- Játéktevékenység
- Nyelvi fejlesztés
- Éneklés, zenei nevelés
- Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb

ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő-gyógypedagógus, konduktor, logopédus, esetleg pszichológus, mozgásterapeuta.

A látássérült gyermek –gyengén látók.

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegsége.

Tiflopedagógiai (Gyógypedagógus, rehabilitációs szakember a látássérülés területén) ellátás biztosítása.

A hallássérült gyermek

A kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. Korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetőek.

Az óvodai nevelés kiemelt feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – **a nyelvi kommunikáció megalapozása**, megindítása, fejlesztése az óvoda egész napi

tevékenységébe ágyazva. A szocializációt segítő munkajellegű tevékenységbe is be kell vonni a hallássérült gyermeket. Szurdopedagógiai ellátás biztosítása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nembeszélő, vagy megkésített beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált - vizuálisan segített - kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő - különösen a természetes élethelyzetek - használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges

Felhasznált források:

- Önértékelési kézikönyv gyógypedagógiai intézmények, általános iskolák számára harmadik javított kiadás.
- Az Oktatási Hivatal által módosított, az emberi erőforrások minisztere által 2016. december 9-én jóváhagyott tájékoztató anyag. Hatályos 2016. január 1. napjától
- A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről.

Az SNI-vé, BTMN-es minősítés eljárásrendje

	Tevékenység	Felelős	Kommunikáció	Idő
1.	Az óvodai nevelés során a gyermek azonosítása.	Óvodapedagógus	Óvodapedagógus kolléga	Legkésőbb nagycsoport
2.	A gyermek megfigyelése, a különböző tevékenységek során. Képességeinek és készségeinek feltérképezése, rögzítése.	Óvodapedagógusok	A megfigyelések eredményeinek kommunikálása szakemberek felé: gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus	1 hónap
3.	A gyermek megfigyelése, képességeiről, készségeiről való tájékozódás egyéni és csoportos helyzetben	Gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus	A megfigyelések eredményeinek egyeztetése, megbeszélése.	1 hónap
4.	A szülő tájékoztatása	Óvodapedagógusok	A szülők tájékoztatása gyermeke fejlődést illetően, továbbá a szakértői vélemény iránti kérelem indoklásáról.	2 hét
5.	Szakértői vizsgálat iránti kérelem kitöltése	Óvodapedagógusok, gyógypedagógus	Óvodapedagógusok közös munkája. Szükség esetén a gyógypedagógus segít.	2 hét
6.	Az intézményvezető és tagóvoda vezető tájékoztatása	Óvodapedagógusok	Az intézményvezető tájékoztatása, a Szakértői vélemény iránti kérelem indoklásáról.	5 nap
7.	A Szakértői vizsgálat iránti kérelem eljuttatása a Járási Szakértői Bizottsághoz.	Óvodaitkár Óvodapedagógusok	A CSMSZ Pedagógiai Szakszolgálat Szentesi Tagintézményével való kapcsolattartása az esetleges kérdések felmerülésekor.	5 nap

6. Tehetséggondozás

Programunk egyik célkitűzése a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, valamint az, hogy megelőzzük a tehetségigéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket.

Tehetséges az a gyermek, aki a kiváló adottságai alapján magas szintű teljesítményre képes valamilyen tevékenységterületen. Az óvodai tehetséggondozás első lépése a tehetség azonosítása, felismerése. Az óvodai tehetséggondozásban a legfontosabb feladat az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása, a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontakoztatása.

Az ábrázolás lehetőségei az egész nap folyamán adóttak. Törekszünk vonzó eszközökkel, technikák bemutatásával az önkifejezés e formája felé is ösztönözni őket. Sokféle anyag megtapasztalására, felhasználására adunk lehetőséget. Fontosnak tartjuk ebben az életkorban a gyerekeket megismertetni a népművészet tiszta elemeivel, eszközeivel.

A zenei tevékenységekhez sokféle ütős-és ritmushangszer, dallamcsövek, csengettyűk várják a gyerekeket, de kipróbálhatják megszólaltatni a furulyát, hegedűt, gitárt.

Megfigyelésekhez, kísérletezéshez nagyítók, mikroszkóp, távcsövek, fényképezőgép nyújtanak segítséget.

A nagyvilág megismeréshez, természeti környezetünkben való kutakodáshoz földgömböt, térképeket, a korosztályuknak megfelelő ismeretterjesztő könyveket, CD-ket, számítógépet, projektort használunk. Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez változatos fejlesztőjátékok állnak a rendelkezésükre.

Improvizációhoz, dramatikus- és szerepjátékhoz, bábozáshoz különböző színű és méretű anyagokat, jelmezeket, fej-kesztyű és ujj bábokat, paravánt vehetnek igénybe a gyerekek.

A projekt módszer során a különböző technikák párhuzamos alkalmazása lehetővé teszi az egyéni differenciálást, teret, lehetőséget ad a tehetséges gyerekek egyéni képességeinek kibontakoztatására.

Építünk a gyermek mindennapi helyzetében, természetes módon kínálkozó matematikai tapasztalataira. Bővítjük ez irányú szókincsüket. Érdekes probléma helyzetek létrehozásával aktivizáljuk őket a logikus gondolkodásra, készítetve az újabb megoldások felfedezésére, keresésére.

A tehetséggondozás az alábbi területeken valósul meg, amelyek nem különülnek el egymástól, hiszen az óvodában minden fejlesztés komplex megvalósítással történik.

- Mozgásfejlesztés
- Anyanyelvi fejlesztés
- Logikai képességfejlesztés
- Zenei képességfejlesztés
- Kézműves és ábrázoló képességek fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése

Feladatunk:

- A szülő figyelmének a felhívása a gyermek kiemelkedő képességére,
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához,

- Folyamatos felkészülésünk a speciális képességek támogatásához,
- Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Gyermekeink részt vesznek:

- Rajzpályázatokon
- Oviolimpián
- Vers- és mesemondó versenyen
- Énekversenyen
- Játékos angol foglalkozásokon
- Népi játék és gyermektánc foglalkozásokon
- Játékos ovis foci foglalkozásokon (Bozsik program)
- Társastánc alapjai foglalkozásokon
- **Tehetségműhelyek működtetése** művészetekkel foglalkozó tehetséggondozás, néptánc.
- Óvodapszichológusunk tehetséggondozó foglalkozásokat tart gyermekeinknek.

7. A nevelés feladatrendszerei

7/1. Az egészséges életmód alakítása

*„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.
Védd a kisgyermekét, mert ez a jövő.
Őrizd szüleid egészségét, mert a múltban
épül fel a jelen és a jövő!”*

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célja:

- A gyermek egészséges (*testi-lelki*) fejlődésének elősegítése
- Döntési képességeik fejlesztése révén a helyes egészségmagatartás kialakítása:
  - tud választani a számára veszélyes és veszélytelen viselkedés közül
  - megalapozódik egészséges mozgáskultúrája
  - megismeri az egészséges táplálkozást

- szükségleteinek kielégítésében önálló, fegyelmezett
- képessé válik a konfliktusok kezelésére
- cselekedeteit sikerként éli át

Elvárások:

- Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata a pedagógiai programban előírtak szerint a munkatervben szerepel, a beszámolókból követhető.
- A téma megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban
- Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit.

7/2. Egészségfejlesztési program

Szomatikus nevelés

- Higiénés nevelés: környezethigiénia fontossága, személyi higiénia szokásrendszerének kialakítása
- Testi képességek fejlesztése
- Profilaxisra nevelés (betegség megelőzésére nevelés)
- Baleset megelőzésre, életmentésre nevelés

Pszichohigiénés nevelés

- Egészséges életvezetés
- Stressz elhárítás
- Abúzus (visszaélés)
- Deviancia megelőzése
- Érzelmi nevelés

Szociohigiénés nevelés

- Kedvező társas miliő működtetése
- Kommunikációs nevelés
- Érintkezési zavarok megelőzése
- Szerepfeszültségek feloldása
- Társadalmi izoláció megelőzése

Egészségnevelési koncepciónk megvalósítása során felhasználjuk az alábbiakat:

- Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata által kiadott Székely Lajos: **Szív Kincsesláda egészségnevelési programját.**
- Nemzeti Egészségnevelési Intézet **Dohányzás vagy Egészség** kiegészítő óvodai programját.
- Vöröskeresztes „Bázisovi” Program
- „Boldog Óvoda Program”
- Életvezetési ismeretek

A gyermek érésének (fejlődésének) alapja a családban megszerzett védettségérzet, amely a bölcsődében, majd az óvodában biztonságérzettel bővül. A kiegyensúlyozott, derűs gyermek, aki biztonságban érzi magát és a gondozás során testi szükségletei kielégítést nyernek, harmonikusan fejlődik. A harmonikus kiegyensúlyozottság az **egészség** alapja, amely a teljes **testi, szellemi és szociális** jólét állapota, nem pedig a betegség és a nyomorékság hiánya.

Az egészségnevelés része az egészségvédelem, mely segítő, támogató motívumokat nyújt, konkrét tanácsokat ad, az adott élethelyzetre vonatkozóan döntési alternatívákat kínál fel.

Szomatikus nevelés

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszhető.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermekek hogyan fejlődik tovább.

A program elkészítésének célja az, hogy a helyi adottságokhoz és a mi óvodáink családi köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint ezek átadásáért felelősséget vállaljunk.

Fontos feladat, hogy a nevelési-oktatási intézményeinkben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Feladatunk továbbá az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- egészségfejlesztés,
- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Az óvodai egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.** határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljestesti-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és

a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

- Gyermekünk egészséges életmódra, életvitelre nevelése, a testi, szellemi védettség biztosítása, higiénés szokások megalapozása és azok összehangolása a családok szokásrendszerével.
- Az egészség-gondozáshoz szükséges képességek, készségek, jártasságok megalapozása, kialakítása, a testi fejlődés elősegítése.
- Gyermekünk egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.

Az egészség megfogalmazása

1948-as megalakulásakor a World Health Organization (WHO) az egészséget akövetkezőképpen definiálta: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”. Az egészségképet alapvetően az orvostudomány fejlettsége, a lakosság átlagos egészségi állapota, valamint a társadalmi minták határozzák meg.

Az egészség:

- **biológiai egészség:** a szervezetünk megfelelő működése,
- **lelki egészség:** személyes világnézetünk, magatartási alapelveink,
- **mentális egészség:** a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség,
- **emocionális egészség:** az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége,
- **szociális egészség:** másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége.

Az óvodáink egészségnevelése csak akkor lehet igazán eredményes, ha a szülőkkel rendszeresen együttműködünk. Ebben a folyamatban támaszkodunk óvodapedagógusaink szakismeretére, a megelőző programokra és a szülők aktív közreműködésére.

Az óvodai egészségnevelés feladata

A **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3)** a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek:

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, a táplálkozásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtásra a személyi higiéné területére terjednek ki.

Elvárások óvodáink egészséges környezetével szemben

Az egészségnevelés feladatai csak **egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg**, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

- Tágas, világos, jól fűthető és szellőztethető foglalkoztatók és egyéb helyiségek, melyek jól tisztántarthatók, fertőtleníthetők és nem okoznak allergiás tüneteket.
- **A foglalkoztatók** berendezési tárgyai esztétikusak, természetes anyagból készülnek, könnyen mozgathatók (*a gyermek számára is*). Méretei az egészséges testi fejlődést, testtartást segítik. Nem okoznak balesetveszélyt. Elegendő hely esetén mozgásfejlesztő játékok, szerek is elhelyezhetők. Allergiát nem okozó növények és kisállatok gazdagítják a gyermekek tevékenységeit. Nagyméretű tükrök balesetbiztonságos elhelyezése segíti az "én kép" kialakulását.
- **Szociális helyiségek** (*öltöző, mosdó, WC*) mint a személyi higiéniai szokásrendszer legfontosabb színterei jellel, fényképpel ellátott, jól elkülöníthető fésű, fogmosó felszerelés, törölköző elhelyezésére is szolgálnak. A tisztálkodást kevert vizes mosdási lehetőség és körömkefe, szappan használata teszi lehetővé. A WC-ben az intimitás feltétele biztosítva van. Az öltözőkben a személyes holmik jól elkülöníthetők jellel, névvel ellátott zsákok, kosarak segítségével.
- Az **óvoda udvarán** természetes mozgások kielégítését szolgálják a szabad terek, berendezési tárgyak. Ezen belül a természetvédelem feltételrendszerét is kialakítottuk (*veteményeskert, különböző növényzet, fák, virágok, kert tó, pergola*).

A természetes mozgásokat fejlesztő szerek (*mászókák, hinták, kötelek, nyújtókorlát, csúszdák, stb...*), elhelyezésekor balesetmentességre törekedtünk.

A homokozás a gyermek udvari tevékenységei között az elsődleges helyet foglalja el. A gyermek egészségvédelme érdekében fontos az évenkénti csere, fertőtlenítés, naponkénti lazítás, locsolás. Az óvoda udvara változatos felületű: füves, kövezett, aszfaltos, kavicsos, napos és árnyas. Az udvari vizes blokk (*medence, zuhanyzó*) a gyermek edzését, teste felfrissítését szolgálja, másrészt a vízzel való játék is fontos a gyermek számára. Az ivócsap használata megkívánja az egészségóvó magatartás kialakítását. A nagyobb méretű, szilárd burkolatú felületet a gyermekek speciális mozgások gyakorlására használják esős időben is.

Kiemelt feladatok

Személyi higiénia

Az óvodáskor a legalkalmasabb arra, hogy a gyermek a **személyi higiénia** alapkészségeit megismerje, begyakorolja, azt naponta teljesítse. A rendszeres, következetes ismétlések eredményeként - már jóval a tevékenység lényegének megértése előtt - dinamikus sztereotípiává válik, amelyek a későbbi **tudatos egészségmagatartás** alapját képezik.

Feladataink a személyi higiéniére nevelés folyamatában:

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalók megismertetése, gyakoroltatása, ellenőrzése és folyamatos korrekciója.

- Megismertetjük a gyermeket olyan szokásokkal, viselkedésformákkal, melyek segítik életének egészséges irányítására, szükség esetén magatartásának megváltoztatására, feszültségek feloldására, különös tekintettel a környezetében leggyakrabban előforduló egészségkárosító tényezőkkel szemben (*pl.: dohányzás, alkohol, helytelen táplálkozás, mozgásszegény életmód, környezetszennyezés, stb....*).
- A személyi higiénia nevelés (*gondozás*) folyamatában segítjük a gyermek aktív részvételét példa, minta adásával, a rendszeres gyakorlás biztosításával, a tevékenységek következetes végrehajtására.
- Szokásokat alakítunk ki. Segítjük, ellenőrizzük a gyermeket a tevékenység végzése közben, lehetőséget biztosítunk arra, hogy a megismert tevékenységeket a gyermek önállóan gyakorolja, így az egészségvédő feladatokban fokozatosan önállóvá válik (*öltözés, személyi tisztaság stb...*).
- Szeretetteljes, derűs légkört teremtünk, amelyben a gyermek önkiszolgáló munkáját fejlettségének megfelelően végzi. Tudatosítjuk, hogy az egészségvédelmi tennivalók az ember életének természetes részei.
- Biztosítjuk a személyi higiénia egyszemélyi használati eszközeit.
- Segítséget nyújtunk a család egészségügyi szokásainak változtatásához (*szükség esetén*) indirekt módon, illetve tanácsadással.
- Az egészséges életrend érdekében megkeressük a családdal az együttműködési formákat, megismerjük a családok otthoni életritmusát, étkezési és egyéb egészségügyi szokásait.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek (különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek) egyéni adottságait és egészségi állapotát (*táplálkozási és egyéb allergia, mozgásszervi, - érzékszervi rendellenesség, téli, nyári érzékenység*). Együttműködünk a szülővel, egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzésében, indokolt esetben a speciális fejlesztés céljából.

Gondozás

A gyermek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé. Alapvető biológiai - fiziológiai szükségleteket elégít ki, miközben a **kultúrhygiénés szokásait** alakítjuk. A gondozás szorosan kapcsolódik a különböző tevékenységekhez: játékhoz, munkajellegű feladatokhoz és a tanuláshoz. A gondozás különböző területein megvalósuló egészséges életre nevelés a gyermek testi és lelki egészségét szolgálja.

Pihenés, alvás:

A folyamatosság lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek alvásigényének megfelelően többet vagy kevesebbet aludjon. Ha magától felébred, kipihente magát, felkelhet és bizonyos játékokkal játszhat, munkalapokon dolgozhat, vizuális tevékenységet végezhet a csoportszoba arra alkalmas részében (amennyiben a feltételek ezt lehetővé teszik). Tiszteletben tartjuk egyéni szokásait és az otthonról hozott "anyapótló" eszközök használatát.

Táplálkozás - étkezés:

A kultúrált étkezési szokások kialakulását, annak természetes légkörét a merev étkezési

szabályok feloldása teremti meg. A gyermek a reggelizés időpontját maga határozza meg, egy adott időponton belül, szükséglete és tevékenysége alapján. Maga dönthet arról, hogy mikor, kivel ül le étkezni. A reggeli és az uzsonna önkiszolgálásra épül. A naposi munka feladatainak elvégzésére az ebéd teremti meg az optimális feltételeket. A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele megfelelő táplálkozási szokások kialakítása és ennek közvetítése a szülők és a családok számára. Törekszünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira. Fontos a táplálkozási rendellenességre, a túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés. A konyha vezetőjével gyakori kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, és jelezzük a felmerülő problémákat. Az intézményvezető gyűjti a tapasztalatokat, és jelzi a konyha felé a kéréseket észrevételeket.

A zöldség és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegézés formálják a szülők szemléletét, és figyelmük ráirányul az egészséges táplálkozás lényegére, a rágás fontosságára. A reformkonyha ételével megismerkedhetnek különböző fórumokon, pl. Egészségnap, sportnap, családi nap, gyermeknap rendezvényeinken, szülői értekezleteken stb.

Öltözködés:

A folyamatosság az öltözködésben is érvényesül. Az öltözőben a zsúfoltságot megszünteti, és lehetőséget ad a gyermeknek egymás segítségére is. Kevesebb gyermeknek könnyebb a differenciált segítségnyújtás, mint az egész csoportnak egy időben. Ennek feltétele a dolgozók közötti munkamegosztás.

Testápolás - tisztálkodás:

A folyamatosság lehetővé teszi az óvodapedagógus és dajka számára, hogy a különböző családi háttérből érkező gyermek higiéniai szokásait megismerve egyénileg fejlessze. A gyermek ápoltságának igényét a családjából hozza. Az, hogy kultúrált higiéniai szokásrendszere kialakuljon nagy tapintatot igényel a felnőttől.

Testi képességek fejlesztése:

A gyermek lételeme a mozgás, alaptevékenysége a játék. A testi képességek fejlesztése az óvodai nevelés minden területén jelen van. Nagy jelentőséggel bír az egészséges életmódra nevelés folyamatában, az egészségmegőrző magatartás kialakításában.

Feladataink:

- Óvodáinkban lehetőséget biztosítunk a játékos mozgásokra – **spontán és irányított** formában – a csoportszobákban és a szabad levegőn egyaránt.
- A csoportszobákban és az udvaron a gyermekek rendelkezésére állnak azok a speciális mozgásfejlesztő eszközök, melyeket **szükségleteiknek megfelelően spontán módon** használhatnak: pl. Ayres eszközök, Body-roll hengerek, Ovi-kondi, Quadro-játékok, WESCO eszközök. A nagymozgások- és az egyensúlyérzék fejlesztése mellett lényegesnek tartjuk a finommotoros koordináció fejlesztését is, melyhez speciális

eszközöket is használunk: pl. szivacs-, tüskés-, különböző méretű gumilabdák.

- A mindennapos **irányított** mozgásos játék, mindennapos testnevelés beépül napirendünkbe.
- Az egyes gyermekek tervszerű, speciális fejlesztése érdekében **irányított módon** használjuk eszközeinket (pl. *beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, részképességek fejlesztése*).
- Biztosítjuk a nyári fürdőzés feltételeit.
- Kialakítjuk a mozgásfejlesztő eszközök, udvari játékok balesetmentes használatához szükséges viselkedésmódokat.

A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére, illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében.

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása a célunk.

Egészséges óvodásaink védelmében a megbetegedés észlelésekor a gyengélkedő gyermeket elkülönítjük, értesítjük a szülőt és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.

Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Fejtevésség megelőzésére rendszeresen adunk ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken, ill. szóróanyagokon is jelzünk.

Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Az egészséges életmódra nevelés személyiségfejlesztő hatása

A nyugalmat árasztó környezettel, szeretetteljes bánásmóddal a gyermek biztonságérzetét erősítjük. A szokások elsajátításának folyamatában kialakulnak az egészséges életmódhoz szükséges készségei, jártasságai. Testi szükségleteinek felismerése, kielégítése hozzájárul a derűs, félelemmentes közérzethez. Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri, alkalmazza a higiéniai és esztétikus étkezési szokásokat. Képesé válik önmaga és társai segítésére. Vigyáz ruhája, környezete rendjére. Testileg megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezett, jó állóképességgel rendelkezik.

Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetmentes szokások, magatartási formák kialakítására.

Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint, ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden alkalmazott ismeri és betartja az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát, valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kíséreni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. A tanév megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakerdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell. Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

Elsősegélynyújtás: Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. Gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén-segítséget hívni, felnőtteknek szólani.

7/3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés**Pszichohigiénés (mentálhigiénés) nevelés**

A mentálhigiénés nevelés az egészséges személyiségfejlődést biztosítja. Megóvja a személyt az idegrendszerre és a lelki életre káros túlzásoktól, a devianciától, az idegrendszeri - pszichés túlterheléstől. Szoros kapcsolatban van a szomatikus neveléssel, a biológiai, testi "jóléttel". Különösen a kondicionálás, az edzés, az aktív pihenés, a relaxáció hat kedvezően az idegrendszeri - pszichés állapotra. A testi, lelki, szellemi és érzelmi készségek és képességek harmonikus fejlődése elősegíti a környezethez való alkalmazkodást. Ezek megalapozása és

fejlesztése ebben az életkorban az életkori sajátosságok miatt kiemelkedően fontos terület.

A mentálhigiénés nevelés magába foglalja:

- pszichés egészséget *fenntartó*,
- pszichés sérüléseket *megelőző*,
- szociális környezetből származó sérüléseket *korrigáló* nevelést.

Felfigyelünk mindazon jelekre, melyek belső feszültségről, nagyfokú nyugtalanságról tanúskodnak, minden olyan szimptomára, amely a gyermeknél hirtelen lép fel, vagy tartósan fennmarad. A pedagógiai korrekció csak a pszichés állapot, a kiváltó tényezők pontos ismeretében valósítható meg. Ezért az óvodai nevelésünk során alkalmazott mentálhigiéné a gyermek viselkedésének folyamatos **megfigyelésére** épül. A lelki sérülések korrigálása, a vészhelyzet megszüntetése a családpedagógus, gyermekvédelmi felelős közreműködésével történik.

V é s z j e l e k:

- tartós alkalmazkodási nehézségek a családban, óvodában
- szokatlan, furcsa, önkontroll nélküli viselkedés az óvodai csoportban, dacreakciók
- nappali álmoság, az éberségi szint csökkenése, fáradtságra utaló tünetek
- elzárkózás, elkülönülés a csoportban, feltűnő igény a beszélgetésre, túlzott szeretetigény
- külső testi jelek megjelenése
- kedvezőtlen szocio-ökonómiai státusz, halmozottan hátrányos helyzet

Különös figyelmet fordítunk a gyermeket terhelő **stressz - tényezőkre**, melyek nyugtalansághoz, szomatikus panaszokhoz, vagy kimerüléshez vezethetnek. Ilyen stresszorok pl.: sokféle tiltás, állandó fegyelmező utasítás, büntetés, stb....

Az egészségre **káros szokások** kialakulásának megelőzése kiemelt feladat a nevelés folyamatában, a családból hozott negatív minták egészségkárosító hatásának megérettetésére is kiterjed (*dohányzás, alkoholfogyasztás, túlzott gyógyszer fogyasztás*). Ebben a folyamatban a családdal (*szülővel*) szorosan együttműködve várható el eredmény. Az óvodai nevelőmunka **preventív funkciója** során a kedvezőtlen pszichés helyzet megfelelő ajánlásokkal történő visszafordítása, korrigálása történik.

Boldog Óvoda címet nyert el a Szentesi Felsőpárti Óvoda Rákóczi Ferenc utcai Központi Óvodája, Damjanich utcai Tagóvoda és a Dr. Mátéffy F. utcai Tagóvoda, mely által egy program megvalósítását célozta meg. **Boldogságóra Program** vezérfonalat ad az óvadás korosztálynak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek játékos felfedezésére ad lehetőséget.

Sikerkritériumok:

- A SZÍV-KINCSESLÁDA programon keresztül megismerkedik a szív szerepével, védelmének fontosságával, ezáltal egészségmegőrző szokásai megalapozódnak
- A DOHÁNYZÁS VAGY EGÉSZSÉG programon keresztül a dohányzás

egészségkárosító hatásával ismerkedik meg.

- A Vöröskeresztes „Bázisovi” program keretén belül megismerkedik a Vöröskereszt eszméivel, karitatív munkájával, megalapozza a későbbiekben az egymásra való odafigyelést
- Életvezetési ismeretek foglalkozások keretén belül megismerkedik a helyes életvitel alapjaival.
- Alapvető ismeretei birtokában képes dönteni a káros - egészséges - egészségesebb viszonylatokban is, így el tudja háritani a számára káros, veszélyes, egészségkárosító cselekvéseket.
- Az egészségügyi hátrányok csökkentése, illetve megszüntetése. Kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.
- A BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM megvalósítása során arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. A szociális-, az érzelmi intelligenciát, érzelmi kultúrát neveli, növeli. Személyiség gazdagító, személyiségnevelő program.

Szociohigiénés nevelés

Szocializáció

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását. A gyermek nyitottságára építve az óvoda elősegíti, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével végezzük.

Célja:

- A szokások tegyék lehetővé, hogy a gyermekek ne zavarják egymást tevékenységek végzése közben. Eredményezzék a jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését.
- Alakuljon ki a harmonikus társ kapcsolat, amely magában foglalja a játszótársi szolidaritást, segítőkészséget, elfogadó magatartást, együttérzést, szociális kompetenciájuk közelítsen a segítő magatartás fokához.
- A hozott hátrányok csökkentése pozitív énkép alakításával, egyénre szabott nevelési

gyakorlat megvalósításával.

- A csoportban kialakult hagyományok erősítsék az óvoda-család kapcsolatot, fejlesszék a gyermek közösségi érzését. Az itt szerzett élmények erősítsék a szülő – gyermek - dolgozói elégedettséget.
- Döntési képességeik fejlesztése révén a helyes egészségmagatartás kialakítása: tudnak választani a számukra veszélyes és veszélytelen viselkedés közül, képessé válnak a konfliktusok kezelésére.

Feladataink:

- Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkört alakítunk ki. A személyiség kreatív kibontakozásában építünk a család támogatására. Az interperszonális kapcsolatok során keletkezett feszültségek elviselésére, a konfliktusok megoldására a pedagógia eszközeivel adunk mintát a gyermek számára.
- Elősegítjük a pozitív tulajdonságok alapján szerveződő társas kapcsolatok alakulását.
- Szabályok, normák megismertetésével és alkalmazásával is segítjük a harmonikus társas kapcsolatok alakulását, a kommunikációs készség fejlődését. A csoportélet hagyományainak kialakításával erősítjük a közösséghez tartozás érzését. (óvoda-család, gyermek-gyermek).
- Tudatosan tervezzük a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.
- Különösen figyelünk a helyes viselkedési normák, kommunikáció, együttműködés szabályainak, szokásrendszerének alakítására, amelynek során alkalmazzuk a differenciálás elvét.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárjuk fel.
- Munkánk során a tevékenységek tervezésekor, szervezésekor a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük.
- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléljük. A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszünk.
- Az ön- és társas értékelés alakulását a pedagógus személyes, pozitív példájával és kérdéseivel segíti.

Az ünnepek szervezésével kapcsolatos pedagógiai feladataink:

- Az **ünnepek, megemlékezések és egyéb rendezvényeink** rendjét a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza, az időpontok meghatározása a mindenkori tanévnyitó értekezleten történik.
- Az ünnepélyek, megemlékezések a gyermekek nemzeti identitástudatának fejlesztése, a hazaszeretetük mélyítése, az egymás iránti tisztelet, a türelem alakítására, a közös cselekvés örömeire, az új közösségek formálására szolgálnak.
- A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, időpontokat, felelősöket az óvodai nevelőtestület a munkatervében határozza meg.
- A csoportélet hagyományait a csoportnaplóban tervezzük meg. Ünnepi műsoraink aktuálisak, játékosak, a gyermek meglévő ismeretanyagára épülnek, életkoruknak

megfelelőek.

- Törekszünk arra, hogy a szülők aktívan részt vegyenek (különös tekintettel a HHH gyermekek szüleire) a készülődésben és az ünnepségek lebonyolításában, ez erősíti kapcsolatunkat a családdal.
- Ünnepeink szervezettek, kerüljük a zsúfoltságot, az egymás mellett működő csoportok eltérő időpontban szervezik rendezvényeiket. Igényesség, esztétikum jellemzi ezeket (jelmezek, fejdíszek, díszletek).
- A városi rendezvényeken felkérésre részt veszünk (pl. Idősek karácsonya, anyák napi ünnepségek, egyéb városi rendezvény stb.).
- Az Évzáró ünnepeket az óvodák hagyományainak megfelelően szervezzük.

Pedagógiai programunk alapkövetelménye, hogy már az óvodába lépéskor érzék a gyermeket kedvező érzelmi hatások. Az első benyomások „életre” szóló élményeket adnak a gyermeknek, meghatározzák a gyermek-szülő viszonyát, a létrejövő kapcsolatok minőségét az óvodapedagógushoz, óvodához.

A gyermek lelki szükségleteinek kielégítése a **szociális biztonságérzet** megteremtésével kezdődik.

A cél érdekében az **óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatának pozitív viszonyára** van szükség, melyben az óvodapedagógus is kiegyensúlyozott, harmonikusérzelmeket sugároz, és a nevelés *pozitív, jutalmazó, megerősítő*, módszerei érvényesülnek. Nyugodt, szeretetteljes légkörben a gyermek is nyugodt, aktív, kezdeményező, önállóan cselekvő.

A gyermekek közötti, valamint a gyermekek és pedagógusok közötti, gyermekek pedagógiai munkát segítőik közötti kapcsolatok jók.

Az intézmény gondoskodik a pedagógusok, pedagógiai munkát segítőik, valamint a gyermekek közötti folyamatos információcseréről és együttműködésről

Az óvodai mentálhigiénés nevelés második fontos feltétele a gyermek társas szükségleteinek kielégítése, a **harmonikus társkapcsolatok** alakítása. Az óvodai közösség a társkapcsolatok alakításának, a társkapcsolatok tanulásának és gyakorlásának színtere. A személyiségfejlődés folyamatában az óvodai társas kapcsolatok lépcsőzetesen egymásra épülnek: magányos semmittevéstől az egymás melletti tevékenységtől, a szervezett együttes tevékenységig.

Közösségformálás pedagógiai feladatai:

Beszoktatás feladatai:

- A gyermek óvodába lépése előtt, felkutatjuk, ismerkedünk a **családdal**, megalapozzuk a partneri kapcsolatot a szülővel.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében, a beóvodázási programért felelős személy vagy team közreműködésével).
- Meghívjuk a szülőt a gyermekkel együtt, hogy ismerkedjenek az óvodával.
- A szülővel egyeztetünk a fokozatos beszoktatás formájáról, pedagógiai feltételeiről.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, mely biztosítja a HHH gyermekek arányos elosztását).
- A csoportban lévő gyermekeket felkészítjük az új gyermek fogadására:

- **A közös élményekre** épülő együttlét, együttes tevékenység biztonságérzetet, kellemes érzelmi élménytudatot eredményez, melynek következtében fejlődnek a gyermek
- **erkölcsi tulajdonságai** (pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akarata (pl.: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat).
- A gyermek harmonikus társkapcsolatához nélkülözhetetlen az **egyes gyermek** csoportbéli helyzetének, elfoglalt státuszának felderítése. Minden gyermek sajátos **egyedként** lép be az óvodai közösségbe, ahol a közösség fejleszti egyéni vonásait.

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket szeretetteljesen fogadjuk.

Feladatunk, hogy olyan pedagógia légkörben nevelődjének gyermekeink, ahol az egymásra figyelés és a kapcsolatok kiegyensúlyozottak legyenek. Tagóvodáinkban minden felnőtt a másságot természetesként fogadja el és előítélet nélkül bánjon a gyerekekkel. Intézményünk inkluzív, fontos követelmény az a hozzáállás a felnőttek részéről, hogy minden gyermeket egyformán elfogadjanak. Az elfogadás, tolerancia, együttműködés elősegítése az óvodai csoportokban.

Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojektben megfogalmazott célokkal, feladatokkal.

Az óvodáinkba járó integrált gyermekek érdekeit betartjuk és betartatjuk. A többi gyermekkel történő együttnevelés során igyekszünk, pozitív példával elől járni. Viselkedésünkkel és gesztusainkkal igyekszünk pozitív mintát adni a gyerekeknek, toleranciára neveljük őket.

A sajátos nevelési igényű gyermeket a pedagógiai programunk alapján látjuk el.

A nehezen szocializálható, potenciális tanulási zavarokkal küzdő, érzékszervi vagy mozgássérült, halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy a kiemelkedő képességű gyermek speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával történik a személyiségfejlesztés (*pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, mozgásterapeuta, fejlesztő pedagógus*)

Sikerkritériumok:

Megalapozódnak az együttéléshez szükséges készségek:

- Beóvodázásra kerül a körzetben élő összes HHH gyermek, az igazolatlan hiányzások minimalizálódnak.
- Az óvoda szokásrendszerét megismerik, elfogadják és elsajátítják.
- Kialakul önbizalmuk, a kapott feladatokat kis segítséggel vagy önállóan elvégzik, képesek kis csoportokban együttműködni.
- Rövid és hosszú távú célkitűzések megfogalmazásában jártasságuk fejlődik.
- Fejlődik döntéshozó és problémamegoldó képességük.

Az óvodai egészségfejlesztés eredményességének mérése, nyomon követése:

A gyermekek egyéni fejlődési naplójában évente két alkalommal az alábbi területeket

- kísérjük figyelemmel:
- egészségi állapot,
  - szociális képességek,
  - motoros képességek
  - kommunikáció

7/4 Anyanyelvi nevelés

Anyanyelvi nevelés

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves kor a legszenzitívebb időszaka a beszédfejlődésnek mivel:

- ekkor fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde
- egybeesik az ugrásszerű mentális és pszichés fejlődéssel
- ellensúlyozható az otthoni hátrány
- játékosan, nem didaktikusan, fejleszhető
- a gyerekek itt egymástól is tanulnak.

Célunk:

- A gyerekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált egyénre szabott fejlesztése.
- Értelmi képességek sokoldalú fejlesztése.

A kapcsolatteremtés egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció. Az óvodai élet mindennapjait, egészét áthatja a nyelvi-, illetve a metakommunikáció. Ezáltal vesszük fel a kapcsolatot egymással, számolunk be élményeinkről, tapasztalatainkról, kérjük meg valamire a másikat.

Feladatok:

- megfelelő és elegendő alkalmat teremteni a beszélgetésekhez
- a gyereket mindig végighallgatni
- beszédhelyzeteket teremteni, játéksituációkat kialakítani, melyben az anyanyelvi képességek fejlesztése kap hangsúlyt.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés során különböző funkciókat fejlesztünk:

- a hangok, hangzók tiszta ejtését
- összefüggő beszédet
- aktív és passzív szókincset
- beszédészlelést és értést.

Ezek elengedhetetlen feltételei a majdani írás és olvasás elsajátításának.

Egyéni beszélgetések alkalmával felmérjük a meglévő nyelvi tudást, beszédállapotot, hiányosságokat. A tapasztalatokat írásban rögzítjük.

A szókészlet felmérését tárgyak, személyek, jelenségek megneveztetésével végezzük. A mondatfűzés, mondataלקotás képességét élménybeszámoló és történetmondás során mérjük fel. Az így szerzett tapasztalatok alapján megtervezzük teendőinket, mely alapja a tervszerű, tudatos munkának.

Anyanyelvi nevelésünk feltétele az óvodai nyugodt, derűs légkör, inger-gazdag környezet, mely módot ad a szóbeli megnyilatkozásra. Nem csak a helyes kiejtésre, mondatfűzésre ügyelünk, hanem a tempóra, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra. Az óvónő beszéde szemléletes, a gyermek számára érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag szókinccsű. A gyermek minél több beszédet hall, annál több ösztönzést kap az önálló beszédre. Beszélgetések során fejlődnek a társas kapcsolatok. Az óvónő azzal, hogy hogyan szól a gyermekekhez, modellt ad a többieknek, az óvónő viszonya a gyermekekhez meghatározza a gyermekek egymás közti viszonyát. Az óvodában dolgozó felnőttek beszéde egymás között is mintaértékű legyen.

Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- beszédhallás-figyelem fejlesztése,
- beszédhallás-émlékezet fejlesztése,
- beszédritmus fejlesztése,
- grafomotoros képességek fejlesztése,
- gondolkodás fejlesztése,
- beszédművelés (helyes ejtés)
- kommunikáció fejlesztés (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok),
- illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése),

Napirendbe építve szervezünk anyanyelvi játékokat:

Kiscsoportban:

- légzéstechnikai gyakorlatok,
- fúvási gyakorlatok,
- ajak-és nyelvgyakorlatok (téri tájékozódás, irányok),
- hangutánzás.

A problémás hangzókat megisméltetjük érzelmileg közel álló szavakkal, a kritikus hang szerepel a szóban elöl, hátul, középben.

Középső csoportban:

- hangfelismerés,
- akusztikus differenciálás (zörejek, hangok),
- szókinccsbővítés,
- rövid és hosszú hangzók elkülönítése,
- ritmus fejlesztés,
- hallási figyelem, emlékezet fejlesztése,
- dominancia kialakulásának elősegítése.

Képek, modellek, élőlények, tárgyak megnevezése, felsorolása közben a passzív szókincs felszínre kerül.

Nagycsoportban:

- ellentétpárok és szinonimagyűjtés,
- mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben,
- egy kitalált mese, történet bevezető mondat utáni folytatása
- hangsorok analízise (szótagra, hangokra bontás),
- számlálás, ritmus (szótagszámmal megegyező számú, pl. kopogás)
- barkochba,
-

Kommunikációs játékok:

Pl. Gesztus: némajáték (történet hang nélküli eljátszása).

Mimika: érzelmek kifejezése tükörben.

Szemkontaktus: ránézek arra, aki elmegy mellettem, farkasszennézés.

A beszédfejlesztéshez szükséges a motoros fejlesztés, téri relációk ismerete, kézdominancia kialakítása, ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés.

Az anyanyelvi nevelés komplex módon érvényesül a nevelési folyamatban. Folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.

Gondozás közben:

- a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér,
- megérti a hozzáintézett közléseket, kéréseket.

Játékokban kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyerekek az odaillo hanglejtést, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékokban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka közben:

- beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként,
- az információkat megértik a gyerekek,
- szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása).

Ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik a szókincset.

Tanulás során

A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. Az óvónő problémafelvetését követi a gyermeki megnyilvánulás: csodálkozás, hitetlenkedés, hirtelen felismerést követő felkiáltás. A feladatmegoldás során a gyermek tevékenységét, gondolkodását gyakran kíséri félhangos beszéddel. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, a nevelő értékeli, dicséri, a

gyermek hangot adnak érzéseiknek. Az óvónő kérdéseit a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez igazítja, a gyermek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez, értelmi szintjükhöz, a következő fejlődési szint elérését célzó feladathoz. Természetesnek vesszük, hogy a gyermek megállapításaival, kérdéseivel megállítja a szervezett tevékenység logikai menetét.

A nevelési ciklus utolsó évében különös figyelmet fordítunk a tisztán artikulált, jól hangsúlyozott, helyes hangletéssel, beszéddallammal előadott, folyamatos – összefüggő mondatokból álló – beszéd kialakítására, és a dominancia kialakulására.

Egyéni bánásmóddal biztosítjuk a beszédfejlődésben elmaradt gyermekek felzárkóztatását (ingergazdag környezettel, sikerélmények biztosításával, egyénre szabott fejlesztéssel).

A fejlettebb gyerekek spontán érdeklődését a betűk iránt szintén kielégítjük.

Anyanyelvi fejlesztő munkánkhoz logopédus segítségét vesszük igénybe.

Várható eredmények:

- Az óvodai élet folyamán a gyerekek saját, egyéni adottságait figyelembe véve, mindennap találkoznak az anyanyelvi fejlődést elősegítő szituációkkal, játékokkal, melyeket a pedagógusok tudatosan, a heti pedagógiai terv szerint szerveznek.
- A gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik.
- Kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük.
- Felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységeikben gyakorolják.
- Problémamegoldó gondolkodásuk kialakul.
- Gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig.
- Képesek a hibák észrevételére, javítására.
- Kialakul a szabálytudatuk. □ A tevékenységekben eszközhasználatuk önálló, lehetőleg kreatív.
- Kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése.
- Alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek.
- Jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra.
- Jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben.
- Bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történetek logikai és időbeli sorrendjének követésével.
- Képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat.
- Kialakul a beszédfigyelmük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára.
- Meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk.
- A beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek.
- Beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

8. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

A **családközpontú pedagógia** céljainak megfelelő feladatok meghatározása az óvodai tevékenységek során fontos feladatunk.

- Együtműködési formák kialakítása a családokkal
- A családok-óvoda együtműködésének szorosabbra fűzése
- A szülők rendszeres tájékoztatása az óvodai tevékenységekről és együtműködés szorgalmazása ennek kapcsán. (fogadó órák stb.)

A családközpontú munka fontos fókuszja a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassuk. Az óvodapedagógusok (szakemberek) a család számára a pozitívumokat, a lehetőségeket, az értékeket tudják kommunikálni, mely megalapozza a jó kapcsolatot és kiindulópontját jelentheti a szülő aktív bevonásának, a családközpontú pedagógiai munkának. A szülők vélekedéseit, attitűdjeit, gyermeknevelési gyakorlatát sok hatás alakítja, melyek közül kiemelkedő a gyermeket nevelő pedagógusok, illetve a gyermekekkel foglalkozó más szakemberek befolyása.

8/1. Játék

„Játszom két színes szememmel,
a két kedves, pici kézzel,
játszom játészó önmagammal,
a kisgyermek is játészzer.”

/Kosztolányi Dezső/

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játészzerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játészformákhoz, a gyakorló játészkokhoz, a szimbólikus-szerepjátészkokhoz, konstruáló játészkokhoz, a szabályjátészkokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célja:

- A gyermek játésztevékenysége során fejlődjenek a különböző képességei, kreativitása, társakkal való együtműködő képessége. Feltétel nélkül fogadja el társait, a konfliktusok

kezelésére szerezzon jártasságot.

- Alakuljon kudarcűrő és stresszoldó képessége.

Feladataink:

- Nyugodt légkört teremtünk az elmélyült játékhoz.
- A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan pótoljuk (*barkácsolással is*).
- Ötleteket adunk, helyzeteket, lehetőségeket biztosítunk a sokszínű játékhoz (*térelválasztók, kuckók, asztalok stb. szabad átrendezése*).
- Az egyéni élményeken túl közös élmények szervezésével fejlesztjük játékukat.
- A játék önkéntességét tiszteletben tartjuk.
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba.

A játék a 3-7 éves korú gyermek **alaptevékenysége**. Kiváló pedagógiai feltételeket biztosít a fejlődésnek, fejlesztésnek, mivel a tevékenységben kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az átélt élményeket, tapasztalatokat. Megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, feloldhatja szorongásait, problémáit, újraélheti kellemes élményeit. Játékon keresztül közvetíti ismereteit a környező világról. Ezért a játék **komplex tevékenységforrás** a gyermek fejlődése számára. Minden gyermeki tevékenység felosztható spontán és óvónő által irányított tevékenységre. A helyes arányok megtalálásával kezdeményezzük és irányítjuk a játékot.

A nevelési folyamat intenzív képességfejlesztő rendszere alapvetően attól függ, milyen mélységben vagyunk képesek a gyermeki **öntevékenység** feltételrendszerét kiépíteni. Az öntevékenység az önfejlődés képességeit, motívumait, készségeit teremti meg. A játék olyan alaptevékenység, melyet tudatosan felhasználunk a gyermek fejlesztésében, tulajdonságainak, adottságainak, képességeinek kibontakozásában.

A **szabadság elve** különösképpen a játéktevékenységre vonatkozik, amelyben nem sérthető meg az önkéntesség, az önállóság, az aktivitás és a kreativitás elve. Ugyanakkor érvényesül a szabálytartás, a játszótársak tiszteletben tartása, a segítőkészség, az udvariasság is. Mindezek megvalósítása érdekében szükséges megszervezni, megteremteni az óvodai játék feltételeit térben, időben, eszközrendszerben. Folyamatosan gazdagítjuk a gyermek játékát, segítjük "elgondolásainak" megvalósítását.

Sikerkritériumok:

- Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, ötleteit.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Vállalja a számára kedvezőtlenebb szerepeket is.
- Önálló a játék szervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, szabályok betartásában.
- Szerepjátékába beépíti a bábokat, dramatikus eszközöket (*jelmezek, fejdíszek, kiegészítők*).
- Konstruktív játéka már több tárgy megalkotását is átfogja, mellette megmarad az egyéni

elképzelések önálló megvalósítása. Igényesebbé válik alkotásaival szemben. Eredményességre törekszik, a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye kialakul.

- Különböző anyagok, eszközök konstruálására is képes.
- Olyan szabályjátékokat is választ, amelyek nagyobb ügyességet, szellemi erőfeszítést igényelnek, társait figyelmezteti a szabályok betartására. Játékában megjelenik az egészséges versengés igénye.
- A szabad játéktevékenység során folyamatosan fejlődnek a különböző képességek és készségek, ezáltal csökkennek a hozott hátrányok a HHH, BTMN és SNI gyermekek körében is.

8/2. Munka jellegű tevékenység

„Hogyha valóban gazdagságra törekszik a lelked,
így cselekedjél: munka után kezd újra a munkát”

(Hésziodosz)

Célja:

- Fejlődjön a gyermek önállósága, kötelességtudata, rendszeretete.
- Alakuljon a közösségért végzett munka iránti igénye, felelőssége.

Feladataink:

- Minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy önkéntesen, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, vagy egyéb munkát, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermek számára megfelelő munkaeszközöket, melyeket bármikor elérhet és használhat.
- Lehetőséget adunk a gyermeknek bármilyen őt érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez még akkor is, ha tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- A munkatevékenység végzése a gyermek számára örömmel átélt, aktív tevékenység legyen. Végezze önállóan.
- Figyelembe vesszük a gyermek egyéni sajátosságait, illetve a tempó egyéni eltéréseit a munkafeladatok kitűzésekor.
- Mindezek lehetőséget adnak a gyermeknek képességei, jártasságai, társas kapcsolatai kialakulásához.
Megalapozza felelősségérzetét, kitartását, kötelességtudatát.

Az életre való felkészítés, az életközelség nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kialakítását, gyakorlását. Az értékteremtő munka során fejlődik a gyermek **értékteremtő együttműködési képessége**.

Ez a terület az, ahol a gyermek erőfeszítése és a végzett munka eredménye értékelhető, ezáltal

ösztönző, motivált erőként hat. Alapvető követelmény az önállóság, öntevékenység lehetőségének megteremtésére. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, gyermek saját személyével kapcsolatos munkák, kerti munka, állat gondozás, csoport érdekében végzett munkák tényleges tevékenykedést jelentenek a gyermek számára. A gyermek önkéntességét, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan felhasználjuk nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A munkatevékenység a gyermek számára **rendszeres és folyamatos tevékenység**. A testápolást, öltözködést, étkezést, környezete rendben tartását a lehető legkorábbi időtől próbálja **önállóan** elvégezni. Hagyjuk, hogy a gyermek saját képességei szerint, korától függetlenül, akkor végezze el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, **amikor képes rá**.

A munka megosztása során fontos feladat, hogy a gyermek megtanuljon **önállóan dönteni** a feladatok egymás közötti megosztásáról.

A lehetőségekhez mérten tapasztalja meg a munka valódi értékteremtő jellegét is. Gyűjtsön pl.: papírt, üveget, vadgesztenyét, melynek eredményét felhasználjuk kirándulási célra, ünnepek szervezési költségeire.

Ahol az óvodakert adottságai biztosítják a zöldségtermelés, gyümölcsfa ültetés, befőzés lehetőségét, azt pedagógiai céllal beépítjük a munkafolyamatba. Szelektív hulladékgyűjtés a szülők bevonásával.

Munka jellegű tevékenységek tartalma

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.)

A naposság:

A naposság időtartamában és feladataiban leszűkül. Illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez - formáihoz. A közösségért végzett naposi tevékenység a déli étkezéshez kapcsolódik:

Feladat:

- A naposok feladatai az ebédelés előkészületeivel kezdődnek.
- Az étkezéshez szükséges eszközöket hiánytalanul biztosítjuk.
- Kialakítjuk a kultúrált étkezési szokásokat, melyben az egymásra odafigyelés és segítségadás érvényesül.
- A napos feladatait a dajka segítségével végzi.
- A naposi feladatok vállalása önkéntes, de arra törekszünk, hogy minden gyermek örömmel vállalkozzon a feladat elvégzésére. A naposok kijelölése a délelőtti időszakban történik.

Kerti munka, kisállat gondozás:

- A tagóvoda sajátosságainak megfelelően vesz részt a gyermek a kerti munkában, kisállatok gondozásában (*veteményeskert, virágoskert, sziklakert létrehozása, teknősbékák, halak, madarak gondozása*).
- Családi rendezvény keretein belül az óvodák környezetének szépítése, melyben részt vesz szülő-gyermek- óvodai dolgozó.

Egyéni - alkalomjellegű megbízatások:

- Igazodik a gyermek önállóságához, képességeihez, neveltségi szintjéhez. Lehetnek csoporton belül és kívül végzett feladatok.
- A gyermektársak példája, a kapott megbízatás elvégzésének pozitív érzellemmel kísért élménye hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy minél több és minél összetettebb feladatot végezzen. Mindez eredményezi, hogy a gyermek megismeri saját képességeinek határait, és ezt tovább is fejleszti.

Sikerkritériumok:

- Szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- A barkácsoláshoz használt eszközöket, szerszámokat, anyagokat gondosan, esztétikusan rakja el.
- Részt vesz a kerti munkában.
- Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg.
- Étkezés után az edényeket elrakja.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- Folyamatosan gondozza az élősarok növényeit.
- Az állatok gondozásába óvónői irányítás és felügyelet mellett *bekapcsolódik (pl. halaknak eledel szórása, teknős etetése stb.)*.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Környezettudatos magatartás.

8/3. Anyanyelv fejlesztése

Célja:

- A sikeres szocializáció érdekében fejlődjön a gyermek kommunikációs készsége.
- Az anyanyelv sajátosságának megfelelően fejezze ki érzelmeit, gondolatait, alkalmazza a metakommunikációs jeleket.
- A szociokulturális hátrányból adódó anyanyelvi hiányosságok csökkentése

Feladataink:

- Megismerjük a gyermek anyanyelvi fejlettségi szintjét (*családlátogatás, anamnézis, az*

óvodapedagógus, és a logopédus megfigyelései.)

- Nyugodt, derűs légkört teremtünk, amelyben a gyermek bátran megnyilatkozhat
- Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Nevelésünk eredményeként képessé válik a gyermek arra, hogy társait türelemmel végighallgassa, (szabad játék, foglalkozások, munka jellegű tevékenységek, gondozás, óvodán kívüli tevékenységek)
- Beszédünk mindenkor követésre méltó a gyermek előtt.
- Ismerünk és alkalmazunk - lehetőség szerint mozgással összekapcsolva - olyan anyanyelvi fejlesztő játékokat, melyek indirekt módon hatást gyakorolnak a beszédmozgások, beszédmegértés fejlődésére, a gyermek szókincsének bővítésére, a helyes szókiejtés gyakorlására.
- Együttműködünk a logopédussal a gyermek beszédkorrekciójának folyamatában.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése a HHH gyermekek körében is).

A logopédus feladata:

A gyermek beszédkorrekciójának elvégzése – a beszédhiba súlyossági fokának megfelelő ütemezéssel – lehetőség szerint az iskolába lépés előtt.

A logopédus együttműködik:

- az **óvodapedagógussal** konzultáció szintjén: az anamnézis lapok kiértékelésében, a csoporton belüli fejlesztési feladatok megbeszélésében.
- a **szülővel** – fogadóóra, nyílt nap, szülői értekezlet keretén belül: tájékoztatás és konkrét tanácsadás az otthoni gyakorlás segítése érdekében.
- **nevelési tanácsadóval** halmozott probléma esetén: pszichológiai szakvélemény kérése. Az iskolába kerülő gyermek befejezetlen beszédkorrekciója esetén logopédiai ambulanciára irányítás.
- **Gyógypedagógussal és fejlesztő pedagógussal:** folyamatos konzultáció

Beszédfejlesztésre szoruló gyermekek kiválasztásának módja:

- A gyermek kiscsoportba kerülése után az anamnézislapok áttanulmányozása, az artikulációs bázis fiziológiás állapotának megfigyelése. (*nyelvfék, tejfogak, stb.*)
- Komplex logopédiai szűrővizsgálat teljes körűen, 5 éves korban.
- Írásbeli szülői beleegyezéssel a beszédhibás gyermek logopédiai terápiájának megkezdése.

A foglalkozás időkerete:

Az óvodai körzetben a logopédiai feladatokat az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat látja el, ingyenes szolgáltatásként.

A csoportba szervezés elve:

A beszédhibák és az indokoltság alapján egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás keretein belül történik a beszédkorrekció tagóvodánként meghatározott órarenden belül.

A beszéd legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének, a társas kommunikációnak. A beszéd, a gondolkodás és a mozgás szoros kapcsolatban áll egymással, ezért együtt, egymásra hatva fejlődik a nevelés hatására. Komplex folyamat, jelen van a nevelési folyamat egészében. Áthat minden feladatot, minden tevékenységet, melynek következtében fejlődik a gyermek önbizalma, kapcsolatteremtő készsége, alkalmassá válik az iskolai tanulás megkezdésére. A csoport nyugodt légköre nyújt megfelelő pedagógiai feltételeket a gyermek **spontán** megjelenő beszédének. A környezet példamutató, tiszta, szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a gyermeknek a beszédhez. Különösen fontos, hogy mi, **óvónők** ügyeljünk beszédünk stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszédünk érthető, egyszerű és világos legyen. Figyelünk arra, hogy a gyermek mindig választ kapjon kérdéseire. Dicsérjük, beszédre biztatjuk a bátortalanabb gyermekeket. A gyermek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük, probléma esetén felvesszük a kapcsolatot az óvoda logopédusával. Figyelünk arra a gyermekekre, aki beszédhibával, beszédgátlósággal vagy akadályozott beszédfejlődéssel küzd. A logopédussal együttműködve beszédfejlesztő program keretében fejlesztünk.

Sikerkritériumok:

- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Élményeit, gondolatait összefüggően, a magyar nyelv grammatikai szabályainak megfelelően meg tudja fogalmazni. /pl.: toldalékok, igeidők, igemódok, névmások, stb.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- A metakommunikációs eszközöket összekapcsolja verbális megnyilatkozásaival.
- Beszédfigyelme kialakul.
- Tud történeteket kitalálni, képekről kronológiai sorrendben összefüggően, egész mondatokban beszélni.
- Szókincse gazdag, kifejező, a beszédhangokat helyesen artikulálja.

8/4. Tevékenységbe ágyazott tanulás

Célja:

- Legyen érdeklődő, nyitott a tanulási tevékenységek iránt.
- Alakuljanak ki a tanuláshoz szükséges képességei, feladattudata, kötelességtudata. Fejlődjön önfegyelme, kitartása, szándékos figyelme.

Feladataink:

- Fejlesztjük a gyermek értelmi képességeit (*érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás*), az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

- Törekszünk a gyermekek motiválására, aktivizálására, igyekszünk fenntartani kíváncsiságukat, érdeklődésüket a tevékenységek során.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően logikusan építjük fel.
- Az eredményesség függvényében felülvizsgáljuk terveink megvalósulását.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kompetencia alapú nevelés, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei).
- A tanulási tevékenységeket a kompetencia alapú programcsomag szerint: a tűz, víz, föld, levegő és az évszakok, néphagyományok, ünnepek témáihoz kötődően tervezzük.
- Tervezésekor figyelembe vesszük a gyerekek más forrásból szerzett ismeretét, tapasztalatait, képességeit.
- Kielégítjük a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését sokszínű tevékenység szervezésével.
- Lehetőséget kínálunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömét.
- Tevékenységeket biztosítunk a gyermek egyéni érdeklődésének megfelelően.
- Fejlesztjük a gyermek önállóságát, figyelmét, kitartását, feladattudatát.
- Segítséget nyújtunk olyan tapasztalatok szerzéséhez, melyben a gyermek megismerheti saját teljesítőképességének határait.
- Szükség esetén iskolakészültségét, a személyre szóló fejlesztés feladatait fejlettségmérő teszt segítségével határozzuk meg.
- A tevékenységeket az infokommunikációs és modern információfeldolgozási eszközökkel tesszük színesebbé, gazdagabbá.
- A gyermekek bemeneti és kimeneti mérése DIFER teszttel. Egyéni fejlesztési tervek alapján fejlesztés, konzultáció a szülőkkel.
- A tevékenységek során a gyermek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk a differenciálás módszerét. Lehetővé tesszük az elsajátított ismeretek gyakorlatban való alkalmazását.
- A módszerek alkalmazásakor figyelembe vesszük a csoportunkban lévő gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, külön figyelmet fordítva a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.
- Alkalmazott módszerink a tanítás-tanulás eredményességét segítik.
- A sérült, fejlődésben visszamaradt BTMN gyermekek fejlesztését biztosítjuk megfelelő eszközökkel, speciális nevelési eljárásokkal és szervezeti formák között megfelelően képzett szakemberek közreműködésével, melyhez a személyi feltételt az intézmény és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja.
- **Az SNI** gyermekek rehabilitációját szakemberek látják el. A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékelést a szakvélemény előírásainak megfelelően végzik

A fejlesztőpedagógus feladata:

- A fejlődési zavarok, részképesség elmaradás korai felismerése, speciális vizsgálatok elvégzése.
- A gyermek egyéni fejlődési tempóját figyelembe véve, speciális, személyre szóló

fejlesztéssel hozott hátrányai csökkentése.

- Alapvető kultúrtechnikák elsajátításához nélkülözhetetlen pszichikus funkciók korrigálása.

A gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus együttműködik:

az **óvodapedagógussal**: anamnézis lapok, fejlődési napló áttanulmányozása, rendszeres konzultáció, az óvodapedagógus javaslata alapján különböző vizsgáló eljárások elvégzése, egyénre szóló fejlesztési terv készítése.

- a **szülővel**: fogadóóra, nyílt nap, szülői értekezlet keretén belül tájékoztatás, tanácsadás a konkrét fejlesztéssel kapcsolatban.
- az **iskolával**: beiskolázás előtt konzultáció a tanítókkal, fejlesztőpedagógusokkal a fejlesztés irányáról.
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal: a kompetencia körbe nem tartozó gyermek átirányítása (*pszichológus, gyógypedagógus*). Tanulási képességet vizsgáló bizottság szakvéleményének kérése.
- az **egészségüggyel**: szükség szerint szakorvosi vizsgálat kérése (*gyermekorvos, védőnő, pszichológus, ideggyógyász szakorvos*).
- a **logopédussal, óvodapszichológussal**: folyamatos konzultáció.

A felzárkóztatást igénylő gyermekek kiválasztásának módja:

Az anamnézis lapok, fejlődési naplók áttanulmányozása, az óvodapedagógusok megfigyelései, a logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus óvodapszichológus ajánlása alapján. (a szülők írásbeli beleegyezésével)

A foglalkozás időkerete:

Az intézmény gyógypedagógusa és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított órarend szerint, a délelőtti órákban, ingyenes szolgáltatásként.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik a nevelési folyamatban. Játék közben a gyermek észrevétlenül tanul, a játék a tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmezésű, a nevelési folyamat egészében jelen van **spontán vagy irányított módon**. Cél, hogy **egyszerre, egy időben kevesebbet**, de minőségében és használhatóságában több ismeretet kapjon a gyermek. Minél több érzékszervet igénybevevő tapasztalásra és cselekedtetésre épüljön.

A fejlesztés tartalmi elemei egymást átszöve komplexen, egymást kiegészítve érvényesülnek a pedagógiai folyamatban. Éppen ezért a nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva, a tervezett tevékenységből kiindulva kell a tanulási tevékenységet végiggondolni.

A **közvetlen környezet** folyamatos megismerése, a **többirányú tapasztalatszerzés** központi helyet foglal el a tanulási folyamatban. A gyermek ismereteit **komplex foglalkozások** rendszerében szervezzük. A tanulási folyamat rendszerében a gyermek örömmel és önként vesz részt, amely hozzásegíti belső motiváltságának kifejlődéséhez. Ez adja meg az alapokat az iskolai tanuláshoz. A sikerélmények erősítik önbizalmát, bátorságot adnak újabb és

nehezebb feladatok megoldásához. Feladatunk, hogy felismerjük a gyermek szükségleteit, egyéni adottságainak megfelelő fejlesztési feladatrendszert állítsunk fel.

A játékos tanulás magába foglalja:

- a tapasztalatok gyűjtését,
- ebből származó ismeretek alkalmazását elősegítő műveletek tanulását,
- pszichomotoros készségek gyakorlását,
- a tanulás elemi szintű technikáinak gyakorlását,
- a gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát,
- az iskolai tanuláshoz szükséges elemi szokásokat,

(*szociális kapcsolatok, magatartásformák megismerését és kifejlődését*).

A tanulási tevékenységet különböző tanulási típusokban végzi a gyermek:

- **spontán tanulás:** amikor a gyermek megfigyelve, utánozva modellt, mintát követ. Tapasztalatait sajátosan dolgozza fel. Különböző eszközökkel manipulál, gyakorol, műveleteket, szerepeket, szabályokat sajátít el. Éppen ezért fontos feladat a tárgyi feltételek sokszínűségének biztosítása, cselekvő, aktív részvételünk a tanulási folyamatban.
- **szituatív (helyhez kötött) tanulás,** melyben a gyermek cselekvésbe ágyazott gondolkodását fejleszti. Tapasztalatait, ismereteit megfelelő nevelési helyzetben, folyamatban gyakorolja. Felismerve a problémákat, megoldásokat keres. Különböző megoldási lehetőségeket talál ki, ezeket gyakorolja, átalakítja, kibővíti.
- **átlagtól eltérő tanulás,** amelyben a HHH, SNI, BTMN gyermek vesz részt. Fejlesztését megfelelő eszközökkel, speciális nevelési eljárásokkal és szervezeti formák között, egyéni rehabilitációval, képzett szakemberek közreműködésével végezzük.

8/5. A tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (*szokások alakítása*)
- játékos cselekvéses tanulás
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémamegoldás
- egyéni és mikrocsoportos fejlesztés

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Sikerkritériumok:

- Megjelenik tevékenységeiben a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma,

terjedelme.

- Tudatosan felidézi ismereteit, az emlékezet terjedelme nő.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás. Részekből egészret rak össze, és fordítva (*analízis, szintézis*).
- Megtalálja az egymáshoz közel álló tárgyak különbözőségét (*összehasonlítás*).
- Absztrahál, általánosít, fogalomalkotásra, időbeli relációk felismerésére képes. Ok-okozati viszonyokat felismer, csökken a gondolkodás érzelmi telítettsége.
- Az együttéléshez szükséges normákat, viselkedési szabályokat, a csoport szokásait önállóan alkalmazza.
- Együttműködik társaival, a felnőttekkel.
- Alkalmazkodóképessége fejlett, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- A feladatokat megérti, önállóan megoldja, kitartó feladatmegoldásra képes. Megjelenik a teljesítmény igénye.
- Munkatempója gyors, dinamikus, könnyen vált át más tevékenységre. Munkája eredményét reálisan értékeli.
- Él benne az iskolai tanulás utáni vágy.

9. Komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások jellemzője:

- *Komplex rendszereket, folyamatokat jelentenek.*
- *A foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemez.*
- *A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.*
- *Differenciált tanulásszervezése életkort és fejlettségi szinteket szem előtt tartva*
- *A hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen.*

9/1. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi: csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

Célja:

- Ismerjék meg szülőföldjüket, szeressék és védjék a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit.
- A természet és a szűkebb lakókörnyezetben való pozitív érzelmi viszony megalapozása, negatív érzelmek élményekkel való oldása.
- Közvetlen környezete megismerésével formálódjon tudata, gyarapodjanak ismeretei,

alakuljon természetvédő, természetszerető magatartása.

- Aktívan vegyen részt környezete szépítésében, alakításában. Alapozódjanak meg a környezet-harmonikus viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok, a környezeti problémák iránti érzékenység.
- Ismerje fel a környezeti jelenségek között a matematikai összefüggéseket is.
- Alakuljon ki a matematika iránti érdeklődése, egyre több helyzetben, játékában.
- Tevékenységeiben használjon matematikai tartalmú kifejezéseket.
- Fejlődjön megfigyelőképessége, ítélőképessége, tudjon általánosítani, összehasonlítani, csoportosítani, egyszerű következtetéseket levonni.

Feladataink a környezeti nevelés során:

- A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyermek minden cselekvését áthatja.
- Olyan feltételeket teremtünk, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat szerzését a természetben. Tudatosan arra törekszünk, hogy minél több élményt gyűjtsön a gyermek saját természeti és társadalmi környezetéből.
- A tevékenységek szervezésekor olyan helyzetek teremtése, amelyek a gyermekek önálló gondolkodását és problémamegoldó gondolkodását segítik elő (kísérletek, megfigyelések, kutató munkák).
- Biztosítunk minden eszközt és lehetőséget a természetben való folyamatos tevékenységhez (*élősarok, konyha, virágoskert, kisállat gondozás*).
- A megfigyeléseket lehetőség szerint a szabadban szervezzük.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet

tevékeny megismerését.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- **Szervezeti keret: kötetlen kezdeményezés (minden korcsoportban)**
szervezett kötött megfigyelések, séták, kirándulások
(minden korcsoportban)

Feladataink a matematikai tartalmú tevékenységek során:

- Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését és természetes élethelyzetekben lehetővé teszik a matematikai tartalmú ismeretek elsajátítását.
- A komplex matematikai foglalkozások vagy kötetlen kezdeményezések minden esetben a gyermek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire támaszkodnak. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba ágyazva valósítjuk meg.

- A matematikai tartalmú játékos tevékenységek komplexen jelennek meg napjainkban.
- **Szervezeti keret: kötetlen kezdeményezés-matematikai tartalmú játékok (középső, nagycsoport)**
- A gyermeket körülvevő világ megismerésében a **közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre** építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermeket természet közeli étellel, személyes példát mutatva számára. Megfigyeléseink a természeti, társadalmi jelenségek közötti **összefüggés** megláttatására irányulnak.

E közben a gyermek tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Felismeri a mennyiségi, alaki nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík és mennyiség szemlélete. Kiemelt helyet kap az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvásában. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a **komplex foglalkozások** legtöbb esetben a szabadban zajlanak (óvoda udvara, óvoda közvetlen és tágabb környezete). A séták, kirándulások, a családok környezeti adottságaira építkező tevékenységek mind tanulási-, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítanak a gyermeknek. Mindez hozzásegíti ahhoz, hogy kialakuljon a természet szeretetének érzése, a természetvédelmet biztosító viselkedési, magatartási minták.

Fejlődik a társadalmi együttéléshez szükséges lelkiismeret, tolerancia, a mások véleményének, érzéseinek, gondolatainak tisztelete - **a mások elfogadásának képessége**.

Tapasztalatai alapot adnak a környezetében lévő szabályok megismerésére, gyakorlására.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot az alábbi tevékenységek erősítik:

- Évszakok változását, időjárást megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódóan is. Jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek (*Föld Napja, Állatok Világnapja, Víz Világnapja*).
- Hagyományos népi életmódhoz kapcsolódó környezetalkító munkák (*palántanevelés, növénygondozás, állatgondozás*).
- Termékek, gyógynövények gyűjtése, gyümölcscsüretek családnál, gazdaságoknál, befőzések, gyümölcscsárítás.
- Kisállat gondozás az óvoda udvarán, csoportszobában.
- Rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások (*pl.: Erdei Óvoda, a gyermekélet hagyományaihoz kapcsolódó jeles napok alkalmával*).
- Szimulációs játékok ismereteik felelevenítésére, rögzítésére.
- **Környezetalkítás:** Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermek szívesen részt vesz a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Örömmel tevékenykedik az őszi, tavaszi "nagytakarításban". Ebben a folyamatban az aktívan bekapcsolódó szülők (*családok*) hozzásegítik a gyermeket egy másfajta pozitív érzelmi kötődés kifejlődéséhez.
- Kezdeményezzük a családdal az együttműködést, amely alakítja a környezet iránti érzékenységet, és harmonikus környezet létrehozására ösztönöz, (*pl.: sziklakert, díszítő, virágos udvar, változatos növényzet*).

Sikerkritériumok:

- Ismeri családjá jellemzőit, tudja személyes adataikat, ezeket el tudja mondani.
- Ismeri a felnőttek és a gyermekek munkáját otthon és az óvodában, ezeket képes szimulációs játékkal eljátszani.
- Ismeri az óvoda környékén lévő intézmények és szaküzletek nevét és az ott dolgozók munkáját.
- Ismeri a város nevezetességeit: Könyvtár, Múzeum, Széchenyi-liget.
- Meg tudja nevezni az emberi test részeit, a törzs kifejezést használja. Énképe fejlődik. Érzékeli a kellemes, kellemetlen érzéseket magán.
- Ismeri érzékszervei funkcióját, védelmét, ápolását.
- Felnőtt irányítással ismeri a helyes gyalogos közlekedést.
- Ismeri a megkülönböztetett jelzésű járműveket és a közlekedésben dolgozók munkáját.
- Összehasonlítja, megkülönbözteti a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismeri a napszakokat, tudja az évszakok jellemzőit, össze tudja őket hasonlítani, különbségeket tud felsorolni.
- Ismeri a környezetükben található növényeket, virágokat, zöldségeket (*legalább 6-6 félélt*).
- A környezetükben élő költöző madarakat és rovarokat meg tudja nevezni, és csoportosítani tudja megfelelő szempontok szerint.
- Fel tudja idézni azokat az őszi, tavaszi mezőgazdasági munkákat, amiben részt vett, vagy megfigyelte.
- Megismer 4-6 rovar. A megismert állatokat csoportosítani tudja tulajdonságaik, lakhelyük szerint.
- Színeket, színárnyalatokat meg tud különböztetni a természet növényein, állatain is.
- Fel tudja idézni és megnevezni a nem látható, de ismert tárgyak, növények, állatok színeit és színárnyalatait.
- Át tudja alakítani környezetét egy adott feladatnak megfelelően (*csoporszoba, udvar, kert*).
- Élményeit képes kifejezni rajzban és szóban.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek összefüggéseit.
- Megismeri a Szív-Kincsesláda és a Dohányzás megelőzési program által az egészségmegőrzéshez szükséges szokásokat, elhárító mechanizmusokat.

Az életvezetési ismeretek kapcsán még jobban megismeri önmagát, növekszik önbecsülése, önbizalma.

A nevelés hatására kialakulnak a környezet és önmagukkal való kapcsolathoz szükséges képességek

- A környezeti nevelés legfontosabb ága a **cselekvőképesség** fejlesztése. Elsődleges feladat, hogy a gyermek megtanulja tisztelni az élet minden formáját, felkeltjük az érdeklődését a természetes és mesterséges környezet iránt, és megalapozzuk a

természetvédelmi szemlélet kialakulását.

- Másik terület a **társadalmi környezettel való kapcsolat**, melynek során megismerkedik az emberi alkotásokkal, különböző technológiákkal, munkafolyamatokkal, az emberi együttélés szabályaival és a hagyománymegőrzéssel.
- Fontos terület az **énre irányuló** környezeti nevelés, mely kialakítja a saját testképet, táplálkozási ismereteket, életmóddal, mozgással, életvitellel kapcsolatos tudnivalókat. Ismereteket nyújt betegségek megelőzéséhez, önmaga elfogadására, harmóniára, bizalomra nevel, fejleszti az erkölcsi hozzáállás minőségét.

Matematika tartalmú tevékenységek szervezése:

A gyermeket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva, komplexen feldolgozva.

A komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre helyeződik a hangsúly, amelyben a matematikai nevelés **önállósága** is jelen van. A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósul meg.

Első szint: bevezetés a matematikába - általában a gyermek 5. életévéig tart.

Feladata: matematikai érdeklődés és kíváncsiság kielégítése, matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, a természeti-, társadalmi környezetéhez kapcsolódó tapasztalatokban, játéktevékenysége során.

Második szint: intenzív fejlesztési szakasz 5-6-8 éves korban.

Feladatai: iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részkapességek, gondolkodási műveletek fejlesztése, szokások elsajátítása.

Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából, mely összefüggést dolgozzuk fel foglalkozáson, az óvodapedagógus dönti el. A matematikai nevelés tartalmát képező ismeretek a gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyait, formáit tükrözik, melyeket természetes szituációkban történő megfigyelésekre építjük.

A gyermek 4. életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb nagyobb csoportokban, általunk irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. A matematikai nevelés meghatározó szerepet tölt be a gyermek képességeinek fejlesztésében. Fontos hely jut az érzelmi és az akarati tulajdonságok alakításának, a közösségi érzés formálásának.

Mindezek együttesen segítik az iskolai tanulásra való alkalmasságának kialakulását.

A képességek fejlesztése megnyilvánul:

- a tapasztalásban
- az emlékezésben
- a megértésben
- az ítélőképességben
- a konstruálásban.

Sikerkritériumok:

- Az óvónő kérdéseit, gondolatát megérti, követi.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról felismeri a matematikai összefüggést, és azt saját gondolataival mondja el.
- A halmazokat összehasonlítja, szétválogatja, összerendezi különféle szempontok szerint.
- A halmazokat összeméri, párosítja.
- Különböző egységekkel mér.
- Tárgyakat megszámlál legalább 10-ig.
- A számok helyét ismeri a sorban, és tud sorozatokat folytatni, és önállóan létrehozni.
- Különböző geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogat és egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- A tükör előtti játékokkal erősödik testképe, egyértelművé válik a szimmetria fogalom.
- Térben és síkban ábrázolt világban tájékozódik.

9/2. Művészeti tevékenységek

Nevelőmunkánkban a gyermek kreativitásának megnyilvánulásához oldott légkört, nagy mozgás- és szabadságteret, sokféle eszközt biztosítunk. Minél több alkalmat adunk arra, hogy a gyermek érzéseit, gondolatait, ötleteit a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb. kifejezésre juttassa. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat.

Minél több eszközzel ismerkedik meg a gyermek, minél biztosabban kezeli azokat, annál több lehetősége adódik önmaga kifejezésére. Felelősségünk igen nagy, hiszen a gyermek fogékony mindenre, mindent befogad, minden érdeklí, mindent utánoz. Ezért fontos, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő ember foglalkozzon a kisgyermekkel.

9/3. Vers, mese

"A szó ékszer.
Édes, ékes, békességes.
Anyám szava gyöngyös, fényes.
Átadom, mint éket, ékszert.
Izzon égjen, ha beszélek."

(Kiss Dénes)

Célja:

- Szeresse a verset, mesét, alapozódjon meg az olvasóvá válás igénye.
- A mese, a vers élményein keresztül alakuljon társas kapcsolata, erkölcsi, érzelmi, esztétikai fogékonysága.
- Tudjon ítéletet alkotni jó és rossz magatartás között.
- A báb, a drámapedagógia eszközeivel váljon személyisége nyitottá, bátran fejezze ki

önmagát.

Feladataink:

- Mesélünk, verselünk mindennap. A mese a gyermek számára élményt nyújt a nap bármely szakában (különösen pihenés előtt).
- A vers, mese kezdeményezések anyaga változatos, gerincét a magyar népmesekincs adja. Komplexen jelenik meg más foglalkozási ágban is.
- Lehetőséget teremtünk a gyermek önálló szöveg- és mesemondásához, önálló meseszerkesztéshez.
- Elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassa a neki tetsző meséket.
- Az irodalmi élmények feldolgozását - bábozást, dramatizálást különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával támogatjuk. Nyugodt feltételeket teremtünk a mese élményszerű előadásához.
- Színházi előadások, mozifilmek megtekintésével bővítjük a gyermek irodalmi élményét, alakítjuk viselkedéskultúráját. Ebben a feladatban építünk a család anyagi támogatására.
- **Szervezeti kerete: kötetlen kezdeményezés** (minden korcsoportban)

Az **irodalmi művek**: a népi elemeket tartalmazó a klasszikus és kortárs irodalmi alkotások tartalma hozzájárul a gyermek **világképének** kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, az erkölcsi és esztétikai értékek közvetítéséhez. Hatását tekintve gazdagítja a gyermek lelkivilágát, színesíti életkörülményeit.

Tartalmát tekintve szorosan kapcsolódik a környezet jelenségeihez, a természethez, a

társadalomhoz, azok mindennapi jelenségeihez.

A mindennapos mesélés igényének kialakítása biztosítéka annak, hogy a gyermek a régi és új benyomásokat elfogadja és többször feldolgozza.

Ritmikus ismételtetésekkel, a nyelvi megformáltsággal és a képzeleti képek összekapcsolásával biztosítjuk a meghallgatás örömeit.

A **drámajátékok** - pedagógiai vezetésünkkel - lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek kijátssza, amit átélt, és újabb összefüggésekkel ismerkedjen meg. Az egymástól eltanult szavakat, mozdulatokat később saját értelmezésében adja vissza.

A **bábjáték** fontos szerepet tölt be a gyermek napjaiban. Fejleszti kreativitását, fantáziáját, érzelmileg is megnyugtatja. Kihasználjuk a báb feszültségoldó, beszédgátlást felszabadító hatását. Óvodáinkban a nap bármely időszakában lehetősége van az önfeledt bábozásra, szereputánzó dramatikus játékokra. A hozzá illő eszközök: paraván, bábok, díszletek, jelmezek rendelkezésére állnak, bármikor előveheti őket. Nemcsak a gyermek, de mi óvónők is kihasználjuk a bábozás adta lehetőségeket. Célunk, hogy még színesebbé, hangulatosabbá varázsoljuk a gyermekek hétköznapjait, ünnepeit.

Sikerkritériumok:

- A gyermek el tud mondani rövidebb meséket.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál a maga és kisebb társai kedvére.

- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud természetes hanghordozással, tiszta kiejtéssel, a ritmust és a vers hangulatát érzékeltetve: 10-14 mondókát, 6-8 verset felidézni.

9/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

"A művészet gyönyörködtet, tanít
szórakoztat, emberségre nevel."

(Végyvári Lajos)

Célja:

- Alakuljon a gyermek képi-plasztikai kifejezőkészsége, térbeli tájékozódó és rendező képessége. Gazdagodjon színérzéke.
- Gazdagodjon élmény- és fantáziavilága, képi formában fejezze ki élményeit, megfigyeléseit.
- Vegye észre környezete szépségét, és azt az ábrázolás eszközeivel fejezze ki.
- Alakuljon esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága.
- Ismerkedjenek a műalkotásokkal népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Feladataink:

- Megfelelő feltételeket biztosítunk a gyermek önálló, zavartalan és sokrétű vizuális tevékenységéhez.
- Felkeltjük a gyermekben a vizuális anyagokkal, eszközökkel való tevékenykedés vágyát.
- Megismertetjük a gyermekkel a különböző anyagokat, vizuális technikákat (*gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás, szövés, körmöcskésés, nemezelés, stb.*) és az eszközök helyes használatát.
- Fejlesztjük a gyermek játékeszköz táráát az általa barkácsolt eszközökkel.
- Közvetlen környezetét vizuális munkáival, ízléses tárgyakkal díszítjük, ápolva városunk néphagyományait (*fekete kerámia, szőttesek, gyékényből készült tárgyak stb.*).
- Látogatásokat szervezünk a Galériába, a Koszta József Múzeumba, Kerámia Műhelybe különböző kiállítások megtekintése céljából.
- **Szervezeti formája: kötetlen, folyamatos.**

A vizuális tevékenységek a gyermek kedvencei közé tartoznak. Feladatunk, hogy megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésére mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Célszerű a vizuális tevékenységek és a munkatevékenységek összehangolása, hiszen a szabad, önálló tevékenykedés gyakran jár együtt viszonylagos rendetlenséggel.

Szokás kérdése, mennyire képes a gyermek környezetét ilyen széles skálájú tevékenységrendszer mellett is rendben tartani.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai,

a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekhez és megmozgatják a fantáziáját. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes **önállóság** szükséges. **Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet vár tőlünk. Nem szükséges, sőt káros, ha uniformizáló nevelési módszerekkel elveszük a gyermek bátorságát az egyéni kifejezőmódotól.** Az óvodában lehetőséget biztosítunk a gyermeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassa képességeit.

Minden csoportszobában egy kis sarkot vagy szekrényt biztosítunk, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tároljuk. A nagyobbak szerepjátékukhoz bármikor kiegészítő eszközöket készíthetnek és a kisebbek is örömmel ismerkedhetnek meg a különböző szerszámokkal.

Sikerkritériumok:

- Emberábrázolásában megjelennek részformák, pl. haj, ruha, fül, stb. Próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat: - papírhajtás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, varrás, kötözés, fonás, szövés, stb.
- Rajzaiban, festéseiben gondolatokat, érzelmeket is kifejez.
- Emberalakot, állatot, tárgyat mintáz agyagból, munkái egyéni, részletezőek, megjelennek a kreativitás jelei.
- Munkáiban megjelennek a komplexitás elemei. *(irodalmi, zenei tapasztalatszerzés élményei stb.).*
- Díszítő munkájában egyre inkább érvényesül a ritmikusság, egyéni tervezésre is képes.

9/5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

"Csak énekelj, mert az ének jó dolog,
Csak énekelj, mert az ének víg dolog,
Csak énekelj, mert az énekben szív dobog."

(Bárdos Lajos)

Célja:

- Szeresse az énekes játékokat, a zenét, alakuljon ki a szép, tiszta éneklésre való igénye.
- Fejlődjön zenei hallása, ritmusérzéke, zenei emlékezete.
- Formálódjon mozgáskultúrája, esztétikai, zenei ízlése.

Feladataink:

- Fejlesztjük a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus mozgását sokféle zenei eszközzel, szép, tiszta énekléssel, saját hangszeres játékkal.

- A zenei eszközöket (*ritmusfejlesztő eszközök*) a gyermek a nap folyamán bármikor használhatja zenei érdeklődésének megfelelően.
- Együttjátszás közben figyelünk a helyes viselkedési normák betartására, az esztétikus mozgás finomítására. (tekintet, kéz-, testtartás).
- A zenei élményeket fokozzuk különböző eszközök, jelmezek használatával.
- Fokozatosan bevezetjük a gyermeket az életkorának megfelelő komolyzenei művek világába.
- Lehetőséget teremtünk a népi gyermekjáték-néptánc által nyújtott élmények átélésére, ezáltal mozgáskultúrájuk intenzívebb fejlesztésére.
- A **népi gyermekjáték-néptánc** foglalkozást szakképzett óvodapedagógus vezeti heti egy alkalommal délután és délelőtt csoportközi foglalkozás keretében. A szolgáltatást a gyerekek a szülők írásos beleegyezésével, jelentkezés alapján vehetik igénybe térítés nélkül. A heti rend összeállítása a mindenkori tanévnyitó értekezleten történik.
- **Szervezeti formája: kötetlen kezdeményezés, dalos játékok**

Az óvodai **ének-zene** nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekkel. A

néphagyományőrzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát a zenére neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Napközben bármikor lehetőséget adunk éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés zenei nevelésünk alapja.

Ezzel biztosítható a gyermek ének-zenei kultúrájának megalapozása, népi hagyományok megismertetése. Nevelési programunkban az ének, a zene, a tánc a művészeti nevelés része, mely által fejlődik személyisége *érzelmi élete, kreativitása, mozgáskultúrája*). A gyermek számára alkalmas dalok, mondókák, dalos játékok, eltáncolt dallamok és a zenehallgatásra szánt dalok átszövik teljes nevelési folyamatunkat.

A zenei nevelés alapelvei

- A zenei nevelést minél korábban elkezdjük.
- Elsőbbsége az emberi hangnak, az óvónői éneklésnek van. Ehhez kapcsolódik a természetes mozgás, amely a gyermek dalait, mondókáit kíséri. A dalokhoz kapcsolódó mozgásoknál improvizálhat a gyermek.
- A közös dalos játékok fejlesztik az együttműködő képességet. A társak érintése, az egymásra figyelés, a közös mozgás az összetartozás érzését erősíti.

A fejlesztendő képességek köre:

- hallásfejlesztés:* légzéstechnika
tisztá, egyöntetű éneklési készség
önálló éneklési készség
zenei memória
magas-mély, hangos-halk relációk
- ritmusérzék fejlesztés:* egyenletes lüktetés
ritmus, ritmuszenekar
tempótartás
gyors, lassú
- hallás és ritmus összekapcsolása:* szabad improvizációk
visszhang
belső arány
forma arány
esztétikus mozgás
néptánc egyszerű elemei
- beszédkészség fejlesztése:* dialógus
szóritmus
hangzásritmus
hangutánzás
artikuláció
levegő beosztás

Sikerkritériumok:

- A gyermek tíz dalt olyan biztonsággal énekel csoportosan és egyénileg is, hogy el is tudja kezdeni. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza
- Felelgetős játékokat tud énekelni csoporttársaival.
- A magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú fogalom párokat biztonsággal alkalmazzák, ének, beszéd közben.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.
- Belső hallása fejlett.
- Ritmust, ritmusmotívumokat visszatapsol.
- Szép testtartással, kézfogással jár körbe.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen megformálja (*pl. dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás stb.*).
- Térformákat alakít társaival, esetleg óvónő segítségével is.
- Az ismert ütőhangszereket használja, lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemel.
- Énekelt kérdésekre énekelve válaszol, fantáziája egyre fejlettebb.
- Erősödnek szociális érzelmei, figyel társaira, a közös játékok során erősödnek társas kapcsolatai, szabálytudata.
- A zenehallgatáskor, vagy a nap folyamán bemutatott élőzenét, esetleg igényes gépi zenét figyelmesen hallgatja.

9/6. Mozgás

"A gyermekkorban realizált sportértékek döntőek a gyermek személyiségének fejlődésében.
Az elmulasztott lehetőségek már soha vissza nem térnek"
(Földesiné Sz.Gyöngyi)

Célja:

- Alakuljon ki a gyermek harmonikus, összerendezett mozgása mozgásigényének kielégítésén és természetes mozgáskészségén keresztül.
- Fejlődjön motoros (kondicionális, koordinációs) képessége életkorának megfelelően.
- Egyéni adottságainak megfelelően alakuljon ki az iskolai tanuláshoz szükséges tempója.
- Fejlődjön ki egészséges küzdőképessége.
- Váljon hangsúlyossá a mindennapokban a játékos mozgás a teremben és udvaron, a szabad levegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában.
- A mindennapos testnevelés tervezése, szervezése és lebonyolítása az egészséges életmódra nevelés egyik tevékenysége, amelyet az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével minden gyermek számára lehetővé teszünk.
- A mozgás váljon örömforrássá, kedvvel és aktívan vegyenek részt benne a gyermekek mindenféle kényszer nélkül.

Feladataink:

- Biztosítjuk a gyermek mozgásigényének kielégítését, edzését, kondicionáló és koordinációs képességének fejlesztését szabadidőben, a mindennapos testnevelés és a testnevelés foglalkozáson egyaránt.
- A sorversenyeket, váltóversenyeket, egyéni versengéseket, fogó és szabályjátékokat játékos kereten belül alkalmazzuk, ill. dolgozzuk fel a testi nevelés foglalkozásokon.
- Egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével, a különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával minden gyermek megtalálja képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatát.
- Változatos játékmagy szervezésével juttatjuk a gyermeket sokféle mozgástapasztalat megszerzéséhez.
- A mozgásos játékok segítik a gyermek helyzetfelismerő, - alkalmazkodó, - önálló döntés képességének fejlődését.
- Nyugodt, derűs légkört biztosítunk a mozgásöröm megnyilvánulásához.
- Játékos mozgásra tanítjuk, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában. Erre az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk.
- Fejlesztjük a gyermek testsémáját (testrészek ismerete, funkciója, személyes zónák alakítása), ill. a térbeli tájékozódást.
- Prevenációs komplex mozgásanyagot dolgozunk fel, és alkalmazunk a nap folyamán.
- **A vízhez szoktatás 5-8 éves korban fenntartói finanszírozás keretében, külső szakember közreműködésével szerveződik heti egy alkalommal.**
- Együttműködünk a mozgásterapeutával a gyermek mozgáskoordinációjának folyamatában.
- **Szervezeti kerete: kötelező, amely homogén és vegyes életkorú csoport**

szerveződésben is megvalósulhat.

Az óvodáskorú gyermek életkora és egyéni fejlettsége szerint a nap nagy részében a csoportszobában és az udvaron egyaránt természetes mozgásokat végez (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). Óvodai nevelésünkben fontos feladatunk a gyermek **testi fejlődésének elősegítése** spontán és tervszerűen szervezett mozgásos tevékenységekkel, melyek sokoldalú, rendszeres nevelői ráhatások összességével lehetővé teszik a személyiség fejlődését és a fizikai képességek kialakulását.

A torna és mozgásos játékok szolgálják a gyermek:

- mozgásigényének kielégítését,
- elősegítik a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését,
- sokoldalúan fejlesztik a testi képességeket,
- szolgálják az egészség védelmét, edzettségét
- emelik mozgásműveltségének színvonalát,
- alakítják játék és sportjátékok űzése iránti érdeklődését, igényét,
- szolgálják a korrekciós tartásjavítást,
- **eredményezik a prevenciót a tanulási zavarok elkerülésében**

Tartalma: Percepció fejlesztése

Mozgásfejlesztés: - nagymozgások fejlesztése,
 - egyensúlyérzék fejlesztése,
 - finommotorika fejlesztése,
 - szem-kéz, szem-láb koordináció képesség fejlesztése,
 - rugalmasság fejlesztése.

Testséma fejlesztése: - testrészek ismerete, funkciója, begyakorlása a testrészek mozgatásával,
 - személyi zónák alakítása.

Térpercepció - térbeli viszonyok fejlesztése: vizuális ritmus

A testi képességek sokoldalú fejlesztése magába foglalja a **motoros képességek** fejlődését is, mely a fizikai jellegű feladatok sikeres végrehajtásának előfeltétele:

- Kondicionális képességeket az erő, a gyorsaság, az állóképesség fejlettsége alapozza meg.
- Koordinációs képességeket az egyensúlyérzék, a ritmusképesség, a téri tájékozódó képesség fejlettsége szolgálja.
- A motoros képességek fejlesztése eredményezze a mozgékonyság, a hajlékonyság fejlettségét.
- Az ügyesség, mint motoros képesség nagycsoportban fejleszthető legoptimálisabban.

Sikerkritériumok:

- Növekszik teljesítőképesége, mozgása összerendezettebb, ügyesebb, megfelelő ritmusú.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban növekedtek, cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó. Szereti és igényli a mozgást.
- Egyéni és csoportos sor- váltóversenyt játszik az óvónő segítségével és a szabályok betartásával. Megérti az egyszerű vezényszavakat.
- Tud járni természetes módon irányok változtatásával, feladatokkal, zenére, stb.
- Fut kötetlenül, alakzatokban, versenyszerűen állórajtból.
- Bátran mászik hely-, helyzetváltoztatás formáival (*párokban is*), 2-4 akadály különböző módon való leküzdésével. Gurul a test hossz tengelye körül magas tartásba emelt karral, párokban kézfogással.
- Egyensúlyoz természetes módon padon, vonalon, szereken különböző testhelyzetekben.
- Tud dobni vízszintes és függőleges célba egykezes alsó és felső dobással. Hajít kislabdát távolba kidobó állásból.
- Végez távol- és magasugrást néhány lépés nekifutással. Bátran ugrik le és fel alacsonyabb szerekre, majd guggolásban, vagy tetszés szerint érkeznek meg.
- Vezeti a labdát járás, lassú és gyors futás közben. Felpattanó labdát elkap, meghatározott helyre teszi.

9/7. Tevékenységek szerinti napirend kerete:

6 – 7 óráig:	játék összevont csoportban
7 – 11.30-ig	játék, szabadidős tevékenység ebben az időkeretben
8 - 9-ig	folyamatos tízórai
9 -10,30-ig	kötetlen és kötelező foglalkozás
10.30 – 11.30-ig	levegőzés, játék a szabadban, szervezett megfigyelések
11.30 – 12.30-ig	öltözködés, tisztálkodási tevékenység, ebéd
12.30 – 16-ig	folyamatos lefekvés, pihenés, folyamatos ébresztés uzsonnázás, játék
16 – 17 óráig	folyamatos csoport összevonás, játék a csoportszobában és az udvaron

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a csoport életkora, a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A heti rend összeállításának pedagógiai elvei:

- A heti rend kialakítása az óvodapedagógus feladata.
- A tagóvodánkénti heti rend összeállítása, elfogadása minden év első tanévnyitó értekezletén történik.
- A tevékenységformák ütemezésében foglalkozási napokra tervezünk: heti 1 alkalommal tevékenységformánként.
- Vers, mese, mozgás, mozgásos játék minden korcsoportban része mindennapjainknak.
- Minden nagycsoport beépíti heti rendjébe a vízhez szoktatást heti egy alkalommal.

- Kiemelt feladatunk a testnevelés foglalkozások időpontjának csoportonkénti összehangolása *(a tárgyi eszközök korlátozott száma miatt)*.
- Logopédiai, gyógypedagógiai foglalkozásokat óvodánként heti 2 alkalommal, fejlesztő foglalkozásokat heti 1 alkalommal délelőttönként a fejlesztő szobában tartunk.
- Speciális szolgáltatásainkat a délutáni időszakban szervezzük a szolgáltatóval történő előzetes egyeztetés után *(hittan, népi gyermekjáték-néptánc, játékos angol foglalkozás)*
- A HHH gyermekek fejlesztése heti két alkalommal.

10. A fejlődés várható eredményei területenként

10/1. A fejlődés várható eredménye az egészséges életmódra nevelés területén:

3-4 éves korban:

- A gyermek kézmosás előtt ruhája ujját segítséggel felhúzza.
- Kis segítséggel mos szappannal kezét, tiszta vízzel arcot, anélkül, hogy a mosdóvizet szétfröcskölné.
- Kis segítséggel használja a körömkefét, a szappant használat után a helyére teszi.
- Kezét, arcát szárazra törli.
- A törülközőt a helyére, jeléhez teszi.
- WC használat után kis segítséggel használja a WC-papírt. *(Lányoknál törlés iránya fontos.)*
- Észreveszi, ha szükséges a zsebkendő használata, orrát megpróbálja segítséggel fújni, törölni. *(Orrfújás technikájának gyakorlása játékosan.)*
- Próbálkozik a fogkefe használatával.
- A fésűt rendszeresen használja segítséggel.
- Étkezéskor önállóan viszi az asztalhoz a tányért, poharat, étkezés után visszapakol a tálalóasztalra.
- A szalvétát önállóan használja.
- A tányér fölé hajolva eszik, a kanalat, villát megfelelően használja.
- Segítséggel öltözködik, ruháját le-, felveszi, cipőjét felhúzza.
- Ismeri ruhaneműit, jelzi, ha fázik, vagy melege van.
- Ruháit mindig a jellel ellátott polcra, vagy zsákjába teszi.

4-5 éves korban:

- Szükség szerint önállóan tisztálkodik: étkezés előtt-után, WC használat után, szennyező tevékenységek után.
- Használja a körömkefét, szappant, kezét szárazra törli.
- Ruhája ujját önállóan feltűri.
- A WC-t önállóan, rendeltetésszerűen használja.
- Önállóan használja a zsebkendőt köhögéskor, tüsszentéskor, vagy ha fújja az orrát.
- A fésűt használat után mindig a saját jelével ellátott tartóba teszi.

- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- Önállóan, tisztán étkezik, csukott szájjal rágja az ételt.
- A kanalat, villát rendeltetésszerűen használja.
- Segítséggel tölt a kancsóból, szed ételt a tálból, ügyel az asztal és környezete rendjére.
- Öltözködés terén egyre önállóbb, próbálkozik ruhája összehajtogatásával, hőérzetének megfelelően öltözik, vetkőzik.
- Cipőfűzés, kötés technikáját gyakorolja.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodik, fogat mos, fésülködik, csak a sajátját használja, majd helyére teszi azt.
- Zsebkendőjét önállóan használja.
- Önállóan eldönti mennyi ételt fogyaszt, önállóan önt vizet a kancsóból.
- Esztétikusan megterít, kultúráltan étkezik. Készség szinten használja a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélget társaival.
- Önállóan öltözik, vetkőzik. Ruháját ki-be gombolja, cipőjét befűzi, beköti. Ruháját összehajtván teszi a helyére.
- Környezetében igyekszik mindenütt rendet tartani.
- Ügyel saját küllemére, megjelenésére.
- Képes szükségletei önálló kielégítésére.
- Döntési képességei oly mértékben fejlődnek, hogy választási helyzetben dönteni tud számára jó és kevésbé jó között.

10/2. A fejlődés várható eredménye játéktevékenységek során

3-4 éves korban:

- Játékát a felnőtthez kötődés jellemzi.
- Játékszereket, eszközöket rakosgat, játékos mozgást végez valamilyen maga alkotta szabály szerint.
- Képes olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.
- Bonyolultabb építmények egyszeri megalkotására képes.
- Különösebb kötöttség nélküli szabályjátékokat szívesen játszik (*pl. körjátékok*).
- Rövid ideig képes társaival együttműködni.

4-5 éves korban:

- Kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye.
- Mozgása, értelmi és érzelmi fejlődése alapján megérti környezete egyszerűbb jelenségeit és kész ezeket játékában újraalkotni.
- Képes a cselekvések összehangolására.
- A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a

szerep által megkívánt tevékenységnek és emberi kapcsolatoknak.

- Képes az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, és az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására, szabályok betartására.
- Az építő elemeket fokozatosan kiegészíti helyettesítő tárgyakkal is. Megjelenik a szerszámok iránti igény. Játékelemekből játékszereket is tud készíteni.
- A konstruáló játék gyakran szerepjátékokhoz kapcsolódik, amelyek elemeként jelen van a gyakorlójáték is.
- A győzelem elérése érdekében egyéni kívánságait egyeztetni társaival

10/3. A fejlődés várható eredménye munka jellegű tevékenységek során

3-4 éves korban:

- A gyermek erejéhez mért részt vesz a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében.
- Az önkiszolgáló teendőket kis segítséggel ellátja, *(pl. étkezéskor pohár, kanál, kistányér asztalra rakása).*
- Figyelemmel kíséri az élősarok növényeinek gondozását, akváriumban a halak etetését, segítséggel részt vesz ezekben a tevékenységekben.
- Kerti munkában kisebb megbízásokat teljesít *(pl. levelek gyűjtése egy helyre, kis söprűvel söprögetés stb.).*

4-5 éves korban:

- A naposi munkát szívesen vállalja, az étkezéssel kapcsolatos teendőket az óvónő irányításával végzi egyre növekvő önállósággal.
- A játék befejezése után figyelemmel kíséri és segíti, hogy minden a helyére kerüljön.
- A termet szükség szerint átrendezi, segít az óvónőnek a különböző foglalkozási eszközök kiosztásában.
- Folyamatosan közreműködik az élősarokban lévő növények, kisállatok gondozásában.
- Szívesen vesz részt a kerti munkában, a termés összeszedésében, a virágoskert rendezésében, növények ültetésében.
- Ünnepek előtt szívesen segít a terem feldíszítésében, csoportszoba átrendezésében.

10/4. A fejlődés várható eredménye az anyanyelvi fejlesztés során

3-4 éves korban:

- Egyéni fejlettségének megfelelően szívesen beszél.
- Tudja a közvetlen környezetéhez tartozó tárgyak, jelenségek, személyek nevét.
- Megérti és válaszol a hozzá intézett kérdésekre.
- Alapvető ismereteit és élményeit meg tudja értetni környezetével verbális kommunikáció szintjén.

4-5 éves korban:

- Bátran, gátlás nélkül megnyilatkozik.

- Képes gondolatait nyelvi síkon megjeleníteni, kérdéseket megfogalmazni.
- Beszédében megjelennek a jelzős szerkezetek, alkalmazza a párbeszéd jellegzetes fordulatait, az alapvető udvariassági formulákat.
- Adekvát módon tudja kifejezni magát.
- Szókincse folyamatosan bővül.

10/5. A fejlődés várható eredménye tanulási tevékenységek során:

3-4 éves korban:

- A közvetlen környezet spontán megfigyelésére képes, a figyelem tartóssága néhány perces, könnyen terelhető.
- Emlékezete önkéntelen jellegű, nem törekszik tudatos bevésésre.
- Gondolkodása erősen gyakorlati jellegű, cselekvésbe ágyazott.
- Megismerkedik az együttéléshez szükséges alapvető normákkal, viselkedési szabályokkal, a csoport szokásaival, segítséggel alkalmazza is azokat.
- A számára érdekes, játékos feladat végzésekor pár percig kitartó.

4-5 éves korban:

- Figyelmére spontaneitás jellemző, de már fellelhető a tudatosság is. A számára érdekes dolgokra néhány percig szándékosan figyel.
- Az elsajátított ismeretekből a hozzá érzelmileg közel állókat képes tudatosan felidézni.
- Képes az egyszerűbb gondolkodási műveletek elvégzésére: analízis, szintézis, összehasonlítás, absztrahálás cselekvéshez kötötten.
- Az együttéléshez szükséges normákat, viselkedési szabályokat, a csoport szokásait elsajátítja, kis segítséggel alkalmazza.
- A feladatokat irányítással, segítséggel elvégzi, képes a feladatok verbális szintről képi, illetve cselekvéses szintre való átvitelére is.

10/6. A fejlődés várható eredménye a külső világ tevékeny megismerése során:

3-4 éves korban:

- Ismeri saját nevét, szülei nevét, óvodai jelét.
- Társait, óvónőit, dajkáit nevéen szólítja.
- Biztonsággal tájékozódik az óvoda épületében, udvarán.
- Tudja, hogy az utcán csak felnőttel közlekedhet.
- Felismer, megnevez 2-3 gyümölcsöt, virágot, zöldséget, állatot.
- Felismeri, megnevezi a végtagokat testén, valamint a fejen lévő érzékszerveket.
- Észreveszi a természet szépségeit az óvoda udvarán, környékén - virágzó fa, virág, katicabogár, csiga, stb. – részt vesz megőrzésében, gondozásában.
- Felismeri, megnevezi környezete tárgyain a fehér, fekete, piros, kék, sárga, zöld, barna színt

4-5 éves korban:

- Ismeri a családtagok nevét, el tudja mondani, hogy ki mivel tölti otthon az idejét. Különböző szerephelyzeteket teremtve játszik pl. Családjáték.
- Óvodánk környékén biztosan tájékozódik felnőtt segítségével.
- Környezete tárgyait nagyság, forma, szín és funkció alapján összehasonlítja.
- Egyszerű összefüggéseket észrevesz környezete tárgyai, jelenségei közt. Képes elemi általánosításokra, következtetésekre.
- Gyakorolja a felnőttekkel a gyalogos közlekedést a tanult szabályok szerint.
- Ismeri a testrészeket, az érzékszerveket és azok legfontosabb funkcióit, rendszeresen gondozza is azokat. Ismeri az orvos gyógyító munkájának fontosságát.
- Környezete tárgyain, jelenségein felismer újabb színeket (*rózsaszín, narancssárga*).
- Felismeri a tanult gyümölcsöket, zöldségféléket, virágokat, követni tudja növekedésüket (*4-5 félét*). A növényeket rendszeresen ápolja óvónői segítséggel.
- Segítséggel felsorolja a tanult ház körül élő állatokat, vadon élő állatokat, tisztában van hasznukkal, beszélget gondozásukról, védelmükről (*4-5 félét*).
- Megismerkedik néhány rovarral, költöző madárral, madáreleséget gyűjt.
- Észrevesz a megfigyelt természeti jelenségben néhány egyszerű összefüggést.
- Összefüggéseket keres az időjárás és az emberek tevékenysége között, időjárás és öltözködés között.
- Rendszeresen végez az élősarokban, kertben növénygondozási teendőket.

10/7. A fejlődés várható eredménye matematika tartalmú tevékenységek során:

3-4 éves korban:

- Kialakul a matematikai tevékenységek iránti érdeklődése.
- A matematikai tartalmú kifejezéseket egyre pontosabban használja tevékenységeiben.

10/8. A fejlődés várható eredményei mese, vers hatására:

3-4 éves korban:

- Önként, szívesen hallgat mesét, verset, mondókát.
- Van 1-2 kedvelt meséje.
- Érdeklődik a mesekönyvek, verseskönyvek iránt.
- Fel tud idézni 5-6 mondókát, 3-4 rövidebb verset.

4-5 éves korban:

- Szereti a meséket, verseket, maga is kezdeményez mesélést, verselést.
- Epizódokat ismer fel néhány meséből.
- Egyszerűbb szerkezetű meséket, verses-meséket dramatizál, báboz.
- A gyermek fel tud idézni 8-10 mondókát, 6-7 (*8-10 soros*) verset.

10/9. A fejlődés várható eredménye rajzolás, festés, mintázás, kézi munka hatására:

3-4 éves korban:

- Játék, építgetés közben különböző formák között egyszerű térbeli viszonyokat teremt, térlátása fejlődik.
- Képeiben megjelenik személyek, tárgyak ábrázolása egyszerű formai jelzésekkel. Bátran használja a zsírkrétát, ceruzát.
- 3-6 színt ismer, bátran alkalmazza őket.
- Rendszeresen használt kifejező eszköze a gyurma és az agyag. Ismeri a mintázás alapvető technikáit. Egyszerűbb térbeli formákat alakít.
- Színfoltokat képez ecsettel, felületet fest, csíkoz, pöttyöz.

4-5 éves korban:

- Fejlődik térlátása, térátalakító képessége.
- Rajzaiban, festéseiben megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka. (*Elő- és középtér tudatos kifejezése.*)
- Emberalakot, környezetet, tárgyakat rajzol saját elképzelés alapján.
- Vonalakkal, ritmikus soroztatással díszít.
- Az agyaggal összetettebb munkafogásokat is alkalmaz (*kúpos nyújtás, kicsípés, mélyítés,*).
- Nem csupán használja a színeket, de az árnyalatokat is ismeri.
- Átlátszóságot - röntgenszerű ábrázolást alkalmaz.
- Egyre több ábrázolási technikát ismer.

10/10. A fejlődés várható eredménye az ének, zene, énekes játék hatására:

3-4 éves korban:

- Élvezettel, jókedvűen játszik énekes játékokat, szeret énekelni, mondókázni.
- Ismer 5-7 mondókát, 10-14 játékdalt, 2-3 műdalt.
- Játékidőben bábokkal, óvónői kontaktusteremtő játékokkal spontán mondogat mondókákat, énekelget.
- Megkülönbözteti a magas-mély, halk-hangos fogalom párokat, játékos mozdulattal térben érzékelteti.
- Egyenletes lüktetést érzékeltet változatos mozdulatokkal.
- Megkülönbözteti és felismeri hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket, emberi hangokat, 2-3 hangszer hangszínét és a ritmusjátékos hangszerek hangját.
- Alkalmanként figyel környezete zörejeire, a természet hangjaira és a zenei hangokra.
- Egy motívumnyi változatos dallamfordulatot megközelítően tiszta hangon visszaénekel.

4-5 éves korban:

- A gyermek ismer 4-6 mondókát, 12-15 játékdalt, 3-4 mūdalt.
- Felismeri a magasabb és mélyebb hangokat beszédben, éneken, hangszeres játékon. Térben mutatják a dallam fel- vagy lemenő irányát.
- Visszaénekel szöveges dallammotívumokat csoportosan, egyénileg is.
- Felismeri a halk-hangos különbségét, érzékelteti beszéden, éneken.
- Felismer dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Megkülönböztet zörejeket, hangszínekülönbségeket.
- Természetes, szép mozgással egyenletesen játszik körjátékokat.
- Gyors-lassú közti különbséget felismeri, érzékelteti.
- Ismer néhány tánclépést, harmonikus, szép mozgással jár körbe.
- A ritmushangszereket spontán jelleggel is használja (*zörgő dob, dróton függő fémek, síp, cintányér stb.*).
- Egyéni fantáziájának, rögtönző kedvének megfelelően válaszolni próbál az óvónő ritmuspapssal kísért játékos kérdéseire.
- Járás és éneklés közben dobbantással, mozgással, tapssal kiemeli a mondókák, dalok motívumainak hangsúlyát.

10/11. A fejlődés várható eredményei mozgás hatására:**3-4 éves korban:**

- A gyermek örül a mozgásnak.
Ismer és az óvónő irányításával játszik futó, fogó játékokat szerepvállalással, akadályok kerülésével, eszközökkel.
- Tud sorban állni (*valamihez képest*), kört alakít (*valami körül*). viszonyokat (*valamihez képest*), (ajtó-ablak) felismer.
- Az óvónő felszólítására egyszerű kéztartásokat, fordulásokat, alkalmaz.
- Ismeri a járás és a futás közötti különbséget. Képes természetes járással, ismétlő egyenletes mozgással, láb munkával, karlendítéssel járni
- Futás közben megadott jelre irányt változtat, tárgyakat kikerül, megkerül, illetve megáll.
- Csúszik, kúszik, mászik a talajon irányváltoztatással is. Átbújik szerek alatt, és mászik a talajon függőleges irányba is.
- Bátran ugrik páros lábon helyben, haladással, esetleg akadályon át.
- Labdát gurít helyben és járás közben maga mellett.

4-5 éves korban:

- Játsszik fogó- és futójátékokat, kettős körből, szabályok magyarázata nélkül. Ismer átfutó játékokat, csoportos versenyjátékokat.
- Oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakít.
- Természetes módon egyesével, párban kézfogással, kézfogás nélkül hullámvonalban, oldalt, hátra különböző kartartásokkal rövidebb-hosszabb lépésekkel jár.
- Összehangolt kar- láb munkával egyenesen és körben fut, ill. három-négy akadályon át.

- Mászik négykézláb egyenes irányban hátra és irányváltatásokkal tud csúszni, kúszni, bújni különböző magasságú szerek alatt, ill. csúszni padon karhúzással és tolással.
- Tud gurulni egyenes irányban a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulást végez hajlított térdű terpeszállásból - alapállásba.
- Ugrani tud helyből távolba és magasba páros lábról talajfogás páros lábra, hajlított állásba.
- Tud dobni egykezes felső dobással vízszintes célba. Különböző dobóeszközöket fog, feldob, elkap, gurít különböző testhelyzetekből

11. A Százszorszép Tagóvoda program kiegészítése

Óvodánkban a gyermekek nevelésében előtérbe került az **egyéni képességfejlesztés és a manuális készségfejlesztés.**

Az egyéni képességfejlesztés célja:

A gyermek egész személyiségének megismerése, fejlesztése egyéni képességszintjének megfelelően.

Feladatai:

- A gyermek fejlődési jellemzőinek feltárása, kiindulási szint megállapítása. Az életkori és egyéni jellemzők alapján azonos tendenciák és különbözőségek megállapítása a fejlesztés érdekében
- A fejlesztés lehetőségeinek meghatározása egyénenként, kisebb csoportonként
- Folyamatos fejlesztés kidolgozott pedagógiai program alapján, közben mérésekkel ellenőrzés, szükség esetén korrekció
- A fejlődés- fejlesztés eredményeinek mérése, további feladatok megfogalmazása
- HHH gyerekek egyénre szabott ellátása, SNI gyerekek rehabilitációja, tehetséggondozás

A gyermekek fejlődésének figyelemmel kíséréséhez olyan, egységes szempontok szerint összeállított fejlődési naplót használunk, mely nyomon követi a gyermekek fejlődését az óvodába lépéstől az iskoláskor eléréséig

Képességfejlesztő játékgyűjteményt állítottunk össze, amely az óvodáskor kezdetétől az iskolába lépésig **bővíthető, élményt nyújtó, cselekvésre készítő.** Két alapvető szempontot tartottunk fontosnak a **JÁTÉKOSSÁGOT** és az **ÖNKÉNTESÉGET.**

Manuális készségfejlesztés célja:

Finommozgás, szem-kéz koordináció, térpercepció fejlesztése, a szép iránti fogékonyság, igényesség kialakítása.

Feladatai:

- Mindennapos ábrázolási lehetőségek biztosítása (rajzolás, festés, gyurmázás, stb.)

- Különböző kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása
- Változatos lehetőségek felkínálásával a gyermekek alkotó vágyának felébresztése
- Sík- és térbeli ábrázolási lehetőségek megismertetése, téri irányok gyakorlása (építőjátékok)
- A különböző eszközök helyes, biztonságos használatának gyakorlása
- Érzelmek, gondolataik kifejezése az ábrázolás eszközeivel
- A természet szépségeinek észrevetése
- A gyermekek ízlésvilágának, esztétikai igényességének fejlesztése

Úgy érezzük, képesek vagyunk egy olyan gyermekcentrikus óvodai nevelés megvalósítására, amely alkalmassá teszi a gyermekeket az iskolai életre.

Sikerkritériumok:

- Fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat: - papírhajtás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, varrás, kötözés, fonás, szövés, stb.
- Rajzaiban, festéseiben gondolatokat, érzelmeket is kifejez.
- Emberalakot, állatot, tárgyat mintáz agyagból, munkái egyéniek, részletezőek, megjelennek a kreativitás jelei.
- Munkáiban megjelennek a komplexitás elemei. *(irodalmi, zenei tapasztalatszerzés élményei stb.).*
- Díszítő munkájában egyre inkább érvényesül a ritmikusság, egyéni tervezésre is képes.

12. A Dr. Mátéffy F. u-i Tagóvoda program kiegészítése

Óvodánk egy régi és egy új városrész határán helyezkedik el. Gyermekeink 60%-a lakótelepi lakásban él. Kevés lehetőségük van a rendszeres testmozgásra. Ezért vállalta fel nevelőtestületünk, hogy az **egészséges életmódra nevelést és a mozgásfejlesztést** előtérbe helyezi, és a szülőkkel is megismerteti. Mottónk: „*Ép testben, ép lélek*”.

Óvodánk objektív feltételei alkalmasak arra, hogy célkitűzéseinket megvalósítsuk.

- Tágas, világos csoportszobák, megfelelő méretű bútorokkal, felszereléssel.
- Nagy füves, fás udvar, minden csoportnak külön játszórésze van, életkornak megfelelő méretű csúszdák, mászóókák, mérleghinták, homokozók.
- Külön kibetonozott részen lehetőség van rollerezésre, kerékpározásra.
- A közelben van erdő, liget, sportpálya.
- Külön tornaszoba bordásfalakkal.
- Mozgásfejlesztő eszközök egy része egész nap a gyermekek rendelkezésére áll. Ezek a következők:
  - szobakerékpár
  - egyensúlyozó deszka

- mini lépcsőző
- füles labdák
- különböző nagyságú labdák
- karikák
- babzsák
- szobacsúszda
- Body-roll hengerek
- Wesco táska (tappancsok, ugrók)

Ezt kínáljuk a

gyermeknek

- testnevelés-foglalkozások
- mindennapi testnevelés
- tartásjavító, lábboltozat erősítő torna
- vízhez szoktatás
  - nyáron zuhanyozás az udvaron
  - úszás alapjai a Termál-fürdőben
- Majorette
- Néptánc
- rollerezés
- kerékpározás
- változatos udvari játékformák
- sokat tartózkodnak szabad levegőn minden évszakban
- a mozgási lehetőségek alkalmazása minden óvodai tevékenységben
- ismeretek nyújtása az egészséges életmódról
- vitamindús étkezés
  - heti egy gyümölcsnap
  - diétás étkezési lehetőség
- séták, kirándulások

szülőknek

- ismeretterjesztő előadások az egészséges életmód és a rendszeres mozgás fontosságáról szülői értekezleteken
- cikkek, ismeretterjesztő anyagok a szülők faliújságján
- előadás a reformétkezésről – kóstolással egybekötve
- családi sportnap
- különböző sportágak bemutatói az óvodában

Célunk: A testi egészséget értéknek tartó emberek nevelése. Rendelkezzenek az óvodánkból kikerülő gyermekek olyan mozgáskultúrával, mely alapul szolgálhat a későbbi rendszeres sportolásnak. Tudatosuljon mind a szülőkben, mind a gyermekekben az egészséges életmód fontossága.

Feladat:

- Változatos mozgáslehetőségek biztosítása az óvodai élet minden területén.
- Az egészséges életmód biztosítása, fontosságának tudatosítása.

- A testi (szomatikus) egészség védelme
- A lelki (pszichés) egészség védelme
- A szociális egészség védelme, a társas kapcsolatok harmóniájának alakítása

Sikerkritériumok:

- Növekszik teljesítőképessége, mozgása harmonikusabb, ügyesebb, megfelelő ritmusú.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban növekedtek, cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó. Szereti és igényli a mozgást.
- A sport iránti szeretet megalapozása.
- Megalapozódik az egészséges életmód iránti igénye.
- Egyéni és csoportos sor- váltóversenyt játszik az óvónő segítségével és a szabályok betartásával. Megérti az egyszerű vezényszavakat.
- Tud járni természetes módon irányok változtatásával, feladatokkal, zenére, stb.

13. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A.) Személyi feltételek

- Óvodáinkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelésünk eredményességéhez.
- Intézményünkben főállású gyógypedagógus látja el a SNI gyermekeket. Munkája során folyamatosan konzultál az óvodapedagógusokkal, a megfelelő szakemberekkel, szülőkkel.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája nélkülözhetetlen a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. Alkalmazotti közösségünkre jellemző a nyitottság, a bizalom, az őszinte érdeklődés a családok és partnereik iránt.

A Szentesi Felsőpárti Óvoda szervezeti felépítése

Szentesi Felsőpárti Óvoda vezetője (magasabb vezető)				
↓				
Szentesi Felsőpárti Óvoda általános helyettesei				
↓				
Rákóczi F. utcai Központi Óvodában magasabb vezető + Tagóvoda vez.	Dr. Mátéffy F. utcai Tagóvoda vezetője	Százszorszép Tagóvoda vezetője	Damjanich J. utcai Tagóvoda vezetője	Nagytókei Tagóvoda vezetője

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

16 óvónő tagintézmény vezetővel együtt + 1 gyógypedagógus + 0,5 óvodapszichológus	8 óvónő (tagintézmény vezetővel együtt)	8 óvónő (tagintézmény vezetővel, általános helyettessel együtt)	4 óvónő (tagintézmény vezetővel, általános helyettessel együtt)	2 óvónő (tagintézmény vezetővel együtt)
8 dajka	4 dajka	4 dajka	2 dajka	1 dajka
2 ped. asszisztens	1 ped. assz.	1 ped. assz.	-	-
2 óvodatitkár	-	-	-	-
½ takarító	½ takarító	½ takarító	½ takarító	-
1 technikai dolgozó (udvaros)	½ technikai dolgozó (udvaros)	½ technikai dolgozó (udvaros)	½ technikai dolgozó (udvaros)	-

Feladatunk a sérüléseknek megfelelő szakemberek biztosítása: logopédus, gyógypedagógus, szurdo- és tiflopedagógus, konduktor. A gyerekek nagy részét az intézmény által alkalmazott gyógypedagógus látja el. A Szentesi Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztőpedagógusai, logopédusai fejlesztő foglalkozások keretében fejlesztik a gyerekeket. Az óvodapedagógusok együttműködnek a szakemberekkel. A beszéd fogyatékosok logopédiai ellátását az utazó gyógypedagógiai hálózat, a mozgáskorlátozott gyermekek ellátását részben az utazó gyógypedagógiai hálózat, részben pedig intézményünk biztosítja.

Az óvodai segítő szolgáltatás a köznevelési intézményben biztosított preventív jellegű segítő tevékenység (1 fő óvodai szociális segítő), amely az óvodáskorú gyerekek képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

A továbbképzések célja, hogy a pedagógus, és nem pedagógus továbbképzés azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítására, bővítésére, fejlesztésére szolgáljon, amelyekre szükség van a nevelő munka keretében a gyermekekkel való közvetlen foglalkozás megtartásához, valamint az intézmény tevékenységének megszervezéséhez, ellátásához, vezetési, gazdálkodási feladatainak megvalósításához.

Az óvodapedagógusok a jogszabályban meghatározottak szerint évente részt vesznek továbbképzéseken és teljesítik a 120 órát. Nevelőtestületünk folyamatosan kész megújulni, tájékozott szeretne lenni a köznevelést érintő változásokkal.

Célunk a pedagógus és nem pedagógus munkatársak továbbképzési rendszerének olyan kialakítása és működtetése, amely épít a pedagógusok országos továbbképzési rendszere által biztosított lehetőségekre, kötelezettségekre.

A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése, továbbképzése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel igényfelmérés alapján történik, melyet óvodapedagógusok vagy külső előadók tartanak.

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Pedagógusok végzettség szerint	Fő
Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógus	39 fő
Szavizsgát tett óvodapedagógus	19 fő
Közoktatási vezető	10 fő
Gyógytestnevelő	2 fő
Vezető óvodapedagógus	3 fő
Mentálhigiénés óvodapedagógus	1 fő
Nyelv- és beszédfejlesztő	1 fő
Tanító	3 fő
Neveléstudomány szakos bölcész	1 fő
Pedagógiai szakos nevelőtanár	1 fő
Gyermektánc oktató	2 fő
Drámajáték vezető	1 fő
Gyermek, ifjúságvédelem és családvédelem	1 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Egészségfejlesztő és mentálhigiénés szakdiplomás	2 fő
Pszichológus (pedagógiai szakpszichológus)	1 fő

Óvodapedagógus továbbképzések kimutatása 2013-2019

Módszertani terület	Képzés ideje (év)	Óvodapedagógusok száma
Óvodai pedagógus portfólió készítése	2013	37
Európai Számítógép-használói Jogosítvány Select bizonyítvány	2013	7
Köznevelési Vezető	2013	1
Digitális készségek mindenkinek – az alapoktól az ECDL-ig-IKT alapok 0-1	2013	3
Agykontroll stresszkezelő és elmefejlesztő módszer	2013	1
Tevékenység és személyiségfejlődés	2014	1
Kooperatív pedagógiai ismeretek az óvodában	2014	35
ABPE-továbbképzés II. – Teljesítményellenőrzés	2014	1
Társadalmi befogadás szemlélet megerősítő módszertani tréning	2014	2
Tanulási zavarok, valamint a magatartás és viselkedészavarok	2014	1
Családi védőfaktorok alkalmazása a gyakorlatban	2015	1
Népi játék, néptánc alapú mozgásfejlesztés és tehetség gondozás az óvodában	2015	1
Az óvoda hátránycsökkentő szerepének korszerű elmélete	2015	1

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Autizmus specifikus ismeretek a korai fejlesztésben	2015	1
Életpálya tervezés módszerei	2015	19
Óvodapedagógusok szakmai megújuló továbbképzése	2015	25
A tehetséggondozás alapjai	2015	39
Az intézményi adatfeltöltési felelősök workshop jellegű felkészítése fenntartói szinten – workshop jellegű felkészítés	2015	1
Szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre	2015	1
Tanfelügyeleti szakértők felkészítése pedagógiai-szakmai ellenőrzésre	2015	1
A mester- és kutatópedagógusok minősítését végző szakértők felkészítő képzése	2015	1
Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógusminősítéshez kapcsolódó intézményvezetői feladatok ellátására	2015	7
Konfliktuskezelés	2015	5
Pedagógusok IKT kompetencia fejlesztése	2016	16
A hátrányos helyzet kezelése és leküzdése a köznevelési intézményekben	2016	15
Tehetséggondozás, tehetségpontok alapítása és akkreditációja	2016	1
Mozgásvizsgálatok és mozgásterápiás gyermekkorban	2016	2
A hiperaktivitás-figyelemzavar viselkedésterápiája	2016	1
Kommunikáció fejlesztése	2016	1
Portfóliókészítés	2016	7
Felkészítés a pedagógiai gyakorlatban előforduló konfliktusok kezelésére	2016	40
Tehetséggondozó pedagógus	2016	1
SNI pedagógiai pedagógus	2016	1
Rendezvényszervező pedagógus	2016	1
Romapedagógia (cigánykultúra és népismeret) mentortanár	2016	1
Közoktatási vezető + szakvizsga	2016	6
Korszerű óvodavezetés a köznevelés új rendszerében	2016	1

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÁBPE-továbbképzés II. – Informatikai ellenőrzés	2016	1
Felkészítés a köznevelési tanulmányi alaprendszer (KRÉTA) pedagógus moduljaihoz	2016	1
DIFER használata és az erre alapozott fejlesztés 4-8 éves korban	2017	16
Országos Pedagógiai Szakmai Nap Konferencia	2017	39
Felkészítés a köznevelési regisztrációs és tanulmányi alaprendszer pedagógus moduljaihoz	2017	2
Önállóan használom az informatikai eszközt IKER II. szintű	2017	2
Első lépések a digitális világban IKER I. szintű	2017	2
Korszerű óvodavezetés a köznevelés új rendszerében	2017	1
Agykontroll: Stresszkezelés és elmefejlesztő módszer	2017	1
Közoktatási vezető + szakvizsga	2018	1
A tehetségazonosítás, tehetséggondozás lehetőségei hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodában	2018	16
Családpedagógiai 6 év alatti gyermekkel foglalkozó szakembereknek	2018	20
Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában	2018	1
ÁBPE-továbbképzés II. – Rendszerellenőrzés	2018	1
Adatok a felhőben	2019	15
„Igy tedd rá!” népi játék, néptánc	2019	1
A „boldogórák” elméletének és módszertanának elsajátítása	2018-19	4
Pedagógusmesterség EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt	2020	1
Óvoda világa EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt	2020	1
„Az iskolai lemorzsolódás	2020	1

megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása”EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt

B.) Tárgyi feltételek

Óvodáink rendelkeznek a helyi nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Óvodáink épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteiknek, biztosítja gyermekeink egészségének megőrzését, fejlődését. Lehetővé tesszük mozgás- és játékigényük kielégítését. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el. Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársaknak és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására is.

Intézményünkben a nevelés jelenleg 6 székhelyen történik 21 óvodai csoporttal. Óvodáink megfelelnek a mai kor követelményeinek. Sajnos tornaszoba csak egy telephelyen van. Logopédiai és fejlesztő szobákkal minden óvoda rendelkezik. Irodáink jól felszereltek, tálalókonyháink és a hozzá tartozó helyiségek a HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelnek.

Szakmai eszközeink folyamatos bővítésénél arra törekszünk, hogy pedagógiai munkánk minősége minél magasabb szintű legyen. **Az SNI és HHH gyermekek fejlesztéséhez rendelkezünk a gyógypedagógus által javasolt fejlesztőeszközökkel, amelyeket rendszeresen bővítünk, fejlesztünk.**

13/1. Intézményi elvárások

Pedagógiai folyamatok

Tervezés

- Fontosnak tartjuk a hosszú távú (ötéves) és az éves terveknek az összehangolását. Az éves munkaterv mindig a hosszú távú (ötéves) tervekre épül.
- A partneri elégedettség mérés eredményeit folyamatosan beépítjük a hosszú távú (ötéves) és az éves tervekbe, ezáltal alakítjuk és biztosítjuk az intézmény pozitív megítélését.
- A hosszú távú (ötéves) és az éves terveink a nevelőtestület bevonásával történik.
- Együttműködésünk a fenntartóval továbbra is maradjon nagyon jó, melynek alapja az időbeni tájékoztatás, a kiszámíthatóság.
- Az ötéves intézkedési terveket a felülvizsgálat, a tanfelügyeleti ellenőrzések eredményei, az intézkedési tervekből származó információk feldolgozása, értékelése alapján módosítjuk.

- Az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel.
- Az intézmény dokumentumai a hatályban lévő törvényekre épülnek.
- A hosszú távú terveink nyomon követhetők az éves tervekben, a napi tervezésben, a csoportnaplóban, a fejlődési naplóban.

Megvalósítás

- Óvodapedagógusaink éves tervek megírásakor beépítik a hosszú távú céljaink aktuális elemeit. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.)
- Az éves tervek napi gyakorlatban való megvalósítása a pedagógusok feladata, bevonva a munkaközösséget és a Szülői Szervezetet.
- Óvodapedagógusaink a pedagógiai programban elfogadott nevelési-oktatási célokhoz választják ki a számukra megfelelő módszereket és eljárásokat.
- Az intézményi pedagógiai folyamatok (például nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységek) a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják.
- Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek.
- A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése.
- A beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez.
- A dokumentumainkban megfogalmazott célok, feladatok megjelennek a pedagógus tervező munkájában és annak ütemezésében.
- A tervek egymásra épülése nyomon követhető az ütemtervekben, a csoportnaplóban, valamint a gyermeki produktumokban.

Ellenőrzés

- A pedagógiai munka belső ellenőrzése az ellenőrzési terv alapján történik.
- Az ellenőrzési tervben mindig szerepel, hogy ki, mit, milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen szempont szerint fog ellenőrizni.
- Az ellenőrzési szempontok kialakításánál figyelembe vesszük az egyes feladatok eredményességének és hatékonyságának méréséhez, értékeléséhez szükséges mutatókat.
- A tanulási eredményeket is folyamatosan követjük, elemezzük, szükség esetén korrekciót hajtunk végre. (DIFFER)
- Az ellenőrzések eredményeit mindig felhasználjuk az intézményi önértékelésben.
- Az önértékelésben érintett pedagógusok az ellenőrzések megállapításainak (erősségek, fejleszthető területek) megfelelően önfejlesztési tervet készítenek, a szükséges feladatokat ütemezik és végrehajtják.

Értékelés

- Az értékelés rögzített szempontok alapján tervezetten történik.
- Az intézményi önértékelés elvégzésére munkacsoportot működtet.
- Az önértékelés során tények és adatok alapján azonosítjuk a nevelési-oktatási tevékenységgel és a szervezet működésével összefüggő erősségeinket, fejlesztendő területeinket.
- Az önértékelési folyamatban felhasználjuk a munkatársak, szülők, és a külső partnerek (fenntartó és más partnerek) elégedettségméréseinek eredményeit is.
- A belső ellenőrzési csoport az ellenőrzések során született eredményeket elemzi és értékeli.
- Rendelkezünk bemeneti értékkel a gyermek óvodáztatásának kezdetén, és kimeneti értékkel az iskolába lépéskor. A mérések eredményeit a fejlődési naplóban rögzítjük.
- A gyermekek értékelése a gyermek fejlettségére alapozottan történik, az egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- A gyermek óvodai életét végigkísérő dokumentáció: a fejlődési napló előírásoknak megfelelő vezetése, szükség esetén fejlesztési tervek készítése.
- A gyermekek szükségletének legmegfelelőbb pedagógiai eljárást valósítunk meg, speciális fejlesztésben részesítjük a rászorulókat. ((Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek))
- A fejlődési naplót a nevelőtestület folyamatosan felülvizsgálja, aktualizálja. Tartalmazza a bemeneti és kimeneti mutatókat, nyomon követi a gyermek fejlődését, feltárja a fejlesztendő területet.
- A gyermekek fejlődéséről a szülők folyamatos tájékoztatást kapnak.

Korrekcó

- A dokumentumok módosításakor mindenképpen figyelembe vesszük az elemzés során feltárt információkat.
- Az ellenőrzéseken szerzett tapasztalatok, információk biztosítják, hogy a kitűzött célok megvalósulása milyen úton halad, milyen korrekcióra van szükség a feladatok maradéktalan megvalósulásához.
- Fontos feladatunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, mely a nevelési és tanulási eredmények alapján készülő fejlesztési tervekben nyomon követhető.
- A problémák esetében a tények okait keressük, ezért fontosnak tartjuk a megfelelő módszerek alkalmazását, a belső és külső erőforrások és szakmai támogatások bevonását.

13/2. A nevelés tervezése és időkeretei

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazítva tervezzük. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlesztése során is különböző szintek, képességek jellemzik. Ezért a gyermekek fejlődési dinamikája

különböző területeken más és más lehet.

A nevelés és a tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. Programunk feladatrendszeréből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket, akár egyénre szabottan is (HHH, SNI). A cél és a feladat ismeretében a fejlesztést hosszú távon; **fél éves periódusokban** – szeptember 1-től január 31-ig, és február 1-től május 31-ig - tervezzük, amelyet folyamatosan bővítünk. A nevelési szakasz értékelésére épülnek a következő periódus feladatai. A konkrét tevékenységi formákat a kompetencia alapú programcsomag szerint: a tűz, víz, föld, levegő és az évszakok, néphagyományok, ünnepek témákhoz kötődően, **heti ciklusokban tervezzük**, melyek tartalmazzák az egyéni fejlesztés feladatait is.

Tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, különböző nézőpontból történő megközelítésre helyezzük a hangsúlyt a többoldalú tapasztalatszerzésre és tevékenykedtetésre alapozva. Legfontosabb módszerünk a gyermek fejlődésének megfigyelése játék, tevékenység közben.

A fejlesztés módszere:

Az egyénre szabott, differenciált fejlesztés csoporton belül történik. Az óvodapedagógus dönti el, hogy a fejlesztést adott esetben kötetlen kezdeményezéssel, vagy kötött foglalkozással valósítja meg a tevékenységformáknál jelzett kereteknek megfelelően.

A cselekvéshez, tapasztalatszerzéshez elegendő időt biztosítunk a gyermek számára. **A tevékenységek időtartalma, módszerei alkalmazkodjanak a gyermekek az aktuális fizikai és érzelmi állapotához.**

A kéttanítós modell keretén belül az inklúzió megvalósítását segíti a gyógypedagógus és az óvodapedagógusok az SNI gyermekeknél.

A HHH gyermekek fejlesztése a fejlesztő csoport által mikrocsoportos formában történik.

Az óvodapedagógusok a csoporton belül differenciált pedagógiai módszerekkel egyénre szabottan csökkentik a HHH gyermekek hátrányait, és nagy hangsúlyt fektetnek a tehetséggondozásra.

A fejlesztés keretei:

A teljes nevelési folyamat, amely homogén és heterogén életkor összetételű csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A körzet óvodáiban homogén és heterogén, ezen belül részben osztott és osztatlan csoportok működnek.

A csoportszervezés pedagógiai elvei:

- Mindenkor meghatározza a beiratkozott, felvett gyerekek létszáma, életkora.
- Az óvodai nevelés folyamatában a gyermek – lehetőség szerint – csoportot ne változtasson.
- Nevelési évben gyermekcsoportot nem szervezünk át.

- A csoportszervezésnél a HHH, SNI, BTMN gyermekek arányát az esélyegyenlőség megteremtése érdekében figyelembe vesszük. A társas kapcsolatok alakulásához elengedhetetlen a különböző életkorú gyermekek száma, és a nemek megfelelő aránya.

A nevelés időkeretei:

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. A *heti rend* és a *napirend* az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a **játék** kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A gyermeki tevékenységek fejlődése következtében az változtatható, módosítható. A gyermek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a tevékenységek zavartalanságát. **A helyes életritmus kialakításában a folyamatosság, a rugalmasság és a kötetlenség érvényesül.**

A folyamatosság az egymást követő napirendi szakaszok játékba integrált, a gondozási tevékenységekkel összekapcsolódó szervezeti kerete, formája. Feltétele és differenciált lehetősége annak, hogy a gyermek a meglévő fejlettségi színtről egyéni tempójában haladjon, fejlődjön. A gyermek és a csoport ismeretében a biztonságot nyújtó és cselekvésre ösztönző helyzetekbe differenciáltan bekapcsolódunk, ha szükséges segítséget nyújtunk, továbbfejlesztünk.

Napirendünk összeállításának pedagógiai elvei:

- Figyelembe vesszük a gyermek biológiai szükségleteit, tempóját.
- Segítjük a gyermek bioritmusának stabilizálódását, a tevékenységek önálló gyakorlását.
- Nyugodt légkört teremtünk, nincs stressz, várakozási idő.
- Megteremtjük az óvodapedagógusok, dajkák számára a differenciált segítségadás lehetőségét, a gyermek igényeinek megfelelően.
- **A folyamatosságban** növekszik a játék szerepe, lehetősége. Láthatóvá válik az egyén, mint individuum. Létrejönnek azok a társas kapcsolatok, amelyekben a gyermek szociális értékrendje kialakul.
- A folyamatos játéktevékenységben azonos időpontban és intervallumban ismétlődnek az étkezések (reggeli, ebéd, uzsonna) a mindennapos testnevelés, a szabadban való játék, megfigyelés, a pihenés.

A napirend időkeretei 11 órás óvodai nyitva tartás esetén:

☐ játék és szabadidős tevékenység	6.0 óra
☐ étkezés, pihenés	3.5 óra
☐ öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1.0 óra
☐ komplex foglalkozások időtartama	20-30 perc

Heti rend összeállításának pedagógiai elvei:

Tevékenységeinket a kompetencia alapú óvodai programcsomag komplex tématerveinek megjelenítésével **az óvoda hagyományainak, helyi sajátosságainak figyelembevételével szervezzük**, ezeken keresztül dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket. A heti rend visszatérő, rendszerességet, szokásokat alapozó tevékenységei lehetőséget biztosítanak a rugalmasságra, a váratlan eseményeket zökkenőmentes beépítésére. Kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlődésük ütemét, a családok sajátosságait. A szabad levegőn végezhető többféle tevékenység biztosított jól felszerelt udvarunkon.

13/3. Gyermekek fejlődésének, előre haladásának mérése, értékelése

Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. A gyermekek óvodai életét végig kísérő dokumentációnk a fejlődési napló. Tartalmazza a bemeneti és kimeneti mutatókat, nyomon követi a gyermek fejlődését, feltárja a fejlesztendő területet. Évente két alkalommal kerül bejegyzésre a gyermek fejlődése. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. (20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet). Az intézményvezető irányításával közösen alakítjuk ki a gyermekek egyéni fejlődési naplóját, melyben megjelenik a fejlesztés, a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapota, figyelembe véve a szakemberek (pszichológus, fejlesztő- és gyógypedagógus, logopédus) véleményét és mérési eredményeit (DIFER, Sindelar, „Amit az óvónőnek észre kell venni”) felhasználja a saját pedagógiai gyakorlatában.

Egyéni DIFER felmérés alapján egyéni fejlesztési terv készítése.

Módszer: Mérés-értékelés, elemzés, fejlesztendő területek kijelölése, módszerek eszközök, fejlesztési tartalmak meghatározása. Részletesen elemezzük a pedagógiai mérés eredményeit és szükség szerint fejlesztési terveinket készítünk a felmérés eredményeinek figyelembevételével. Feltárjuk és szakszerűen kezeljük a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket. Felismerjük a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit és számukra hatékony segítséget nyújtunk, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérünk.

A képességfejlesztés ütemterve részletesen napi bontásban a képességfejlesztéshez szükséges eszközök kijelölésével történik, melyet a csoportnaplóban rögzítünk. Tudatosan

teremtünk olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.

DIFER

A **Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált rendszer (DIFER)** az óvoda iskola átmenet során és a kisiskolás életkorban, az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségek diagnosztikus értékelésére alkalmas tesztrendszer 4–8 évesek számára, melyet használunk intézményünkben a tanköteles gyermekek körében.

Mérési területek:

1. Írásmozgás-koordináció

Az írásmozgás-koordináció a finommozgás sajátos változata, amely kicsiny vonalak, vonalkombinációk pontos észlelésével, a szem és a kéz koordinációjával a leírást szabályozza. Az írásmozgás-koordináció megfelelő fejlettsége az eredményes írástanítás alapvető feltétele.

2. Beszédhanghallás

A beszédhanghallás spontán fejlődő készség. Lehetővé teszi a beszédhangoknak az észlelését. A beszédészlelés az olvasás-írástanulás kritikus kognitív feltétele.

3. Relációszókinccs

Minden nyelv alapját néhány száz relációszó, a relációszókinccs képezi. Ezek a szavak dolgok, tulajdonságok, folyamatok, stb. közötti viszonyokat fejeznek ki. A kialakulatlan, fejletlen reláció szókinccs esetén a gyermek leküzdhetetlen hátránnyal indulnak, mert nem vagy nehezen érti azt, amit a pedagógus és társaik beszélnek.

4. Tapasztalati következtetés

A tapasztalati következtetés esetében a műveletvégzés kizárólag a gyermek személyes tapasztalataira és a mindennapi szituációk nyelvhasználatára épít.

5. Tapasztalati összefüggés-kezelés

Az összefüggések megismerésének, megértésének, alkalmazásának készségei a tudásszerző képesség, ennek következtében az iskolai eredményesség, az életminőség alapvető feltételei.

6. Szocialitás

A 4-8 éves gyerekek szocialitása, vagyis szociális kompetenciája fejlettségének értékelése szociális aktivitásuk kiváltása és megfigyelése alapján történik.

A DIFER mérés minden területen **5 fejlődési szakaszt** különít el. A fejlődést az úgynevezett **"Fejlődési mutató"** segítségével követhetjük nyomon 4 éves kortól 8 éves korig.

Az 5 szakasz:

- előkészítő
- kezdő
- haladó
- befejező
- optimum

Egy nagycsoportos gyermek akkor tudja többé-kevésbé kudarcok nélkül teljesíteni az első osztályt, ha képességei már az utolsó két szakasz valamelyikében helyezkednek el. Ha még csak az előkészítő vagy kezdő szinten tart, nem javasolt számára az iskolakezdés.

MSSST szűrővizsgálat

Az iskolai tanulást nehezítő problémák korai jelei már az óvodáskorban tetten érhetők. A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei intézményünkben elvégzik a tanulási zavar esetén az MSSST szűrővizsgálatot, melyet összevetünk más szűrési eredményekkel. A mérés eredményeit konzultáció követi a fejlesztőpedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, óvodapedagógusokkal, óvodapszichológussal. Szükség esetén további vizsgálatokat kezdeményezünk a gyermeknél.

KOFA-III szűrőeljárás

A logopédiai ellátás keretében el kell végezni a harmadik és ötödik életévüket betöltött gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrését.

A KOFA-III egy szülők által kitöltendő írásos, strukturált kérdőíves szűrőeljárás. Az elsődleges szűrés során a szülők által szerzünk információt a gyermekek nyelvi fejlettségéről.

A szűrés menete:

- Óvodapedagógusok tájékoztatása a szűrésről
- Szülők tájékoztatása a szűrésről
- Óvodapedagógusok segítségével a szűrőlapok kiosztása, begyűjtése, eljuttatása az óvodai logopédushoz
- A logopédus kiértékeli a szűréseket
- Az eredmény ismertetése a szülőkkel, az óvodapedagógusokkal
- További teendők megbeszélése a kiszűrt gyermekek szüleivel, óvodapedagógusokkal.

SZÓL-E? szűrővizsgálat

Az 5. életévét betöltött gyermek kötelező alapvizsgálata, szűrése (olvasás, írás elsajátításához szükséges képességek vizsgálata).

A logopédus az eredmények függvényében:

- szükség esetén további pedagógiai, pszichológiai, orvosi vizsgálat kezdeményez, egyeztetve a szülőkkel, óvodapedagógusokkal.
- logopédiai diagnózist, terápiás javaslatot tesz a logopédiai fejlesztésre.

A logopédus feladata az óvoda tájékoztatása a szűrés eredményeiről.

Az intézmény vezetője folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek mérésén alapuló egyéni fejlesztési tervek, célkitűzések meghatározását, megvalósítását.

Az intézmény vezetése folyamatosan figyelemmel kíséri, segíti a gyermekek mérési adatainak, eredményeinek rögzítését a megfelelő dokumentumokban. Szükség esetén további vizsgálatokat kezdeményezünk a gyermeknél.

A személyiségfejlesztés eredményei a fejlődési naplóban, a csoportnaplóban nyomon követhetők.

Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt köteleességekről, továbbá a köteleességek nem megfelelő teljesítéséből eredő következményekről, valamint az Nkt. 72. § (4) bekezdésében foglalt jogokról. Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint (4) bekezdésében foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt. (20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet)

13/4. A pedagógiai munka dokumentációi

A felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

- fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.
- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot,
- a jogviszony létesítésének időpontját
- Amennyiben az óvoda beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Csoportnapló

Az óvodapedagógus a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 91.§ (2.), (3.) szerinti csoportnaplót vezet. Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat,
- a szervezési feladatokat,

- a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket,
- a feljegyzést a csoport életéről.

14. Kapcsolatrendszerek a programunkban:

14/1. Család-óvoda együttműködésének pedagógiai formái

"Szülőként saját életével, személyiségével a közvetlen környezet kialakításával olyan modellt kell a gyermek elé állítani, amely felelősséget, nyitottságot, szeretetet, elfogadást sugároz."

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása.

Az együttműködésünk célja:

- A humanista értékrend elfogadása, konstruktív életvezetés megvalósítása sokszínű tevékenységgel, amelyet a család és óvoda együtt teremt meg. A kapcsolat alapja a szülő szabadságjoga a gyermek alanyi jogainak képviselésében.
- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;

- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
- hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour, 1996).
- Az óvoda és a család egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.
- Kölcsönös segítségnyújtás a pedagógiai együttműködési formákon, és az óvoda dolgozói által sugárzott pedagógiai értékrenden keresztül.

Feladataink:

- Nevelőmunkánk feltételeinek bővítésében építünk a szülők támogatására (adójuk 1 %-ára alapítványunk részére), és önkéntes segítségnyújtásukra
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése (HHH, SNI), a gyermekek alkotásainak megtekintése, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon megbeszélte időpontokban.
- Egymás tiszteletén alapuló tevékeny együttműködés a gyermek nevelésében, építve a családi nevelés értékeire.
- A szülők megnyerése, bevonása a környezetvédelembe a közös nevelés érdekében, a környezettudatos magatartás kialakításában.
- Együttműködés az egészség megőrzésében életvezetési minták közvetítésével.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése.
- A partneri igények megismerése, az elégedettség folyamatos mérésével.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat a gyors többirányú közvetlen kapcsolattartás érdekében.

Pedagógiai programunk szellemisége, elvei egyértelművé teszik, hogy a családi nevelés értékeire építünk, azt fejlesztjük tovább. A szülőt nevelőtársnak tekintjük. Nevelési folyamatunk és nyitottságunk lehetővé teszi a szülőnek, hogy igényeinek megfelelően alakítsa ki kapcsolatát az óvodával az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak megfelelően. Alapelvünk, hogy az együttműködés kerete, formái, milyensége biztonságot adjon a szülőnek, gyermeknek, óvodapedagógusnak egyaránt.

Együttműködési alapelveink:

- Elfogadjuk, hogy a család sajátos értékrendje érvényesül a gyermek nevelésében.
- Korrekt nevelési magatartást képviselünk az értékközvetítésben.
- A pozitív, befogadó, elfogadó attitűd belső igényből fakadó működtetése
- A családi és óvodai nevelés kölcsönössége érvényesül, melyben az alábbi szülői jogokra építünk:
  - Joga van elvárni, hogy gyermekét bármiféle megkülönböztetés nélkül neveljük.
  - Elsőbbséget élvez gyermeke nevelésében, és ehhez minden segítséget megadunk.
  - Gyermeke nevelésével kapcsolatos kérdésekben igaz és koherens választ adunk.

- Különböző kapcsolattartási formákon keresztül bekapcsolódhat az intézmény életébe. Ötleteivel, tevékeny részvételével alakíthatja annak egyéni arculatát.
- A csoportba szervezés elveit figyelembe véve megválaszthatja azt az óvodapedagógust, akire gyermekét rábízza.
- Joga van megismerni az óvoda nevelési elveit, nevelési gyakorlatát, gyermeke fejlődését rögzítő dokumentumokat.
- Kötelessége tiszteletben tartani gyermeke, szülőtársai, az óvoda dolgozóinak személyiségi jogait.

Együttműködési formák a család és az óvoda között:

- **Beiratkozás előtti családlátogatás**, a halmozottan hátrányos gyermekek óvodai beiratásának támogatása, a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása.
- **Beszoktatás** szülők közreműködésével az óvodapedagógus útmutatásai alapján.
- **Fogadóóra**, szükség szerint és szülői igényeknek megfelelően, mely a gyermek egyéni fejlődésének megbeszélésére ad lehetőséget.
- **Szülői részvétel, hozzájárulás** a feldolgozandó tanulási témákban *(eszközgyűjtés, tapasztalatszerzés megszervezése, közös kirándulások, kulturális programok, óvodai ünnepségek)*.
- Az óvodai alapítvány **támogatása**.
- **Családlátogatás** a gyermek óvodába lépésekor, és a szükségnek megfelelően bármikor.
- **Szülői értekezletek** (csoportonként évi 4 alkalommal szervezünk)
  - A szülő megismeri óvodáink arculatát, nevelési elveit, a pedagógiai program irányelveit. Javaslatokat fogalmazhat meg, segítségét ajánlhatja fel a feladatok megvalósításához.
  - Megismeri az óvodás korosztály sajátosságainak megfelelő nevelési módszert.
  - Folyamatosan tájékozódhat az óvodai élet eredményeiről. Szakemberek közreműködésével speciális segítséget kérhet (kaphat) gyermeke speciális fejlesztéséhez.
  - Az iskolaválasztáshoz az iskolai szakemberek tájékoztatást adnak.
  - A szülői értekezletek probléma feltáró, megoldó, tanácsadó, önfejlesztő jellegűek.
- **Ünnepek, munkadélutánok, játék-, és sportdélutánok**
 Az ünnepek meghitt hangulata mélyíti a gyermek - szülő - óvodapedagógus kapcsolatot. Hangulatával, szervezésével példát nyújt a családnak a **hagyományok** teremtéséhez, sajátkezü ajándékok értékének felismeréséhez. A szülők ezeken a rendezvényeken ötleteket, tapasztalatokat cserélhetnek, különös tekintettel a HH és HHH gyermekek szüleire. Egyes ünnepek előkészítésében tevőlegesen bekapcsolódnak. Mindez hozzájárul, hogy egymás szokásait, értékrendjét még jobban megismerjük, nevelési elvekben közeledjünk.
- **Nyílt napon** a szülőnek lehetősége van a napi életbe való betekintésre. Személyes élményei alapján felfedezheti gyermeke új vonásait, tulajdonságait, képet kap gyermeke

környezettel, a dolgozókkal, egyéni beszélgetésre, egyéni ismerkedésre ad lehetősége az együttjátzás.

Családlátogatás: Mielőtt óvodába érkezik a gyermek, megismerkedünk az otthoni körülményeivel, családi környezetével. Az egyéni beszélgetéssel, játékkal közelebb kerülünk a gyermekhez, szülőkhöz.

Óvodakezdés: Már ismerősként érkeznek az óvodába a szülővel együtt, és az első pár napban együtt játszanak, ismerkednek az óvodás élettel. Ezáltal tesszük fájdalomentessé az elválást a szülőtől.

Szülői értekezlet: Egy – egy csoport életének – életével –, fejlődésével kapcsolatos információk megbeszélése.

Felmerülő problémák, kérdések megválaszolására szakember meghívása. Az adott csoportban készült videofelvételek, fényképek megtekintése.

Nyílt napok: betekintési lehetőséget biztosítunk az óvoda mindennapjaiba, hogy megismerhessék a szülők nevelési programunk folyamatát. A megfigyelések után, egyéni problémák megbeszélése.

SZMK: A szülői szervezettel minél szorosabb együttműködés kiépítése. Bekapcsolódásuk az óvodai rendezvények szervezésébe, a Pedagógiai Program és egyéb dokumentumaink megismertetése a többi szülővel.

Nyitott óvodai ünnepek: A körzet valamennyi óvodájában az Anyák Napja, Évzáró

Az egyes óvodák hagyományai szerint kerülnek megszervezésre a következő rendezvények, melyekkel a közösség formálás, a család-óvoda kapcsolatának mélyítése, a családok tartalmas közös időtöltése a célunk.

Családi Nap: Minden évben tavasszal megrendezésre kerül. Ezzel is elmélyítjük az óvoda – család kapcsolatát.

A közös élmények az óvodai kötődést erősítjük. A közösen elkészített tárgyak fejlesztő hatásúak a gyermekekre – szülőkre egyaránt.

Családi Egészségnap: Óvoda-család kapcsolata játékos feladatokkal.

Mikulásvárás: Óvoda – család kapcsolatát mélyítjük, a szülők is részt vesznek, segítenek a szervezésben, lebonyolításban.

Adventi készülődés: A csoportok szülőkkel együtt készülnek az ünnepre kézműves foglalkozásokkal és ezzel is közelebb hozzuk az óvodához a családi ünnepet.

Farsang: Az ünnepséget vetélkedők, versengések, a csoportok által előadott farsangi

műsorok színesítik.

Családi Sportnap: Szabad idő hasznos eltöltése, közös beszélgetések kezdeményezése, egészséges életmódra nevelés. Bázis ovi programok, véradás és játékos sport programok.

Családi Gyermeknap: a gyerekek különböző barkácsolós tevékenység közül választhatnak, ügyességi játékokat próbálhatnak ki. E programunkat zenés előadások, bábelőadások színesítik.

Tavaszköszöntő: az ünnepségen a csoportok rövid műsort adnak elő, majd a tavasz témakör jegyében barkácsolnak, tevékenykednek.

Őszbúcsúztató: az ünnepségen a csoportok rövid műsort adnak elő, majd az ősz témakör jegyében barkácsolnak, tevékenykednek.

Madarak, fák napja: Környezettudatos magatartás, természet szeretetére, tiszteletére nevelés. Ismeretnyújtás a természetről.

Állatok világnapja: Állatok szeretetére, védelmére nevelés. Színes ismeretterjesztő programok, barkácsolás.

Sikerkritériumok:

Az óvoda a családdal karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekeknek személyiségük fejlődéséhez a leoptimalisabb környezetet. A családi értékrend pozitív irányba változik különös tekintettel a HH és HHH gyermekek szülei körében.

14/2. Bölcsődével – Gyermekotthonnal való együttműködésünk

Ezek az intézmények a gyermek óvodába lépés előtti életének részei lehetnek. Amennyiben a gyermek az óvodába lépés előtt kapcsolatban áll ezekkel az intézményekkel, a kapcsolat valódi tartalmat kap.

A gondozónőkkel, nevelőnőkkel folytatott tapasztalatcserével, tájékozódással az óvodába érkező gyermek fogadását megkönnyítjük. A nevelőotthon dolgozóival napi kapcsolatot tartunk, mellyel célunk a partneri együttműködés kialakítása.

Egyeztetés a beszoktatás ütemezéséről, tapasztalatcsere, tájékozódás az óvodába érkező gyermekekről, tájékoztatás az SNI, BTMN, HH gy-ről.

14/3. Iskolával való együttműködésünk

A körzet területén működő 3 általános iskola közvetlen partnere óvodáinknak. A minőségfejlesztés keretein belül rendszeresen mérjük partnerünk elégedettségét és igényeit.

Célunk, hogy az eredmények birtokában hozott intézkedések erősítsék az együttműködést a két intézménytípus között. Az együttműködésben kiemelt helyet kap a gyermeki fejlettség egységes értelmezése az óvodából kimenet és az iskolai bementet tükrében. A kompetencia alapú nevelés bevezetése az óvodában és az iskolában még inkább egységes pedagógiai szemléletet eredményezett. A fejlesztés elsődleges célja mindkét intézményben az ismeretközpontú nevelést, oktatást elvetve a kompetenciákra, az ismeret, attitűd, képesség hármasságára helyezi a hangsúlyt. A nevelőtestület összehangolt tevékenységének erősítésével, és a gyermekek számára szervezett programokkal könnyítjük meg az átmenetet. Kapcsolatunkat az óvoda-iskola **együttműködési terv** keretén belül valósítjuk meg, melyet nevelési évenként készítünk el kijelölt programvezetővel, valamint az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt keretében megkötött „Együttműködési Megállapodás” alapján, melyet a Szentesi Deák Ferenc Általános Iskolával kötöttünk.

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása).
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba).
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatása).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.
- Szülőkkal való személyes kapcsolattartás, együttműködés.
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (farsang, karácsony, anyák napja, kirándulások, rendezvényeink stb.)
- „Iskolások vagyunk” tematikus hét. A tevékenység során a gyermekek ismerkednek az iskolai életmóddal, szokásokkal.
- A témahét során az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését szolgálja.
- Intézményi önértékelés készítése.

Eredményesség, indikátorok teljesülése:

- hiányzás csökkenése,
- iskolakezdés megfelelő időben,
- új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése,
- elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Várható hatások, eredmények:

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

Cél:

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, kezelése, megoldási készítés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása).
- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.
- Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a HHH-ek előnyben részesítésével, a SNI-vé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása.
- Az érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérések, hospitálások, esetmegbeszélések, nyílt napok, nyílt órák, szakmai műhely, közös programok).
- A gyermekek fejlődésének utánkövetése legalább az általános iskola első évében.

14/4. Pedagógiai Szakszolgálattal és Szakértői Bizottsággal való együttműködésünk

Minden olyan esetben, mikor a gyermek személyiségfejlődésében stagnálás tapasztalható és az az óvodai nevelés során nem korrigálható, felvesszük a kapcsolatot a Szakértői Bizottsággal, vagy az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. A szakvélemények alapján meghatározott rehabilitációs órakeretnek megfelelően irányítjuk a gyermeket a megfelelő szakemberhez, logopédushoz, fejlesztő pedagógushoz, pszichológushoz, gyógypedagógushoz. Az együttműködés részeként esetenként fejlettségmérések, iskolaérettségi vizsgálatok elvégzését kérjük. Szakvéleményük alapján a fejlesztési irányokat beépítjük munkánkba. A

foglalkozások időkeretei figyelembe veszik az óvodai napirendet, lehetőséget biztosítva a minél hatékonyabb együttnevelésre. Szükség esetén konzultálunk a gyógypedagógussal, a fejlesztő pedagógussal, logopédussal.

14/5. Közművelődési intézményekkel való együttműködésünk

Együttműködést keresünk óvodai programunkhoz igazítottan a városban működő színházzal, múzeummal, könyvtárral, művelődési házzal. Célunk a kultúráközvetítő, műveltséggazdagító programokkal a gyermekek ismereteinek gyarapítása, ízlésük formálása.

14/6. Kapcsolatunk az egészséges életmódra nevelés feladatainak megvalósításában résztvevő intézményekkel

Az egészséges életmód, egészségnevelés korábban rögzített feladatainak megvalósításához és céljainak eléréséhez fontos az óvónő és az egészségügyi alapellátás kapcsolata, együttműködése. A Védőnői Szolgálattal EFOP-3.1.5-16.2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projekt keretében megkötött „Együttműködési Megállapodás” alapján.

Az együttműködés során

- Tájékozódás a védőnőktől a rendszeres orvosi vizsgálatokról,
- Folyamatos információáramlás óvodáskorú gyermekeket nevelő szülők és a védőnői szolgálat között,
- Közvetítés a Védőnői szolgálat és a problémás családok között,
- Problémák, nehézségek megoldásában való együttműködés ösztönzése,
- Problémamegoldó fórumok megszervezése, lebonyolítása,
- Szülők ösztönzése a Védőnői Szolgálat igénybevételére, valamint a tanácsainak elfogadására,
- Egészséges életmódra nevelés feladatainknak segítése a Védőnői Szolgálat segítségével.
- Védőnői szűrések az óvodában, gyermekek óvodai beiratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- Intézményünk körzetében a HHH gyermekek felkutatása a védőnők segítségével, családlátogatások
- Jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélések, tájékoztatás minden olyan esetben, amely az egészségfejlődést, illetve az óvodai nevelést befolyásolja, pl.: egészségkárosodás, allergiák és egyéb érzékenységek, stb....
- Gyermekorvosok, védőnők szülői értekezleten való részvétele

Az egészségnevelés feladatainak megvalósítása során helyt adunk minden olyan kezdeményezésnek, amely a fentieket szolgálja, pl.: mentőállomás részéről: életmentési helyzetek, elsősegély-nyújtási gyakorlatok 5-6-8 éves korú gyermekek számára.

Rendőrség, tűzoltóság részéről: baleset-megelőzés, biztonságos közlekedés, "Ovizsaru program", a tűz veszélyei, tűzveszélyt elkerülő magatartás. Országos Egészségnevelő

Intézet Bács-Kiskun megyei hálózata (*Dohányzás vagy Egészség óvodai program és a Szív kincsesláda óvodai program tartalmi megvalósításában szakmai együttműködés, „Ovizsaru Program” keretén belül együttműködés a Rendőrkapitányság munkatársával).*

14/7. Kapcsolatunk Szentes Város Önkormányzatával és a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal

- Jelzőrendszer működtetése, folyamatos kapcsolattartás az Önkormányzat Szociálpolitikai Osztályával,
- Segélyezésekkel, törvényi változásokkal kapcsolatos információáramlás működtetése,
- Jelzőrendszer működtetése a jegyző felé a hiányzások csökkentése érdekében,
- Éves Munkaterv megismerése,
- Rendezvényeken való részvétel: Családi Sportnap, Adventi készülődés, Nyílt napok, Nyitva van az ovikapu, Évzáró ünnepek
- A Cigány Kisebbségi Önkormányzattal folyamatos együttműködés az óvodai beiratások és az iskolaválasztás kapcsán (közös családlátogatások), szülői programok közös szervezése

14/8. Kapcsolatunk külhoni magyar óvodákkal

- Célunk a határon túli magyar óvodákkal szakmai kapcsolatok kiépítése, együttműködési lehetőségek megteremtése.
- Folyamatos kapcsolattartás a Sepsiszentgyörgyi testvéróvodával, melyet 2018-ban a dr. Mátéffy F. u-i Tagóvoda létesített és 2019-ben a Damjanich u-i Tagóvoda.

14/9. Kapcsolatunk tagóvodáinkkal

- Az intézményvezető és a tagintézmény vezetők minden hónapban (*a munkatervben rögzített napon*) a vezetői megbeszélésen egyeztetik a feladatokat, értékelik az elmúlt hetek eseményeit.
- Fejlesztő team, programbővítő team, óvoda-iskola átmenetet segítő team értekezletei az IPR munkaterv alapján.
Ezen munkaértekezleteken az érintett óvodapedagógusok vesznek részt tagóvodánként.
- A nevelési értekezlet, tantestületi értekezlet szervezése, melyet az éves munkaterv tartalmaz, legfeljebb évente két alkalommal.
Ezen az értekezleten minden óvodapedagógus részt vesz.
- Házi bemutatók, hospitálások szervezése – munkaterv alapján az ott elfogadottak szerint – évente, melyen lehetőség szerint minden óvodapedagógus részt vesz.
- Munkaértekezleteken a továbbképzésen, tanfolyamokon szerzett ismeretek átadása (tudásmegosztás), az aktuális igényeknek, állapotoknak megfelelően.
- A tanév feladatainak megbeszélése és értékelése, melyet a tagóvoda vezetők helyben szerveznek. Jelen van az intézményvezető.
- Pályakezdők, nyugdíjba vonulók köszöntése.

- Önértékelési Támogató Munkacsoport megbeszélései: az éves munkatervnek megfelelő rend szerint
- Közalkalmazotti tanács megbeszélései az aktuális témák és feladatok függvényében

14/10. Kapcsolatunk a város többi óvodájával

- Szakmai együttműködés
- Óvodai beiratkozáskor egyeztetés
- Közös rendezvényeken való részvétel
- Meghívás a „Madarak és Fák Napja” rendezvényre
- A két óvodai körzet városi pályakezdő munkaközösséget alakított 2017-ben, amit működtetünk a két óvodai körzet pályakezdő kollégáinak részvételével.
- Konferenciák, továbbképzések szervezése.
- Hospitálások szervezése.

14/11. Kapcsolatunk a Csm-i Pedagógiai Oktatási Központtal

- Önértékelések lebonyolítása
- Minősítések szervezése, lebonyolítása
- Tanfelügyeleti ellenőrzések szervezése, lebonyolítása
- Szaktanácsadói látogatások szervezése, lebonyolítása
- Továbbképzések szervezése

14/12. Szentesi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

- 2018. szeptember 1-jétől bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális tevékenység,
- Esetmegbeszélések,
- Védelembe vett gyermekek figyelemmel kísérése,
- Folyamatos konzultációk az óvodapedagógusok és a Családsegítő Központ munkatársai között,
- Jelzőrendszeri tevékenység,
- Gyermekvédelem.

14/13. FOR- és nonprofit szervezetek

- Rendezvényekre való meghívás
- Esetleges támogatások igénylése
- A szervezetek rendezvényein való óvodai szereplések

15. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve a gyermeket óvja, védi, neveli, szocializálja, integrálja, figyelembe véve eltérő fejlődési ütemét, illetve sajátos nevelési igényét.

Célunk:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a „másság” elfogadtatása.
- Pedagógiai és jogi eszközökkel megelőzzük a gyermek veszélyeztetetté válását.

Feladataink:

- Családlátogatás során a gyermek szociokulturális háttérét feltárjuk.
- Lehetőségeinken belül minden segítséget megadunk a hátrányok kompenzálásához a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között. Az intézményi, gyermekvédelmi felelősök feladatkörét meghatározzuk.
- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése.
- Megteremtjük a biztonságos, egészséges óvodai környezetet.
- Intézményeken belül megszervezzük a szociális szolgáltatásokat.
- Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel.
- A gyermek képességének megfelelő pedagógiai ellátást biztosítunk.
- Együttműködünk a gyermekvédelmi partner társszervekkel.
- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek lehetnek:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

Veszélyeztetettség értünk minden olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapotot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy megakadályozza.

Hátránycsökkentő, befogadó óvodai nevelés folyamatai, eljárásrendje:

- Évente felmérést készítünk a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek létszámáról a csoportvezető óvónőkkel.
- Családlátogatást szervezünk az érintett családokhoz, melyen a gyermekvédelmi felelős mellett a gyermek egyik óvónője is részt vesz.
- A veszélyeztetett gyermekeket nyilvántartásba vesszük.
- Felvesszük a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- A gyermekvédelmi felelős javaslatot tesz az Önkormányzat felé a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok támogatására.

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, fejlesztés, a fejlesztés nyomon követése.
- Konzultáció az óvoda orvosával a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről.
- Logopédiai és fejlesztőpedagógiai ellátás biztosítása.
- Megbeszélések szervezése a szülőkkel.

A támogatás formái:

1. Rendszeres gyermekvédelmi támogatás.
  2. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.
  3. Természetben nyújtott támogatások.
- Hatósági eljárást kezdeményezünk a gyermek bántalmazása, ill. súlyos elhanyagolása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén.
  - Intézkedünk a gyermek védelembe vételéről.
  - Segítjük a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatását, beilleszkedését a fejlesztő pedagógusunk és a fejlesztő csoport útmutatásai alapján.

A gyermekvédelmi program megvalósulásának erőforrásai, feltételei:

Személyi	<ul style="list-style-type: none"> – minden óvodánkban a gyermekvédelmi felelősök továbbképzésekben való részvétele, jelzőrendszerben való részvétel – folyamatos önképzés biztosítása, – technikai dolgozók folyamatos tájékoztatása és fejlesztése.
Tárgyi	<ul style="list-style-type: none"> – egészséges, nyugodt légkör biztosítása, – a fejlesztéshez szükséges speciális eszközök biztosítása, – külön helyiség biztosítása a szülőkkel való megbeszélésekre (16 óra után)
Anyagi	<ul style="list-style-type: none"> – pályázati lehetőségek felkutatása és kihasználása, – cégek, civil szervezetek, szponzorok támogatása.

Gyermek és ifjúságvédelmi munkánk várható eredményei:

- Az óvodában és a családban érvényesülnek a gyermeki jogok.
- A rászoruló családok segélyezése által csökkentjük, vagy megelőzzük a veszélyeztetettség kialakulását.
- Elősegítjük a veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.
- Felismerjük a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat és ehhez szakember segítségét kérjük.
- Elősegítjük a felzárkóztatást és tehetséggondozást.

- Folyamatos egymást segítő jó kapcsolatot építünk ki a Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Központtal, Szociálpolitikai Osztállyal, Családok Átmeneti Otthonával, Gyermek Átmeneti Otthonával.
- Elősegítjük az esélyegyenlőséget.

15/1. Az óvodai szociális segítő tevékenység

A szociális segítő szolgáltatás jellemzői:

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásaként az nevelési-oktatási intézményekben biztosított, elsősorban preventív jellegű megkereső és segítő tevékenység. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység az óvodába, iskolába járó tanulók, gyermekek képességeinek, lehetőségeinek optimális kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával. Az óvodai szociális segítő tevékenység középpontjában a gyermek, valamint a gyermek és az óvoda kapcsolata áll, legfontosabb célja a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése. A szociális segítő tevékenysége során együttműködik az óvodáskorú gyermekek szüleivel és az adott intézményben dolgozókkal. Ennek megfelelően a szociális segítő elsődleges célcsoportjai a gyermekek, a szülők, a pedagógusok, valamint az óvoda közösségei. Az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenysége nem váltja ki más szociális szakemberek (családsegítő, esetmenedzser, egészségfejlesztő, bűnmegelőzési preventor) intézményi közreműködését. A szociális segítő tevékenységének fókuszában alapvetően az óvodáskorú gyermek fejlődése, jólléte áll, de a segítő tevékenysége irányulhat a családra, a pedagógusra vagy az óvodai közösség más résztvevőjére is.

Az óvodai segítő szolgáltatás a köznevelési intézményben biztosított preventív jellegű segítő tevékenység, amely az óvodáskorú gyerekek képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával.

A tevékenység célja:

- a gyermekek, szülők, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekenél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat,
- elsődleges prevenció programok működtetése,
- az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítése,
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében való segítségnyújtás,
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik mind szélesebb körű kihasználása érdekében.

Célcsoport:

- a Családsegítő Központ ellátási területén működő köznevelési intézményeknél jogviszonnyal rendelkező gyermekek és azok közösségei,
- az érintett szülők, nevelőszülők, törvényes képviselők,
- az érintett köznevelési intézmények pedagógusai, a nevelő oktató munkát segítő szakemberek, a köznevelési intézményben működő pedagógus- és egyéb közösségek (nevelőtestület, szakmai munkaközösségek, Szülői Szervezet)

- a gyermekekkel kapcsolatban álló egyéb szakemberek (pl. pedagógiai szakszolgálat munkatársi, óvodapszichológus, védőnő)

Az óvodai szociális segítő tevékenysége:

- a szociális kompetenciái növelésében és a környezet minőségének javításában (családi, intézményi),
- köznevelési intézménybe való beilleszkedését,
- a beiskolázáshoz, a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakoztatását,
- családját, a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, nevelési problémái esetén,
- a közte és családja között, valamint a köznevelési intézmény és a gyermek családja között kialakult konfliktusok feloldását,
- prevenciós eszközök alkalmazásával és az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítségével kiszűri a gyermek veszélyeztetettségét,
- fejleszti a gyermekek szociális kompetenciáit, javítja a szülőkkel való kapcsolat minőségét és mennyiségét.
- egyéni segítés, tanácsadás,
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk,
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.
- A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja, ugyanakkor szociális szakemberként támogatja az óvoda.

Az óvodai szociális segítő szakember tevékenysége a köznevelési intézményekben megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémák és szükségletek alapján kerülnek meghatározásra, kiválasztásra, figyelembe véve a gyermekek életkorának megfelelő készségeit, képességeit, azok fejlesztési irányait és a köznevelési intézmény már meglévő gyakorlatát, szolgáltatásait.

16. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

16/1. Vezetői ellenőrzések

Célja:

1.) A belső szakmai kontroll kiépítése a nevelőmunka minőségének és a szervezet működésének javítása érdekében, mind ez a :

- ◆ a szakmai tevékenység értékelésével,
- ◆ a szakmai követelmények megtartásának vizsgálatával,
- ◆ a szakmai ellenőrzés szabályainak megtartásával,
- ◆ a munkakörrel kapcsolatos feladatok elvégzésének ellenőrzésével,

- ◆ a munkafegyelemmel összefüggő magatartás ellenőrzésével történik.
- 2.) Ellenőrzés eredményeként erősödjön az óvodai nevelési céljaival való azonosulás, a dolgozói kötelezettség és felelősségtudat.
- 3.) Javuljon a belső munkahelyi légkör.

Alapelvek:

- ◆ A vezetés szerves része legyen *(az ellenőrzés szervezeti struktúrája tartalmazza)*.
- ◆ Preventív jellegű legyen, tényeket tárjon fel.
- ◆ Tárja fel a gátló tényezőket.
- ◆ Javaslatokat fogalmazzon meg a problémák kiküszöbölésére, legyen fejlesztő, ösztönző jellegű.
- ◆ Állapítsa meg a felelősöket.
- ◆ A dolgozók által elfogadott szempontok alapján történjen.
- ◆ Az éves ellenőrzés szempontjainak, területeinek lebontását a munkaterv tartalmazza.
- ◆ Személyre szóló legyen.
- ◆ Az ellenőrzésről mindig készüljön feljegyzés, melyet az érintett aláír.

Az ellenőrzés szervezeti struktúrája

Struktúra és hatáskör		
intézményvezetői ellenőrzés		
minden dolgozót minden területen		
intézményvezető helyettesek	tagóvoda-vezetők	munkaközösség vezető
- az intézményben az ellenőrzési mátrix szerint, az intézményvezető távollétében teljes körűen az SZMSZ-ben meghatározottak szerint	- saját óvodájában a pedagógusok, technikai dolgozók munkáját	- a munkaközösségi foglalkozás témájához kapcsolódóan a munkaközösség tagjaira vonatkozóan végez ellenőrzést

KIEMELT ELLENŐRZÉSI TERÜLETEK

1. Csoportnaplók ellenőrzése – teljes körű
2. Felvételi, előjegyzési napló –teljes körű
3. Felvételi- mulasztási naplók – teljes körű
4. Óvoda köteles gyermekek óvodába járásának nyomon követése (felvételi előjegyzési napló) – teljes körű
5. A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációs rendszer - teljes körű
6. Gyermekbalesetek megelőzése –teljes körű

7. SNI gyermekek ellátása (óvodapedagógus nevelőmunkája, dajkai segítő munka) - meghatározott csoportban - teljes körű
8. Gyermekvédelmi tevékenység, dokumentáció, gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok – teljes körű
9. Egészséges életmód – szűrőpróba szerűen
10. Környezeti nevelés, környezetvédelem - szűrőpróba szerűen
11. Szülőkkel való kapcsolattartás, jegyzőkönyvek, ünnepségek - teljes körű
12. Munkaidő, munkafegyelem (adminisztráció, jelenléti ív) betartása (technikai dolgozók, óvodapedagógusok) - szűrőpróba
13. Óvoda szintű munkaközösség közreműködése a szakmai munka belső ellenőrzésében
14. Szakmai munkaközösség működése - szűrőpróba (munkaterv ellenőrzése)
15. Szakmai munka ellenőrzése

Mellékletek

A program tartalmi megvalósításához ajánlott módszertani kiadványok

- Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program. Készség- és képességfejlesztő programcsomagjai (Kompetencia Alapú Programcsomag)
- Szív Kincsesláda – alternatív program
- Egészség vagy Dohányzás – kiegészítő program
- Székely Lajos: Egészségnevelés elmélete és gyakorlata 1998.
- „Ovizsaru” Program
- Baranyi Sándorné: „Értük-Velük” környezetvédelem az óvodában 1997.
- Gál Sándorné: Programterv a megújuló óvodai testneveléshez I. II. III. programfüzet 1991.
- Berczik Sára: Mozgásfejlesztő és tartásjavító gimnasztika 1992.
- Tóth János: A mozgásszervek védelme gyermekkorban 1996.
- Kemény Gáborné: Segédanyag a játékos láb- és tartásjavító tornához 1985.
- Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában
- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet Módszertani Segédanyagok
- Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarccal az óvodában Alex-typo 1992.
- Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.
- Villányi Györgyné: Játék a matematika? Matematikai játékok gyűjteménye óvodapedagógusoknak Tárogató Kiadó Budapest 1995.
- Dr. Hajzer Teréz: Az óvodás gyermekek matematikai nevelésének fejlesztési programja Szarvas 1991. Kézirat
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesékkel Budapest 1996.
- Eperjesi Barnáné – Zsámboki Károlyné: Freinet itt és most Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest
- Nagy Jenőné (2012): Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata: Módszertani könyv óvodapedagógusoknak. ONME Egyesület, Szolnok.
- Lukács Józsefné, Ferencz Éva (2013): Kerek egy esztendő: Komplex tevékenységek az óvodai környezeti nevelésben. (Ősz, tél, tavasz, nyár.) Flaccus Kiadó, Budapest.
- Gaál Sándorné, Kunos Andrásné (1996): Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Color-Print Nyomda, Szolnok.
- Gál Sándorné szerk. (2010): Mozgásfejlődés és fejlesztés az óvodában. Szerzői kiadás, Szarvas.

Programunk megvalósításához szükséges eszközigeny

- fából készült mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt udvar
- nyári fürdőzéshez medence, tusoló minden tagóvodában
- kisállat gondozáshoz tavak, akváriumok, terrárium, madárház
- mozgásfejlesztő eszközök (AYRES, body-roll, Quadro játék, WESCO eszközök minden csoportszobában)
- Kompetencia alapú programcsomag
- Egészség - Dohányzás egységcsomag minden óvodában
- Szív-kincsesláda minden óvodában
- logopédiai oktatáscsomag, hallásvizsgáló készülék
- kerti szerszámok, 1 csoportnak megfelelő készlet (gereblye, söprű, kapa)
- számítógép az adatfeldolgozáshoz
- fénymásoló
- Laptopok, tabletek, számítógépek

A Szentesi Felsőpárti Óvoda

**KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERV**

**KÖZTÁRSASÁG ÓVODA
SZÁZSZORSZÉP**

DAMJANICH ÓVODA

NAGYTÓKEI ÓVODA

MÁTÉFFY ÓVODA

RÁKÓCZI ÓVODA

Készítette: Geréné Dunaháti-Vas Márta
intézményvezető

1. A közoktatás esélyegyenlősége

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31.§-a szerint a települési önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programot fogadhatnak el, amelyben elemzik a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározzák az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat. Szentes Város Közoktatási Intézkedési terve 2011-ben készült, melynek megvalósítása érdekében Esélyegyenlőségi Fórumot, illetve az EF munkájának előkészítésére probléma fókuszú munkacsoportokat hoztak létre. Az adatok aktualizálása és az akcióterv az adatváltozásokra reagáló korrekciója tanévenként történik, a teljes Közoktatási Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata a hatályban lévő törvények értelmében 2013 decemberében volt esedékes.

Az esélyegyenlőségi programunkkal **különösen a köznevelés terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítását kell ösztönöznünk.**

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítanunk minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményeinkben. Kiemelten fontos az érintett intézmények oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével, illetve az intézmények tanulói összetételének összehasonlításával annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a Szentesi Felsőpárti Óvodában a **diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.**

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek **esélyegyenlősége előmozdításának** elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Az intézmény esélyegyenlőségi programjában megfogalmazott célok, feladatok megvalósításáért az intézmény vezetője felelős.

A megvalósítás módszereit az intézményvezető által készített ütemterv tartalmazza.

2. Az intézmény küldetése

A Köznevelési törvény értelmében és az Óvodai Országos Alapprogrammal összhangban, mint nevelési intézmény, a 3-7 éves gyermekek óvodai nevelését végezzük.

Tevékenységünkkel a gyermeki személyiség kibontakoztatását, fejlődését segítjük az életkori és az egyéni sajátosságok messzemenő figyelembevételével. Célunk, hogy a tudatosan tervezett és szervezett nevelési helyzetekben való fejlődés eredményeként képessé váljanak gyermekeink az iskolai tanulásra. Érzelmi biztonságot nyújtó, demokratikus légkörben kívánjuk gyermekeinket nevelni. A családi nevelés értékeire építünk, a szülőt nevelőtársnak tekintjük, pedagógiai munkánk során a családközpontú pedagógia elveit igyekszünk érvényesíteni. Fokozottan segítjük a HHH gyermekek szocializációját és aktív részvételét az óvodai közösségformálásban. A nevelés feltételeinek sokszínűségével kívánjuk segíteni a gyermeket a hozott hátrányok csökkentésében (HHH, HH, SNI, BTMN), személyre szóló segítő-fejlesztő tevékenységünkkel esélyeit javítjuk. Nevelésünk tevékenységekre épül,

melyben tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, tudatosan építünk aktivitására és alkotására, így biztosítjuk a sikerorientált készség- és képességfejlesztést. Intézményünkben az innováció alapkövetelmény, melynek garanciája a nevelőtestület magas szintű szakmai tudása, a belső és külső képzés iránti érdeklődése, a pedagógiai munka folyamatos fejlesztése iránti elkötelezettsége (integrált pedagógiai rendszer alkalmazása, SNI, HHH gyerekek inkluzív nevelése).

Célkitűzéseink megvalósítására garancia a stabil, sokoldalúan képzett, szakmailag folyamatosan megújulni képes nevelőtestület, melyet egységes pedagógiai szellemiség jellemez. Innovációs tevékenységünkkel, alapítványinkkal, pályázatainkkal folyamatosan fejlesztjük óvodáink tárgyi felszereltségét.

A törvényi és fenntartói elvárásoknak megfelelően a tartalmi módosítások megjelentek az intézményi szintű szabályozásokban is.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok)
- Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében
- Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére
- Szülőknek felajánlott segítség

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek pl: Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
- Pedagógiai munka kiemelt területei
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal
- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése

- a szociális hátrányok kompenzálása

Célok, feladatok megfogalmazása

Cél: elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése
 Feladatok: a gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése, finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése, a figyelemlkoncentráció fejlesztése alkotásközpontú módszerrel, . gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása, fantáziafejlesztés, a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása, együttműködési képességek fejlesztése.

A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése.

3. Az intézmény feltételei

3.1. Személyi feltételek:

A Szentesi Felsőpárti Óvoda valamennyi intézményében Szentés Város Önkormányzat Képviselőtestületének határozata alapján biztosítja a személyi feltételeket.

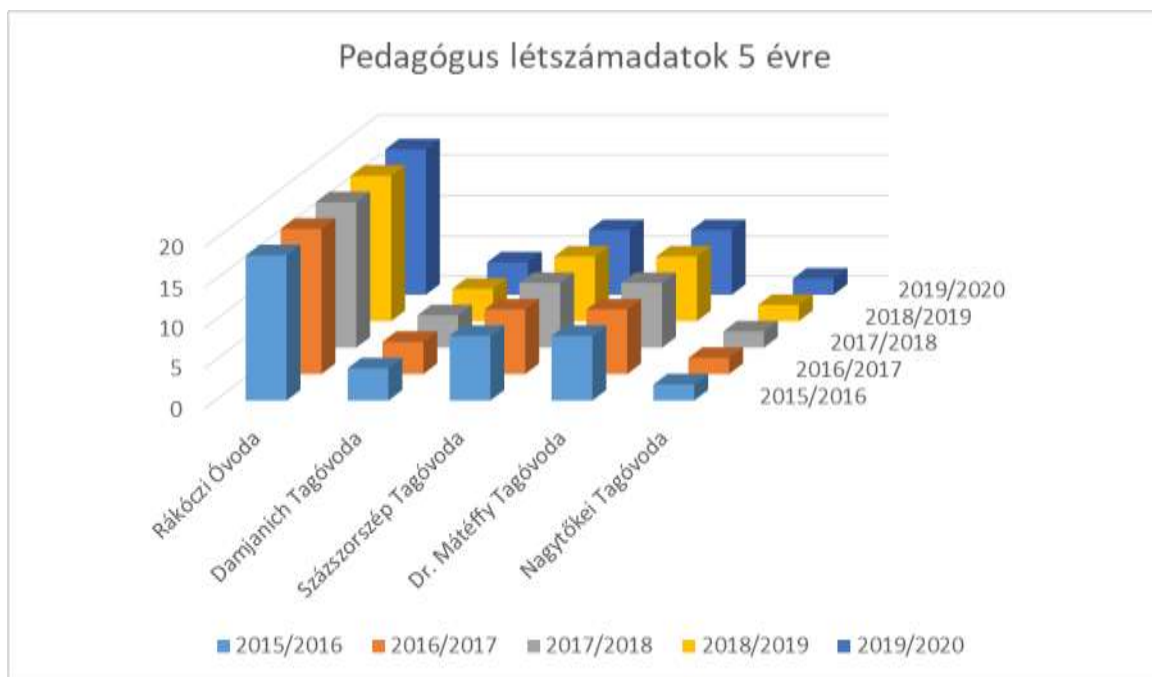
SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Minden óvodai csoportban biztosítva volt a 2 fő óvodapedagógus és egy dajka, akik munkaköri leírásuk alapján végezheték munkájukat. Óvodáinkban takarítónők segítik a dajkák munkáját. Három óvodában 4 órás, egy óvodában pedig 8 órás udvaros dolgozik (Nagytőkéen nincs udvarosi státusz).

Intézményünkben jelenleg 1 magasabb vezető, 38 jól felkészült óvodapedagógus és **1 gyógypedagógus**, fél állású óvodapszichológus, 19 dajka, 4 félállású takarítónő, 4 udvaros, 2 óvodatitkár dolgozik. Minden óvodapedagógusunk főiskolát végzett, többen szereztek szakvizsgát és különféle végzettségeket, amit munkájuk során kamatoztatnak.

2008-ban határozatlan idejű kinevezést kapott intézményünkben a gyógypedagógus, akinek a munkájára az évek során egyre nagyobb szükségünk volt, hiszen a Pedagógiai Szakszolgálat nem láthatja el a sajátos nevelési igényű gyermeket. Azon intézményekben, amelyek a HEFOP 2.1.6 pályázatban részt vettek a fent említett gyógypedagógus foglalkozott 2013. május 31-ig a SNI gyermekekkel.

A logopédiai, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai feladatok megvalósítása a kidolgozott munkarend keretei között történt eredményesen az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai által.

3.2. Gyermekközösség jellemzői

A gyermekek egy csoportba történő szervezését a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről előírása alapján, Pedagógiai Programunk, Alapító Okiratunk és az SZMSZ-ben rögzítettek alapján végeztük, figyelembe véve lehetőség szerint a szülői igényeket is. A csoportelosztásnál a törvény előírásait követtem, így amennyiben volt 20 olyan gyermek, aki december 31-ig betöltötte a harmadik életévét, akkor homogén csoport indulhatott, amennyiben nem, akkor vegyes életkorú gyermekek kerültek egy közösségbe. Intézményünkbe a gyermekek különböző képességekkel érkeznek, óvodapedagógusaink feladata, hogy a hiányosságokat kompenzálják, a tehetségeket pedig gondozzák. **A nehezen**

szocializálható, tanulási zavarokkal küzdő, érzékszervi vagy mozgássérült, halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy a kiemelkedő képességű gyermek speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával történt a személyiségfejlesztés (pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, mozgásterapeuta, fejlesztő pedagógus, tiflopedagógus, szurdopedagógus)

3.3. Tárgyi feltételek:

Tagóvodáink viszonylag jó állapotban vannak, viszont a nagytőkei óvoda felújításra szorul. A tárgyi-technikai feltételek adottak voltak minden óvodában, ezeket igyekeztünk pályázati és alapítványi pénzekből pótolni. Udvaraink jól felszereltek. Eszközeink a sport- és szabadidős foglalkozásokhoz rendelkezésre állnak minden óvodában. Az eperjesi óvoda nem rendelkezik udvari játékeszközökkel.

Jelenleg a Szentesi Felsőpárti Óvoda egy tagintézményében van tornaterem a dr. Mátéffy F. u-i Óvodában. A tornateremnek sajnos nagy hiányát érezzük, hiszen ezért járunk a Tündéerkertbe tornázni, valamint óvodai rendezvényeinket is szűkös körülmények között kényszerülünk megrendezni a csoportszobákban.

3.4. Pedagógiai feltételek:

Óvodapedagógusaink között vannak több diplomások. Sok módszertani továbbképzésen vettünk részt az elmúlt 5 évben. Pedagógiai Programunk sikeres megvalósítása érdekében az óvónők folyamatosan képezik magukat. Olyan tanfolyamokon vesznek részt, amelyek a kitűzött céljainkat szolgálják, valamint az integráció sikerességét elősegítik

Óvodáink minden felé nyitottak, pedagógusaink támogatják az innováció lehetőségét. Minden évben szakmai munkaközösség szerveződött az innováció jegyében óvodai körzetünkben. Az innováció támogatását jelzi a nevelőtestület részéről, hogy aktívan részt vettünk a TÁMOP-

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

3.3.2. számú „Az egyenlő esélyért Szentesen” projektben. Dokumentumainkban átvezetésre került az Integrált Pedagógiai Rendszer, valamint az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projektben megismert ILMT pedagógiai rendszer elemei.

Pedagógusok végzettség szerint	Fő
Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógus	39 fő
Szakvizsgát tett óvodapedagógus	19 fő
Közoktatási vezető	10 fő
Gyógytestnevelő	2 fő
Vezető óvodapedagógus	3 fő
Mentálhigiénés óvodapedagógus	1 fő
Nyelv- és beszédfejlesztő	1 fő
Tanító	3 fő
Neveléstudomány szakos bölcsész	1 fő
Pedagógiai szakos nevelőtanár	1 fő
Gyermektánc oktató	2 fő
Drámajáték vezető	1 fő
Gyermek, ifjúságvédelem és családvédelem	1 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Egészségfejlesztő és mentálhigiénés szakdiplomás	2 fő
Pszichológus (pedagógiai szakpszichológus)	1 fő

4. Helyzetelemzés

4.1. A nevelési intézmények gyermekei összetételére, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányának kiegyenlítetttségére vonatkozó adatok vizsgálata.

Célja: annak megállapítása, hogy az intézmény mennyire befogadó, illetve, hogy folytat-e szegregált nevelés-szervezési gyakorlatot.

Intézményi alapadatok:

Költségvetési szerv neve: Szentesi Felsőpárti Óvoda

Székhelye: 6600 Szentes, Rákóczi Ferenc utca 46-48.

Törzsszáma: 359276

OM azonosító: 201056

Alapítás időpontja: 2007.

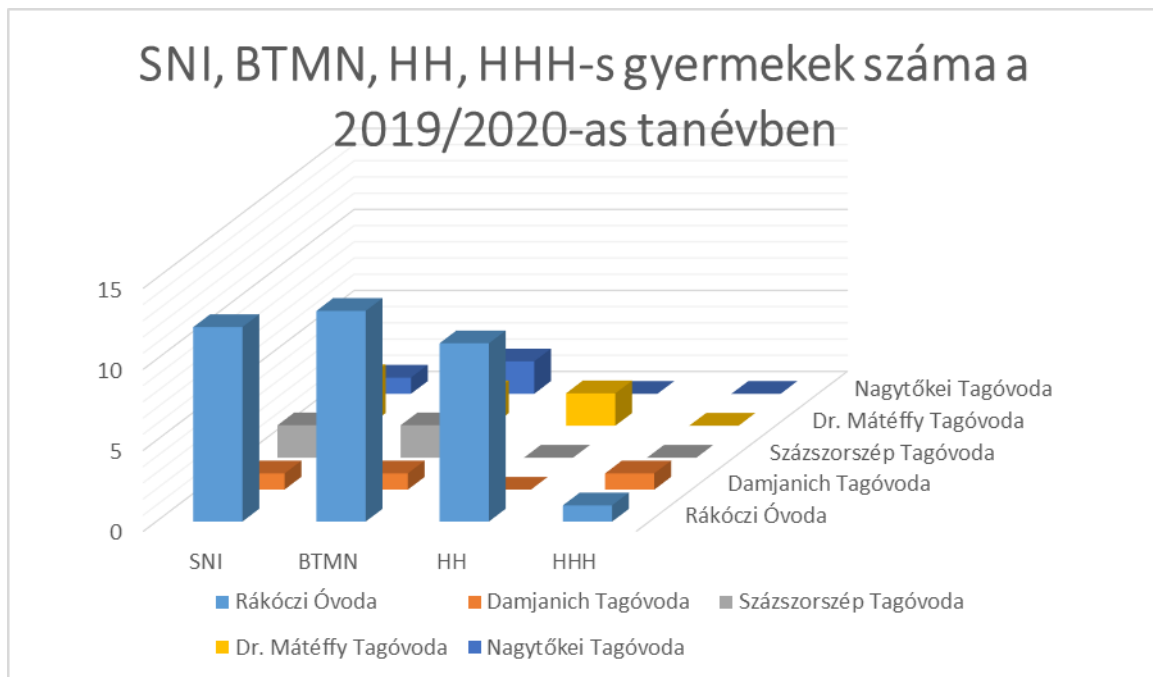
Fenntartó: Szentes Város Önkormányzata

6600 Szentes, Kossuth tér 6.

Tagóvodák neve	Címe:	Maximális befogadóképesség:
Rákóczi F. u-i Központi	6600 Szentes, Rákóczi F. u.	204 fő

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvoda	46-48.	
Szászszorszép Tagóvoda	6600 Szentes, Köztársaság u. 2. sz.	110 fő
Dr. Mátéffy F. u-i Tagóvoda	6600 Szentes, Dr. Mátéffy Ferenc u. 12. sz.	110 fő
Damjanich J. u-i Tagóvoda	6600 Szentes, Damjanich János u. 37. sz	44 fő
Nagytókei Tagóvoda	6612 Nagytóke, Széchenyi tér 9.	26 fő

Összegzés: Intézményünkben a hátrányos helyzetű gyermekek aránya óvodánként változó 3 % körül mozog, a hátrányos helyzetű gyermekek száma a Rákóczi Óvodában a legmagasabb, de ott sem éri el a 7 %-ot, intézményünkben 1 fő HHH gyermek van, az SNI-s gyermekek létszáma sajnos növekvő tendenciát mutat.

Az adatokból megállapítható, hogy az intézményben az országos átlag alatt található a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. A továbbiakban is figyelni kell az intézményen belüli arányok egyenletes elosztására, és a beiratkozásnál a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat mindenféleképpen fel kell venni az intézménynek.

4.2. A nevelés és oktatás eredményességére vonatkozó adatok vizsgálata.

Célja: annak megállapítása, hogy az intézményben folyó pedagógiai munka mennyire biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelését, mennyire sikeres szociális hátrányaik kompenzálásában, esélyegyenlőségük előmozdításában.

A kiemelt figyelmet igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekeknek különös figyelmet szentelünk. Ebben a munkában nagyon sok feladat hárul a szakemberekre, óvodapedagógusokra és gyermekvédelmi felelősökre. Segítjük őket, hogy hozzájussanak különböző támogatásokhoz, fejlesztésekhez. Ingyenes rendezvényeink fő célkitűzése, hogy a gyermekek és szüleik jól érezzék együtt magukat és az integrációt szolgálja. A gyermekvédelmi felelősök nyilvántartást vezetnek róluk, és figyelemmel kísérik, segítik, amiben tudják. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése 2010-től kezdődően a TÁMOP-3.3.2. projekt keretén belül zajlott. 2017-ig tart pályázatunk fenntartási ideje. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet fordítunk a HH, HHH, SNI és BTMN gyermekek nevelésére.

Következtetés: Intézményünk programja alapján homogén, részben osztott és osztatlan csoporttal is működik. Megállapítható, hogy a csoportokban az arány megfelel a szegregációmentes nevelésnek. Óvodánk a továbbiakban is megtesznek mindent a szegregációmentesség fenntartásának érdekében.

4.3. A kiemelt figyelmet igénylő és hátrányos helyzetű gyermekek részvételi adatainak vizsgálata az intézmény nyújtotta programokban.

Célja: annak megállapítása, hogy kiemelt figyelmet igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekek milyen mértékben veszik igénybe az intézmény nyújtotta szolgáltatásokat; sikeres-e részvételük biztosítása, bevonásuk az intézmény által biztosított programokba; hozzásegíti-e az intézmény ezen gyerekeket a számukra kínált támogatások eléréséhez, igénybeviteléhez. Célunk, hogy a tudatosan tervezett és szervezett nevelési helyzetekben való fejlődés eredményeként képessé váljanak gyermekeink az iskolai tanulásra. A pedagógiai munka kulcsfeladatait - *az egészséges életmód kialakítása, érzelmi nevelés és szocializáció, értelmi nevelés, anyanyelvi nevelés, esztétikai nevelés* - tevékenységekbe ágyazva, az egyéni személyiségfejlesztés lehetőségeinek maximális kihasználása keretében végezzük. Az intézmény nevelési programja és munkaterve alapján ingyenesen megvalósuló programok:

- Ünnepeket szerveztünk: Őszbúcsúztató, Télapó, Farsang, Tavaszköszöntő, Anyák Napja, Évzáró.
- „Barkácsolás az ünnepek jegyében” (Karácsony) „Adventi Készülődés” – szerveztünk minden óvodánkban, ahol a szülő-gyermek-óvodapedagógus közösen készített különböző eszközöket, ünnepi díszeket.
- Az „Állatok Világnapja” rendezvény a Damjanich u-i Óvodában körzeti rendezvény
- A „Madarak, Fák Napja” városi rendezvény
- Családi Sportnapot szerveztünk minden év szeptemberében. A rendezvény ideje alatt veradást szerveztünk, amire több mint 60 fő jelentkezett alkalmanként.
- „Családi Gyermeknap”
- „Családi Egészségnapot”.
- Kirándulást szerveztünk a szülőkkel közösen minden tagintézményünkben.

4.4. Az oktatás, nevelés feltételeinek vizsgálata az intézményben.

Célja: annak megállapítása, hogy az intézményben rendelkezésre állnak-e a kiemelt figyelmet igénylő és hátrányos helyzetű gyerekek eredményes oktatásának, nevelésének alapvető feltételei.

Következtetés: Óvodánkban a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusai és fejlesztő pedagógusai látják el a gyermekeket. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel főállású gyógypedagógusunk foglalkozik, de szükség szerint igénybe vesszük az Utazó Gyógypedagógiai Szolgálat munkatársait is. 2013. szeptember 1-től fél állásban alkalmazunk óvodapszichológust.

Az egyéni, differenciált bánásmód, integráció óvodánk Pedagógiai Programjában kiemelt terület. Óvónőink nevelési tervükben egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyermekek felzárkóztatása. Az óvónők a gyermekekről fejlődési naplót vezetnek. A HHH és SNI és BTMN gyermekek szüleivel évente 3 alkalommal négy szemközt beszélnek meg a tapasztalatokat és javaslatot tesznek a további teendőket illetően. Az óvodapedagógusok fejlődési naplót vezetnek minden gyermekről, melyet megismertetnek a szülőkkel.

Intézményünkben fejlesztőszoba minden óvodában van, kivéve a Damjanich u-i Tagóvodát. Minden gyermek ellátása biztosított.

4.5. Az intézmény pedagógiai programjának, oktatási, nevelési gyakorlatának vizsgálata

Célja: Annak megállapítása, hogy az intézmény milyen mértékben alkalmaz korszerű, inkluzív pedagógiát, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciákat fejlesztő programokat.

Intézményünk nyitvatartási ideje: 6.00 – 17.00

A rendelkezésre álló férőhelyek biztosítják minden gyermek számára az óvodai ellátást. A kiemelt figyelmet igénylő és hátrányos helyzetű gyermekek óvodai ellátását fokozott

figyelemmel kísérjük. Ennek érdekében a következő lépéseket tesszük nevelési gyakorlatunk szerint:

- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kompetencia alapú nevelés, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei).
A tanulási tevékenységeket a kompetencia alapú programcsomag szerint: a tűz, víz, föld, levegő és az évszakok, néphagyományok, ünnepek témáihoz kötődően tervezzük.
- Speciális fejlesztés terén: Olyan speciális fejlesztő eljárások alkalmazása - szakemberek irányításával - amely által a sajátos nevelési igényű gyermeket hozzásegítettük hozott hátrányai csökkentéséhez.
- A védőnővel és a bölcsődével felvesszük a kapcsolatot az óvodai beiratkozás előtt

(beóvodázási felelős) és családlátogatást szervezünk a leendő gyermekek családjánál (Együttműködési Megállapodás alapján).

- Az újonnan bekerülő gyermekeknél családlátogatást végzünk,
- nevelőotthonból fogadunk gyermekeket,
- gyermek néptánc oktatás az óvodában,
- fogadjuk a ételallergiás gyermeket,
- a gyermekvédelmi felelős napi kapcsolatban van az érintettekkel,
- segítjük a szülőket az étkezési hozzájárulás és óvodáztatási támogatás igénylésében,
- egyéni fejlődési naplót vezetünk minden gyermek fejlődéséről,
- rendszeres gyermekprogramokat, sétákat, kirándulásokat szervezünk,
- biztosítjuk a napi mozgást a tornaszobában, Vítálcsterben és a szabad levegőn,
- folyamatosan fejlesztjük a játékeszközöket az udvaron és a csoportszobában.

4.6. Az intézmény és szakmai és társadalmi környezete kapcsolatrendszerének vizsgálata.

Célja: Annak megállapítása, hogy az intézmény mennyire nyitott és együttműködő, illetve, hogy mennyire sikeres a partnerség-építésben, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása érdekében.

Az óvodai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az óvoda vezetősége állandó munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- a fenntartóval (Szentes Város Önkormányzata, Kossuth tér 6.)
- a helyi önkormányzati Képviselő Testülettel és a Polgármesteri Hivatallal, Nagytóke és a Polgármesteri Hivatalával
- a megyei, fővárosi pedagógiai intézettel (Rendezvényház Szeged, Közép fasor 1-3.)
- helyi oktatási intézmények vezetőségével, tantestületeivel
- Cigány Kisebbségi Önkormányzattal
- Családsegítő Központtal
- Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szentesi Tagintézményével

- Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságával
- Országos Szakértői Bizottságok
- Védőnői Szolgálattal
- Gyermekorvosokkal
- Művelődési Központtal
- Termál Gyógyfürdővel
- Sportközponttal
- Szociálpolitikai Osztállyal
- Központi Élelmezési Konyhával
- A nevelőmunkát közvetetten segítőkkel
- A városban működő óvodákkal.

- Városi Intézmények Gazdasági Szervezete munkatársaival
- Általános, iskolák
- Szülők – aktív segítséget nyújtanak óvodánk szebbé tételében és a Szülői Szervezet gyakorolja az őt megillető jogokat, ezzel segítve nevelőmunkánkat és az óvoda-család kapcsolatának folyamatos fejlődését.

5. Az Intézkedési terv célja

5.1. Általános célok

A Szentesi Felsőpárti Óvoda Esélyegyenlőségi Program alapvető célja, hogy biztosítsa a körzetben a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul tűzzük ki az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a körzetben élő hátrányos helyzetű és kiemelt figyelmet igénylő gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében:

- ◆ a beiratkozásnál, felvételinél
- ◆ a gyerekek egyéni fejlesztésében
- ◆ a gyermek fejlődésénél
- ◆ a programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- ◆ az iskolai életmódra való felkészítésben
- ◆ a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- ◆ a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Célunk az, hogy a kerületben érvényesüljön a:

- ◆ diszkriminációmentesség,
- ◆ szegregációmentesség,
- ◆ hátrányos helyzetű-, BTMN-, SNI gyermekek oktatási és társadalmi integrációjának támogatása,
- ◆ minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása,
- ◆ az integráció biztosítása.
- ◆ minőségi neveléshez-oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása és az

5.2. Konkrét célok

A Szentesi Felsőpárti Óvoda Pedagógiai Programja és dokumentumai tartalmazza azokat a feladatokat és sikerkritériumokat, amelyek megvalósulásával érvényesülnek céljaink.

Óvodánk nevelőközössége vallja, hogy a gyermeki boldogság, testi-lelki egészség megóvása, a személyiség fejlesztés csak a szülői házzal való közös munkálkodás eredményeként valósítható meg. Kiemelten kezeljük a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, SNI, BTMN integrált nevelését. Hisszük, hogy mindezt játék- és mozgásközpontú tevékenységek biztosításával, a természet megismertetésével, megszerettetésével, annak védelmével és tiszteletben tartásával való tudatosításával érhetjük el.

6. Kötelezettségek és felelősség

- Az intézmény vezetője felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, gyermeke, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen az Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési terv, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Az ő felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a intézkedési terv végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket.
- Az intézmény vezetője, helyettesei és a tagóvoda vezetők felelősek az Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv megvalósításának koordinálásáért, az intézkedési terv végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.
- A nevelőtestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A nevelőtestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.
- Minden, az intézménnyel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje az Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

7. Akcióterv

7.1. A közoktatási intézkedési terv felülvizsgálatából adódó feladatok

A szakmai programokban továbbra is kiemelt nevelési területek:

- az egészséges életmódra nevelés
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrálása
- az anyanyelvi nevelés, fejlesztés
- környezeti nevelés
- az iskolai életre felkészítés, óvoda-iskola átmenet megkönnyítése
- játékos mozgásfejlesztés

Személyi feltételeket illetően:

- a fejlesztőpedagógusi, logopédusi képzettség megszerzésének ösztönzése (továbbképzési tervek)

A tárgyi körülmények terén:

- a játékok, bútorok felújítása, pótlása
- képességfejlesztő eszközök beszerzése
- a még hiányzó tornaszobák kialakítása, a meglévő további felújítása, felszerelésének bővítése
- a játszókertek fejlesztése az EU szabványnak megfelelően, KRESZ parkok létrehozása
- a tagóvodák további felújítása. Az energiatakarékos, korszerű megoldások ösztönzése és támogatása

Javaslatok

- Pályázatok figyelése a tornaszobák kialakítása érdekében.
- Pedagógusok ösztönzése, továbbképzési pályázatok figyelése a logopédusi és fejlesztőpedagógus képzettség megszerzése érdekében.
- A jogszabályi változásoknak megfelelően a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, oktatásának biztosítása integráltan, illetőleg a szükséges felülvizsgálatok időben való elvégzése.

7.2. Gyermekvédelem

A körzeti gyermek- és ifjúságvédelmi munka számos szakmai partner együttműködésére épül, így különösen a jelzőrendszer tagjainak összefogására. Közös munkájuk összehangolása és felügyelete a fenntartó feladata.

Feladatok:

Az óvodai gyermekvédelmi munka szakmai segítése.

A csekély számú jelzést indító intézményekben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi munka megélénkítése.

A családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel.

Javaslatok:

Rendszeresen fel kell mérni a veszélyeztetett tanulók körét, a kialakított adatbázisra támaszkodva feladat- és intézkedési tervet kell készíteni az érintett szakemberekkel együtt.

7.3. A helyzetelemzésben felmerült esélyegyenlőségi kockázatok és problémák

Problémák:

1. A pedagógusok továbbképzési kerete megszűnt, a tanfolyamok díja magas, így nagyon kevés óvónő tud egy nevelési éven belül akkreditált továbbképzésre eljutni.
2. A Rákóczi és Damjanich u-i Óvodában nincs nevelői szoba és öltöző sem. Tornatermünk a hat óvoda közül a dr. Mátéffy F. u-i Óvodában van csak, de az is rossz állapotban van.
3. A szakértői bizottság vizsgálatára néhány esetben nem viszi el a szülő a gyermeket.
4. Indokolatlan hiányzások az óvodából
5. A lakótelepi környezetből adódó mozgásszegény életmód kompenzálására a napi tornaszobai, csoportszobai és udvari mozgás ad lehetőséget. Humánerőforrás fejlesztés megvalósításával szeretnénk az óvodai mozgáskultúrát tovább bővíteni.

Beavatkozások

Azonnali intézkedést követelő feladatok:

1. Esélyegyenlőségi az új kollégákkal.
2. A családok életében bekövetkező – a gyermekre negatív hatást gyakorló - esetleges változásokat figyelemmel kísérjük és a szükséges lépéseket megtesszük a személyiségi jogokat szem előtt tartva.
3. Udvari játékok fejlesztése, EU-szabvány szerinti biztonságtechnikai előírásnak megfelelő fejlesztések elvégzése.
4. További pedagógiai asszisztensek alkalmazása
5. Indokolatlan hiányzások megszüntetése

Középtávú feladatok:

1. Esélyegyenlőség témakörébe illeszkedő továbbképzésre az óvónők folyamatos beiskolázása.
2. Működő Alapítványainkból az óvoda tárgyi feltételeinek javítása a fejlesztés érdekében.
3. Szülők és a gyermekvédelmi felelős kapcsolatának fejlesztése a kölcsönös bizalom érdekében, kommunikációs tréninggel.

Hosszú távú feladatok:

1. Az óvoda hiányzó helyiségeinek kialakítása az adott lehetőségek optimális kihasználásával (fejlesztő szoba, nevelői szoba, öltözők, tornatermek), udvar rendezése.
2. Alapítványainkból a hátrányos helyzetű gyermekek részére egy meghatározott összeg elkülönítése, melyből a számukra nehezen elérhető, rendezvényeket (nagyobb kirándulások, színházlátogatás, úszásoktatás, stb.) finanszíroznánk.

8. Megvalósítás és monitoring

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

9. Nyilvánosság

Az intézkedési terv eredményes megvalósulását döntően befolyásolja, hogy az érintettek (szülők, pedagógusok, pedagógiai munkát segítők, fenntartó stb.) elkötelezettek-e és aktív részvételükkel támogatják-e az intézkedési terv végrehajtását. Éppen ezért szükséges minden, az intézmény számára elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, intézményi tájékoztató kiadványok, faliújság, rendezvények, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A nevelőtestület és a szülői szervezet tagjai aláírásukkal elfogadják a program tartalmi elemeit. A nyilvánosság folyamatos biztosítására, az intézmény vezetője évente tájékoztatja az intézkedési terv megvalósításában elért eredményekről a fenntartót, szülőket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

10. Konzultáció és visszacsatolás

Az intézkedési terv kidolgozása során, az elfogadását megelőzően az intézmény vezetője biztosította a konzultáció és véleményformálás lehetőségét a nevelőtestület, fenntartó, szülők és a megvalósításban érintett szakmai partnerek képviselőinek bevonásával. Az intézmény méri – értékeli az esélyegyenlőségi program megvalósulását és eredményességét.

11. Szankcionálás

A közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervben foglaltak érvényesülése, az alábbi módon garantálható: Az intézményvezető azonnal szankcionál abban az esetben, ha jogsértést tapasztal. Az éves vezetői értékelésben kerül megfogalmazásra, a vállalt célok teljesítésének megvalósulása illetve nem megvalósulása, továbbá, hogy milyen következményekkel jár az intézkedési terv be nem tartása a megvalósításban résztvevőkre nézve.

Helyzetelemzés megállapítása	Cél meghatározása	Hozott intézkedés	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az eredményességet mérő indikátorok		
					Rövid távú (1 év)	középtávú (3 év)	Hosszú távú (6 év)
Az óvodai körzetben lakók személyes felkeresése és óvodai felvétele.	Minden HH és SNI, BTMN gyermek óvodai ellátásban részesüljön.	Védőnővel és a szociálpolitikai osztállyal, néesség-nyilvántartóval adategyeztetés. Jelzés a jegyző felé az óvodai beiratkozásról	intézményvezető, gyermekvédelmi felelősök, (beóvodázási felelős)	Óvodai beiratás előtt két hónappal. Óvodai felvétel után városi adategyeztetés.	Teljes körű beóvodázás a körzet területén.		
	A gyermek rendszeresen járjon óvodába.	Házirend betartása óvónők, szülők részéről. Pedagógiai tartalmú személyes kapcsolat működtetése. A gyermek jogainak érvényesítése a szülői kötelezettség elmaradása esetén.	intézményvezető, tagóvoda vezetők, gyermekvédelmi felelősök, csoportvezető óvónők	folyamatos, szükség szerint		Csökken az indokolatlanul hiányzó gyermekek száma.	
Az SNI gyermekek együttnevelési programja, melyben szabályoztuk a diszkrimináció- és szegregáció mentességet biztosító befogadó intézmény feladatait	Befogadó óvodai környezet és elfogadó óvónői attitűd megerősödése.	Az intézményi dokumentumok felelősségteljes alkalmazása a pedagógiai munka folyamatában. (tervezés, napi munka, együttműködés)	intézményvezető, tagóvoda vezetők, csoportvezető óvónők	folyamatos, naprakész			

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Helyzetelemzés megállapítása	Cél meghatározása	Hozott intézkedés	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje			
					Rövid távú (1 év)	Középtávú (3 év)	Hosszú távú (6 év)
<p>Az SNI gyermekek integrált fejlesztése az Alapító Okirat szerint</p> <p>Szülői nyilatkozatok bekérése a HH és HHH vonatkozásában</p>	<p>Teljes integráció keretén belül rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztés.</p> <p>Pontos adatismeret</p>	<p>Kompetencia alapú programcsomag alkalmazása minden csoportban</p> <p>Nyilatkozatok feldolgozása, adatnyilvántartás</p>	<p>intézményvezető, tagóvoda vezető</p> <p>Intézményvezető és helyettesei, csop. vez. óvónők, óvodatitkárok</p>	<p>nevelési év kezdete</p> <p>Minden év szeptembere</p>		<p>Javuló beiskolázási tendencia.</p>	
<p>Az óvodapedagógusok rendelkeznek a differenciált és integrált fejlesztést segítő szakmai ismerettel.</p>	<p>Beiskolázási terv a kompetencia növelését segítse.</p> <p>Speciális szakemberek óvodában való alkalmazása képzés útján, vagy külső szakember alkalmazásával (gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus,</p>	<p>Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal, fenntartóval.</p> <p>Gyógypedagógus-óvodapedagógus munkarendjének összehangolása</p>	<p>Intézményvezető, tagóvoda vezetők, óvodapedagógusok</p>	<p>A diploma megszerzése</p>	<p>Az intézmény nyújtott szolgáltatásokban a HH, BTMN és SNI</p>	<p>Stabilizálódik a speciális szakellátottság.</p>	<p>Minden óvodapedagógus rendelkezik a szükséges szakmai kompetenciával. Tagóvoda</p>

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Helyzetelemzés megállapítása	Cél meghatározása	Hozott intézkedés	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az eredményességet mérő indikátorok		
					Rövid távú (1 év)	Középtávú (3 év)	Hosszú távú (6 év)
					<p>Rendelkezünk felszerelt fejlesztő szobával a Rákóczi, Százszorszép, Mátéffy, Eperjesi és Nagytőkei Tagóvodában.</p>	<p>gyógytestnevelő).</p> <p>Végzett gyógypedagógus végzettségének megfelelő foglalkoztatása.</p>	<p>Minden tagóvodában álljon rendelkezésre a fejlesztő szoba.</p>
<p>CSMSZ Szentesi Tagintézményében együttműködünk a logopédiai és a fejlesztő pedagógiai feladatok teljes körű ellátásában.</p> <p>A CSMSZ Szakértői Bizottság (Szeged).</p> <p>A Szociálpolitikai Osztállyal Családok Átmeneti Otthonával Családsegítő Központtal Gyermekjóléti</p>	<p>Az együttműködés napra kész fenntartása.</p> <p>A gyermek problémájának diagnosztizálási ideje rövidüljön le.</p> <p>A speciális gyógypedagógus (tiflo-,</p>	<p>Munkatervben a feladatok, felelősök meghatározása.</p> <p>A feladat elvégzésének ellenőrzése.</p>	<p>gyermekvédelmi felelősök, intézményvezetők, csoportvezető óvónők</p>	<p>folyamatos</p> <p>óvodába lépéskor</p>	<p>Minden gyermek részesüljön speciális szakellátásban.</p>	<p>A gyermek problémájának diagnosztizálási ideje lerövidül.</p>	

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Intézménnyel	szurdopedagógus) folyamatos biztosítása. Kapjon a szülő segítséget minél előbb problémájának kezelésében, megoldásában.	Óvodába lépéskor minden szülő kapja meg a szükséges segítséget. Családlátogatás a gyermek óvodába lépése előtt. Családgondozás céljából visszatérő családlátogatás. Probléma esetén jelzés a megfelelő hatóság felé.		Probléma észlelése után azonnal.		Erősödő partneri viszony a szülő részéről.	
Helyzetelemzés megállapítása	Cél meghatározása	Hozott intézkedés	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az eredményességet mérő indikátorok		
					Rövid távú (1 év)	Középtávú (3 év)	Hosszú távú (6 év)
Eredményesség értékelését, ellenőrzését szabályoztuk Vezetői ellenőrzés folyamatszabályozása Vezetők és óvodapedagógusok teljesítményértékelése Mérés, értékelés folyamat szabályozásában Éves intézményi értékelés Gyermekek fejlődésének mérése, értékelése	Szabályozottak végrehajtása Elért eredmények nyilvánosságra hozatala növelje az intézmény külső-	Értékelés személyes és nevelőtestületi szintű ismertetése. Eredmények közlése a honlapunkon, helyi	Intézményvezető, int. vez. helyettesek csoportvezető óvónő minőségfejlesztés és programgazdája	Dokumentumainkban szabályozottak alapján, évente	a szülői, dolgozói	Önértékelés képessége megszilárdul Értékelés, ellenőrzés rendszerességénél szervezettebbé válik a	

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Partnereink elégedettségét két évente mérjük.	belső elfogadottságát	médiában, óvoda újságban, szülői értekezleteken.	Honlap felelős óvodaújság szerkesztője	Folyamatos	elégedettség növekvő tendenciát mutat	nevelőmunka, erősödik a HH, BTMN és SNI gyermekekre való odafigyelés	Alapítványi támogatás kiránduláshoz
Óvodáztatási támogatáshoz való hozzájárulás segítése	Anyagi segítségnyújtás	Óvodatitkárok kiszűrik a rászoruló gyermekeket	Intézményvezető, óvodatitkárok, gyermekvéd. fel.				
Ingyenes rendezvények szervezése, kirándulások Programokon résztvevők létszámának nyilvántartása Fejlesztő, és programbővítő csoport működtetése	Erősödik az óvodacsalád kapcsolat Számszerűsített adat álljon rendelkezésre Képesse váljanak a gyermekeink az iskolai tanulásra	Programszervezők kijelölése Nyilvántartás vezetése A csoportokban dolgozó pedagógusok kijelölése	Int. vez. Helyettesek Gyógypedagógus				

Helyzetelemzés megállapítása	Cél meghatározása	Hozott intézkedés	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az eredményességet mérő indikátorok		
					Rövid távú (1 év)	Középtávú (3 év)	Hosszú távú (6 év)
Kapcsolattartás a szomszédos iskolával	Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése	Óvoda-iskola átmenet felelős kijelölése	Intézményvezető	Minden év szeptembere			

SZENTESI FELSŐPÁRTI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Optimális csoportszervezés	A párhuzamos csoportok közötti HH aránykülönbség 15%-ot, az SNI, BTMN arány az 5%-ot ne haladja meg.	A csoportszervezés a HH, BTMN és SNI gyermekek ismeretében történik	Intézményvezető, tagóvoda vezetők	Minden év júniusa			
Pedagógus továbbképzés	Legyen saját logopédusunk és fejlesztő pedagógusunk	Pedagógusok között felmérés készítése, hogy ki szeretne újabb diplomát szerezni, pályázatok figyelése a diplomák megszerzése érdekében	Intézményvezető, pályázati figyelő felelős				Logopédiai és fejlesztő pedagógusi oklevél

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

Az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségvezetői minden nevelési év végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A pedagógiai program módosításának indoka lehet:

- * törvényi jogszabályi változás
- * fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- * a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet a(z):

- * óvodavezető
- * nevelőtestület bármely tagja
- * szakmai munkaközösség
- * szülői szervezet
- * óvoda fenntartója

A pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- * az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre
- * azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az feladatainak megvalósításában.

A pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- * az óvoda területére
- * az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

A nyilvánosságra hozatal módja, formája, a megismerhetőség folyamatos biztosítása:

A Helyi Pedagógiai Program a teljes alkalmazotti kör által történő megvitatás, elfogadás és a intézményvezető jóváhagyása után az óvoda folyosójának hirdető tábláján kerül elhelyezésre, az óvoda dokumentumai Szentes Város honlapján teljes terjedelmében megtekinthetők.

A szülők a dokumentumba betekintést nyerhetnek, illetve tájékoztatást kapnak. A felmerülő kérdésekre előre megbeszélte időpontban az óvoda vezetője, helyettese, tagóvoda vezetője ad választ.

A program hatályba lépésének ideje: 2020. május 15.

Legitimációs záradék

1.) Készítette: a Szentesi Felsőpárti Óvoda nevelőtestülete

Dátum: Szentés, 2020. május 15.

Genová Duhák - M. N. N. N.
.....
intézményvezető

2.) A(z) Szentesi Felsőpárti Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: Szentés, 2020. május 15.

F. N. J. J. J.
.....
szakmai munkaközösség-vezető(k)

3.) A(z) Szentesi Felsőpárti Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: Szentés, 2020. május 15.

P. N. N. N. N.
.....
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A(z) Szentesi Felsőpárti Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: Szentés, 2020. május 15.

K. N. N. N. N.
.....
a szülői közösség nevében

a)A(z) Szentesi Felsőpárti Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján a nevelőtestület által önállóan kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot, a nevelőtestület az

iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum: Szentes, 2020. május 15.

.....

védőnő

.....

óvodapszichológus

- 5.) Az **Nkt. 26. § (1) bekezdése** alapján a módosított pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen: **pl: pedagógiai asszisztens státusz biztosítása 2021. ....től, továbbá az évente megrendezésre kerülő gyermekközösségi napok rendezvény költségvetésének finanszírozása (stb amit terveznek...) a fenntartó egyetértését megadta**, a rá háruló többletkötelezettség finanszírozását vállalja.

Dátum: .....

...../2020. (.....) ..... **Ókt.** vagy más fenntartói határozatszámom

.....
 a fenntartó képviselőjében

Ph

- 6.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – döntési hatáskörében 84/2020. (V.15.) számú határozatával **elfogadta**.

Dátum: Szentes, 2020. május 15.

.....

 a nevelőtestület nevében

- 7.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 84/2020. (V.15.) határozatszámom **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: Szentes, 2020. május 15.

.....

intézményvezető